

UTVR-IVANJE DNEVNOG REDA

A large, empty rectangular frame defined by a thin black border, intended for the main content of the document.

Prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice.

Na upit predsjednika Sabora ima li netko od zastupnika primjedbe na donošenje nekog od predloženih zakona po hitnom postupku, javio se **Tomči Tadić (HSP)**. Bio je mišljenja, da paket socijalnih zakona treba donijeti tek nakon rasprave o načelima socijalne politike i u redovnom postupku donošenja.

Nadalje, smatra da će predložene mjere imati zanemariv proračunski učinak u ovoj godini, a "zasigurno bitan u idućoj".

Podsjetivši na obvezu danu Vladi (nakon rasprave o gospodarskom pojasu) da za jesensko zasjedanje Sabora pripremi izvješće o utvrđivanju granica Republike Hrvatske na kopnu i moru, kao predlagatelja ga je zanimalo kada će ta točka biti izvršena u dnevni red.

Predsjednik Sabora je uzvratilo da će odgovor na to pitanje dati u roku nekoliko dana, u kojem se vremenu nada odgovoru Vlade. Rezimirao je - zastupnik se protivio hitnom postupku za prijedloge od rednog broja 1 do 10, osim točke 3.

Isti je prigovor glede hitnosti u postupku donošenja iznio **Vladimir Šeks** u ime Kluba zastupnika HDZ-a, te spomenuo zakone o zdravstvenom osiguranju, porodičnom dopustu, socijalnoj skrbi, zapošljavanju, radu, izvršavanju državnog proračuna, hrvatskih branitelja, zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, o najvišoj mirovini, ovlasti Vlade da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Sabora.

Protivljenje, rekao je, proizlazi i iz sadržaja poslovnice odredbe prema kojoj se izmjena zakona donosi hitnim postupkom tek kada to zahtijevaju interesi obrane ili drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno nužnosti da se spriječe ili otklone veći poremećaji u gospodarstvu. Osim toga predlagatelj predloženu hitnost treba argumentirati.

Također se usprotivio prijedlogu da Vlada ovlastima uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Sabora. Iznio je razlog protivljenju hitnog donošenja izmjena i dopuna Zakona o izvršenju državnog proračuna, a u tome je što (Klub smatra) Sabor treba biti upoznat sa sadržajem Vladinog sporazuma s MMF-om i preuzetim obvezama. Tek

- Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak (predlagatelj: Klub zastupnika HDZ-a);

- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnom priopćavanju (predlagatelj: Klub zastupnika HSLA-a);

- Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata (predlagatelj: zastupnik Nenađ Stazić);

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (predlagatelj: zastupnik Pavle Kalinić);

- Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: zastupnici Željko Pavlic i Velimir Pleše);

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (predlagatelj: Klub zastupnika IDS-a);

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju protokola o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice

- Statut Hrvatske narodne banke - potvrđivanje

- Statut Hrvatske radiotelevizije - potvrđivanje

- Izvješće o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. godine;

- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti;

- Izvješće o izvršenju Programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu;

- Informacija o odnosima Republike Hrvatske i Republike Slovenije i Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o zajedničkoj državnoj granici;

- Prijedlog za osnivanje istražnog povjerenstva zbog stanja u trgovačkom društvu Zračna luka Zagreb d.o.o. i utvrđivanja zakonitosti rada Uprave Zračne luke Zagreb u razdoblju od 1995. do 2001. godine (predlagatelj: desetina zastupnika);

- Izbori, imenovanja i razrješenja

- Statut Hrvatske narodne banke - potvrđivanje

- Statut Hrvatske radiotelevizije - potvrđivanje

- Izvješće o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. godine;

- Informacija o odnosima Republike Hrvatske i Republike Slovenije i Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o zajedničkoj državnoj granici;

- Prijedlog za osnivanje istražnog povjerenstva zbog stanja u trgovačkom društvu Zračna luka Zagreb d.o.o. i utvrđivanja zakonitosti rada Uprave Zračne luke Zagreb u razdoblju od 1995. do 2001. godine (predlagatelj: desetina zastupnika);

- Izbori, imenovanja i razrješenja

nakon toga valja raspravljati o paketu socijalnih zakona i izvršenju državnog proračuna, preporučio je gospodin Šeks.

Darinka Orel (HSLA) je stavila primjedbu na predloženu hitnost za donošenje zakona o izmjenama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Kao razlog je navela podatak prema kojem je ta točka trebala biti skinuta s dnevnog reda.

Zastupnica je uputila primjedbu i na redosljed točaka dnevnog reda. Konkretno, rekla je, prvo je trebalo raspraviti tekst zakona o radu, potom zakon o zdravstvenom osiguranju, i ostale koji ih se dotiču.

Tijekom rasprave o utvrđivanju dnevnog reda zastupnik **Ivo Lončar (nezavisni)** je upitao predsjednika Sabora **Zlatka Tomčića**, zašto nije ispunio obvezu preuzetu na 12. sjednici Sabora kada je jednoglasno zaključeno da se osnuje istražno povjerenstvo oko tzv. pšenične afere. Predsjednik je tada obećao da će se sastav povjerenstva utvrditi na narednoj sjednici (sada je 16.) te je trebalo biti osnovano u toku dva mjeseca od donošenja odluke.

Izrazivši nadu u to da će povjerenstvo pokazati koliki se kriminal prošle godine dogodio u izvozu i otkupu pšenice, zastupnik Lončar se pozvao na poslovnički članak prema kojem upravo od predsjednika, "kao prvoga među jednakima", očekuje objašnjenje.

Predsjednik je odgovorio da može predložiti sastav povjerenstva tek kada ga i sam dobije, da time ne krši Poslovnik, kako to tumači zastupnik. Ako, međutim, smatra da ne vodi sjednicu u skladu s Poslovnikom, neka zatraži objašnjenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Zastupnik je, međutim, smatrao da u tome nema odgovornosti Odbora, nego da je za nastali propust odgovoran osobno predsjednik Hrvatskog sabora.

Predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** prihvatio je tu sugestiju preporučivši zastupnicima da sada prvo utvrde predloženi dnevni red, a kasnije donesu odluku o objedinjavanju određenih točaka.

Prešlo se na izjašnjavanje o prihvaćanju primjene hitnog postupka, a predsjednik Sabora je podsjetio

Dopune dnevnog reda:

- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne samouprave (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav);

- Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj izvještajnoj agenciji (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav);

- Prijedlog zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

- Prijedlog Odluke o Prijedlogu za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 4. Zakona o privatizaciji Hrvatskih telekomunikacija d.d.

- Prijedlog zaključka Odbora za pomorstvo, promet i veze

zastupnike na primjedbe zastupnika Tadića, Šeksa i zastupnice Orel.

Većinom glasova, u postupku glasovanja zastupnici su prihvatili da ovi zakoni koje ćemo navesti budu donijeti hitnim postupkom. Radi se o zdravstvenom osiguranju, porodnom dopustu, socijalnoj skrbi, zapošljavanju, radu, izvršavanju državnog proračuna, pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, najvišoj mirovini, ovlasti Vlade da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Sabora, ugošteljskoj djelatnosti. Jednoglasni su pak bili glede hitnog donošenja zakona o potvrđivanju protokola, o posebno zaštićenim

područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju, o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, o suradnji između Vlade i Visokog povjerenika UN-a za izbjeglice.

Predsjednik Sabora podsjetio je da zastupnici mogu dati prigovor na konačni tekst dnevnog reda na točke koje nisu bile u prijedlogu dnevnog reda upućenog uz poziv za sjednicu, odnosno za statut Hrvatske radiotelevizije (davanje suglasnosti), ali ih nije bilo.

Nakon toga je predsjednik Sabora konstatirao da je predloženi dnevni red usvojen.

Dopuna dnevnog reda

Tijekom sjednice zastupnici su prihvatili prijedlog da se dnevni red dopuni novim točkama - **Konačnim prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne samouprave, predlagatelja Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav; Konačnim prijedlogom zakona o Hrvatskoj izvještajnoj agenciji, istog predlagatelja, te Prijedlogom zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.**

M. P.

AKTUALNO PRIJEPodne

Prvo jesensko zasjedanje Hrvatskog sabora započelo je aktualnim prijedpnevom u okviru kojeg su zastupnici postavili brojna pitanja premijeru i članovima Vlade.

Poskupljenje telefonskih usluga

Zastupničko pitanje **Ivana Ninića (SDP)** odnosilo se, kako reče, na enormno povećanje cijena telefonskih usluga. Naime, prije nešto više od mjesec dana HT je dobio odobrenje za povećanje pretplate i novo tarifiranje telefonskih usluga, što je, po riječima zastupnika, samo stručan naziv za stvarno poskupljenje lokalnih razgovora za 313,6 posto (ranije je jedan impuls trajao 3 minuta i koštao 22 lipe, a danas se 3 minute razgovora plaća 69 lipa plus PDV). Cinizam je, kaže, govoriti o pojeftinjenju među-

županijskih i međunarodnih razgovora za 30 do 50 posto, kad je poznato da na lokalne razgovore otpada 87 posto ukupnih impulsa, na međuzupanijske 10 a na međunarodne 3.

Dosad je, podsjeća zastupnik, telefonska pretplata iznosila 40 kuna, u što je bilo uključeno i 20 kuna besplatnih impulsa, a zadnjim poskupljenjem povećana je na 60 kuna, s tim da je zbog nezadovoljstva građana uključeno 10 kuna u besplatne telefonske impulse. Sve u svemu, pretplata je povećana za 250 posto i to građanima koji su najzašlužniji za razvoj HPT-a jer su plaćali 2 do 3 tisuće DEM za telefonski priključak. Po toj osnovi od milijun i pol pretplatnika godišnje će se prikupiti 540 mln. kuna što će sutra predstavljati ekstra dobit Deutsch Telekomu, konstatira zastupnik.

Zanimalo ga je što će se poduzeti protiv predsjednika Uprave HT-a Ivica Mudrinica, koji je, kako reče, stvarno primijenio onaj svoj poznati patent na cijinama telefonskih usluga, te na izuzetno drzak način doveo u zabludu građane, Nadzorni odbor Ministarstva gospodarstva i Vladu. Na kraju je upitao hoće li Vlada poništiti odobrenje za ovakve cijene, kako bi građani ponovno mogli normalno telefonirati.

Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** primijetio je da elaboracija zastupnika nije točna te najavio da će Vlada, zbog velikog interesa javnosti, razmotriti tu problematiku na svojoj redovitoj sjednici. To znači da će zastupnici biti upoznati s elaboracijom koju će verificirati Vlada. A što se tiče postupanja predsjednika Uprave HT-a, on je učinio samo ono što je u

redosljedu posla bilo za očekivati, kaže Linić. Naime, na prijedlog nadležnog ministarstva Vlada je dala suglasnost za rebalansiranje tarifa telefonskih usluga a na trgovačkom društvu je da to primijeni, u skladu sa svojom poslovnom politikom. Uostalom, o tome se raspravljalo i na sjednicama Nadzornog odbora, "a kako sam ja predsjednik tog tijela položiti ću vam račune ako je vaša računica točna", obećao je Linić.

Povrat zemljišnih zajednica

Mr. Nikolu Ivaniša (PGS) interesiralo je hoće li Vlada, planirajući ukupne aktivnosti u drugoj polovini svog mandata, predvidjeti povrat sustava zemljišnih zajednica u Republici Hrvatskoj. Razlog - stanovnici Gorskog kotara, koji zbog prirodno-klimatskih razloga ali i nerazvijenog gospodarstva žive teže nego oni u drugim krajevima, masovno se zalažu za povrat sustava zemljišnih zajednica. Drže, naime, da bi to poboljšalo gospodarenje drvom koje je njihov najvredniji resurs. Interes za povrat zemljišnih zajednica postoji i u Slavoniji i na otocima, dometnuo je zastupnik.

Odgovarajući na to pitanje potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** obećao je da će Vlada, kroz odredbe Zakona o zemljištu, čiji je prijedlog već u saborskoj proceduri, nastojati razriješiti moguće vlasničke odnose i pretpostavku zemljišnih zajednica vezano uz poljoprivredno zemljište.

Evidentno je, kaže, da ne možemo biti zadovoljni stanjem u drvno-prerađivačkoj industriji. Stoga Vlada priprema poseban program mjera kojima bi se trebale razriješiti pojedine regionalne specifičnosti, odnosno stvoriti ekonomske pretpostavke za gospodarske aktivnosti. S konkretnim mjerama izaći će u javnost već za dva mjeseca, najavio je Linić.

Zahvalivši na odgovoru zastupnik je upitao na kojoj sjednici Sabora će se raspravljati o spomenutom zakonu.

Slavko Linić je podsjetio na to da je prvo čitanje tog propisa već u tijeku, te da su u dosadašnjim raspravama i u odborima i u stručnim krugovima izražene određene dileme vezane uz vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem i šumama. Budući da već sada ima puno primjedbi na ponudena zakonska rješenja, procijenio je da bi se konačni prijedlog zakona mogao pojaviti pred zastupnicima do kraja

godine. Na to je **mr. Nikola Ivaniš** primijetio da se pitanje sustava zemljišnih zajednica ne može riješiti samo Zakonom o poljoprivrednom zemljištu te zatražio pismeni odgovor Vlade na svoje pitanje.

Pojačane sigurnosne mjere

Potaknut nedavnim tragičnim događajima u SAD-u **Željko Pavlic (HSL)** upitao je ministra unutarnjih poslova je li MUP spreman i sposoban građana Republike Hrvatske jamčiti sigurnost, odnosno može li odgovoriti na izazove koje mu nameću trenutačne okolnosti u bližem i širem okruženju. U obrazloženju svog pitanja zastupnik je naveo da je Hrvatska već dosad bila izložena terorističkim aktima, od eksplozije auto-bombe u Rijeci, eksplozija u Zagrebu i Gospiću, pa do nedavne eksplozije bombe u Mormonskom centru u Varaždinu, te da su počinitelji tih nedjela su u većini slučajeva ostali neotkriveni.

U svom odgovoru ministar **Šime Lučin** je kazao da se od njega ne može zahtijevati da zamahči stopostotnu sigurnost hrvatskih građana.

Nitko ne može jamčiti da se u Hrvatskoj ništa ne može dogoditi, budući da je i skupi američki sustav obrane pokazao da se teško obraniti od novih oblika globalnog terorizma. Međutim, svaku eksploziju ne bi trebalo svoditi pod terorizam jer to nije dobro ni radi javnosti. Primjerice, prema ocjeni policije, eksplozija bombe u Varaždinu nema nikakve veze s terorističkim aktom u Americi. To potvrđuje i činjenica da su već petnaestak dana prije tog događaja na vratima crkve ostavljane određene poruke, ali to nitko nije prijavio. Inače, nakon događaja u Americi MUP je povećao stupanj sigurnosti odnosno produžio mjere koje se inače primjenjuju u nekim izvanrednim situacijama. U prvom redu pojačana je kontrola ulaska i izlaska iz zemlje, carinska te kontrola na aerodromima. Osim toga, neke osobe koje već postoje u evidenciji MUP-a stavljene su pod posebni nadzor.

Zastupnik je, među ostalim, želio znati kako napreduju istrage neriješenih slučajeva koji su evidentno bili teroristički činovi. Šime Lučin je iznio podatak da je u 7 mjeseci ove godine zabilježeno 240 slučajeva napada odnosno razračunavanja s eksplozivnim napravama, od čega je riješeno oko 83 posto. Točno je, kaže, da 4 takva slučaja u Zagrebu još nisu

riješena. Policija je, doduše, privela neke osobe u čijim su stanovima nađene eksplozivne naprave onima istovjetne koje su eksplodirale, ali te su osobe puštene i u toku je postupak dokazivanja. Nasreću, kod takvog tipa kaznenih djela nema zastare, o čemu svjedoči i činjenica da ovaj mjesec predstoji još jedan sudski proces u svezi s eksplozijama koje su se dogodile prije 5,6 godina. Na kraju je napomenuo da je u zadnjih nekoliko mjeseci MUP otkrio i podignuo kaznene prijave protiv niza počinitelja koji su minirali kuće, spomenike, itd.

(Ne)namjensko korištenje sredstava za izgradnju županijskih cesta

Mr. Ivo Škrabalo (HSL) zatražio je od ministra pomorstva, prometa i veza podatke o dosad utrošenim sredstvima namijenjenim za pripremu izgradnje dionice ceste Hrvatsko - Gašparci u dolini Kupe, na području grada Delnice. Za tu je namjenu, kaže, u prošlogodišnjem proračunu bilo predviđeno 10 mln. kuna a u ovogodišnjem 3,5 mln. kuna. Međutim, kad je posao na rješavanju imovinsko-pravnih pitanja na toj dionici već odmakao iz Hrvatskih cesta je priopćeno (u srpnju) da će se dati prednost dionici Hrvatsko - Zamost u smjeru Čabra. Na temelju kojih ovlaštenja i argumenata je gospodin Bizjak, direktor Hrvatskih cesta, mogao donijeti takvu odluku koja je u suprotnosti s izričitim odredbom Državnog proračuna donesenog sa zakonskom snagom u Saboru, upitao je zastupnik.

Ministar pomorstva, prometa i veza **mr. Alojz Tušek** obećao mu je pismeni odgovor, nakon što Ministarstvo detaljnije ispita stvar. Izrazio je uvjerenje da građenje te dionice nije otpočelo zbog nesredene dokumentacije te činjenice da su iz Proračuna ispuštena sredstva za otkup zemljišta i izradu projekta.

Mr. Škrabalo je pojasnio da se sa svojim pitanjem nadovezuje na pismo Poglavarstva grada Delnice upućeno premijeru Račanu i predsjedniku Sabora, te nadležnom ministru i nekim zastupnicima. Napomenuo je da su već dvije građevinske sezone propuštene da se cestovno poveže Hrvatsko, mjesto koje sada nema direktnu cestovnu vezu s Hrvatskom, nego samo preko Slovenije. To, na

neki način, postaje delikatan problem, napose u vrijeme razrješavanja graničnih pitanja sa Slovenijom, čijem rješavanju treba dati prioritet, zaključio je zastupnik.

Sporazum sa Slovenijom

Anto Kovačević (HKDU) podsjetio je na činjenicu da je hrvatska politička, stručna i znanstvena javnost u više navrata bezuspješno upozoravala na pogubnu štetnost posljedica Sporazuma sa Slovenijom, budući da je Hrvatska dobila svega 19,8 posto Piranskog zaljeva a Slovenija čak 80,2 posto. Postavlja se pitanje, kaže, kako je obećanje međunarodna zajednica dala našoj Vladi u zamjenu za prihvaćanje ovakvog neprihvatljivog Sporazuma, odnosno hoće li Piranski model biti primjenjivan i kad se bude raspravljalo o Bokokotorskom zaljevu ili Neumu. Zašto ste, zapravo, odustali od konvencije o pravu mora i tko vas na to prisiljava, upitao je na kraju premijera.

Predsjednik Vlade **Ivica Račan** napomenuo je da o odnosima sa Slovenijom i o potrebi rješavanja spornih pitanja između dviju zemalja nije razgovarao ni s kim u međunarodnoj zajednici, već s mnogima u Hrvatskoj te s predstavnicima slovenske države. Razlog - rješavanje otvorenih pitanja sa Slovenijom od strateškog je interesa za Hrvatsku (postoje saznanja da tako gledaju stvari i na drugoj strani) jer će joj to pomoći ne samo da ide brže u Europsku uniju nego i spriječiti zaostavanje odnosa koje bi je moglo skupo stajati. Drugim riječima, Hrvatska mora i treba ići u Europsku uniju preko Slovenije i zajedno s njom, naglasio je premijer. Najavio je da će o odnosima između Hrvatske i Slovenije biti više riječi kad ta tema dođe na dnevni red Hrvatskog sabora te napomenuo da Sporazum o kojem je riječ još nije potpisan te da "nitko ništa nije dao niti izgubio".

Dr. **Anto Kovačević** komentirao je odgovor i rekao da su hrvatski pregovarači u dosadašnjim pregovorima sa Slovenijom pokazali i dokazali da je moguće izgubiti i ono što je nemoguće. Postoje 124 međunarodno pravna ugovora o granicama i ni jedan ugovor u svijetu nema ovakav koridor o kakvom se sada govori - rekao je među ostalim.

O ponašanju ministra Čačića u Petrinji

Anto Đapić (HSP) pitao je predsjednika Vlade zbog čega tolerira ili zašto se barem ne ogradi od nedostojnog ponašanja ministra Čačića odnosno zašto dopušta da njegova ministarstva svojim instrumentima vlasti (MUP) i selektivnom primjenom očito diskriminiraju građane u Hrvatskoj.

Zastupnik je naveo da je ministar Čačić prilikom službene posjete Petrinji 25. srpnja ove godine iskazao krajnju diskriminaciju i bezobrazluk prema dogradonačelnici Petrinje gospođi Dumbović obraćajući joj se i uličarskim jezikom i riječima kao što su šic, iš, marš. Takav odnos prema legalno izabranom i legitimnom predstavniku lokalne samouprave Grada Petrinje uvreda je za brojne građane Petrinje u kojoj je HSP pobijedio na izborima. Kako bi se prikrilo ovaj očiti nedostatak elementarnog kućnog odgoja ministra Čačića MUP je podnio kaznenu prijavu protiv gospođe Dumbović "radi izazivanja, provođenja i poticanja rasne diskriminacije", a istodobno Banovinom slobodno šecu načelnici općina koji su tijekom rata bili srpski teroristi, rekao je, među ostalim zastupnik naglasivši da za to ima i dokaze.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je da nije dosad niti da neće ubuduće podržavati oštar, grubi i uvredljiv govor bez obzira sa čije strane dolazi. Na političkoj sceni nerijetko se govori pregrubo i takav govor, pa kada dolazi i od ministara, nije mu prihvatljiv a još manje može biti prihvatljiv govor mržnje koji mora biti sankcioniran. Izrazio je želju Vlade da se bitka protiv govora mržnje digne na višu razinu te rekao kako vjeruje da će u tome imati podršku Hrvatskoga sabora.

Anto Đapić naglasio je da je i on za toleranciju i dijalog te da tako treba biti u svim stankama u Hrvatskoj i da bi MUP trebao intervenirati i sprječavati i pojave vjerske nesnošljivosti kada se primjerice, u medijima u Hrvatskoj slavljenje Majke Božje tretira kao "koncelebrirana kakofonija" i kada se govorilo i pisalo "kako nema hrvatske ili bosanske vuko..... u kojoj Gospa nije bila".

Predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** zamolio je

zastupnike da izbjegavaju neprimjerene riječi za Hrvatski sabor čak kada se radi i o citatima.

Ivica Račan, premijer, ponovio je da treba dignuti prag osjetljivosti prema govoru mržnje što znači da je to posao ne samo za policiju već i državno odvjetništvo te da nije dovoljno samo podnijeti kaznenu prijavu već se mora osigurati i djelotvornost u postupku i da trebamo biti odgovorniji prema vlastitim zakonima.

Uhićenja hrvatskih branitelja

Jesu li najnoviji slučajevi uhićenja hrvatskih branitelja u Bibinju i Virovitici dio plana po sporazumu hrvatske Vlade i Haaškog tribunala, pitanje je **Vlade Jukića (HSP)** premijeru.

Svjedoci smo vala uhićenja hrvatskih branitelja koja se i dalje provode uz medijsku hajku i na spektakularan način a najnoviji slučajevi u Bibinju i Virovitici argument su tezi da je u tijeku i dalje kriminalizacija Domovinskog rata. U Bibinju je uhićeno nekoliko hrvatskih branitelja koje su hrvatski mediji odmah proglasili ratnim zločincima a opravdan prosvjed Bibinjaca zbog takvog odnosa okvalificiran je kao oružana pobuna čime je mjesto Bibinje, koje je dalo neizmjeran doprinos Domovinskom ratu, stavljeno na stup srama. I u Virovitici je spektakularno privedeno nekoliko desetina hrvatskih branitelja i na način koji se primjenjuje prema najtežim kriminalcima, a da se ne govori o demonstraciji sile na ulicama Virovitice, rekao je zastupnik.

Premijer **Ivica Račan** odbio je tvrdnju iz zastupnikova pitanja i naglasio da ova uhićenja nisu "dio sporazuma hrvatske Vlade s Haaškim sudom". No ako su zakonito provedena ona su sporazum s Hrvatskom kao demokratskom i pravnom državom, rekao je premijer. Pozvao je na odgovornost u ovakvim situacijama naglasivši da ako postoji utemeljena, osnovana sumnja da je osumnjičeni nešto napravio onda taj uhićenik nije N;Ž;;;žYMt niti Hrvat već ona koji je eventualno utemeljeno osumnjičen.

U dopunskom javljanju **Vlado Jukić** je naglasio kako je želio dobiti konkretan odgovor premijera o tome je li korektno da 25-godišnji hrvatski N;Ž;;;žYMt koji je N;Ž;;o hrvatsku državu bude vjerojatno greškom okvalificiran u udarnim ;žYMrminima ;žYv -dnevnika i u svim novinama kao ratni zločinac i koji će taj žig nositi

cijeli život ili bi takve postupke trebalo provoditi s malo više osjetljivosti. Ujedno je pitao drži li premijer da onaj tko radi takve greške dolijeva ulje na vatru na našoj javnoj sceni i bi li trebao snositi neku odgovornost. Naime, ne držimo se istih principa pravne države kad pored Virovitice imamo i Kusunje, Voćin, Četekovce za koje nitko dosad nije odgovarao i ta pravna država ne reagira, rekao je, među ostalim.

*Premijer **IV***

je uvjerenje građana toga područja da sve gore iznijeto nije slučajno, jer ne može biti slučajno da policija druge države ulazi na naš teritorij. Zastupnica je naglasila da je njen osobni stav da je umjetno stvoren i slučaj kuće gospodina Jorasa, vijećnika Piranske općine, a sve da bi se stvorila bolja pregovaračka pozicija u diplomatskim odnosima, te da bi "sve ovo u konačnici trebalo završiti i na stolu ministra vanjskih poslova", i u ukupnom razgovoru između dviju zemalja.

Ministar **Šime Lučín** u dopunskom odgovoru istaknuo je da su inače na Jadranu veći problem talijanski ribari, talijanske kočarice, nego slovenske i slovenska policija. Iako je bilo i ovih potonjih, zbog toga ne bi trebalo izazvati međudržavni eksces.

Preimenovanje ulica

Mariju Bajt (HDZ) zanimao je stav premijera Račana i Vlade u kontekstu odluke Općinskog vijeća Donjeg Lapca koje je u suglasju sa svojim načelnikom preimenovalo ulicu dr. Franje Tuđmana i nazvalo je ulicom Vuka Karadžića, što je izazvalo ogorčenje hrvatske javnosti. Zastupnica je upitala smatra li Vlada da je taj postupak opravdan i na zakonu utemeljen, a ako nije, što će Vlada poduzeti u okviru svojih nadležnosti.

Premijer, **Ivica Račan** odgovorio je zastupnici da će se još jednom provjeriti je li taj čin zakonit ili nije. Bitnije je, međutim, da takvi potezi na političkoj razini ne pomažu međunarodnoj snošljivosti i zajedništvu, naglasio je premijer, te nastavio da takvi i kontra potezi nasilnog skidanja naziva ulica ili trgova nisu prihvatljivi u pravnoj državi. Precizniji odgovor je li to u skladu sa zakonom ili nije Vlada zastupnici može dostaviti naknadno jer je i sama zatražila tu provjeru.

U svom dopunskom javljanju gospođa **Marija Bajt** je istaknula da Vlada mora naći način da u okviru raspoloživih zakonskih ovlasti popravi učinjenu štetu, tim više što se radi o namjernom iritiranju hrvatskog pučanstva. Naglasila je da je to u suprotnosti s Deklaracijom o Domovinskom ratu koju je Sabor donio prošle godine, i to konsenzusom. A nije moguće štititi Domovinski rat, a istodobno ne štititi dr. Franju Tuđmana. Na kraju je zastupnica rekla da što se tiče gospodina Čondića kojega gospodin

Račan nije poimence spomenuo, voljela bi da je hrvatska Vlada napravila ono što je on napravio.

Premijer **Ivica Račan** u dopunskom odgovoru zastupnici Bajt naglasio je da treba biti svima zajedničko poštovanje zakona i zakonskih mogućnosti te da se od Vlade ne može tražiti više od toga, zamolivši za razumijevanje.

Sudačka norma i zastara predmeta

Vesna Podlipec (SDP) uputila je pitanje ministru pravosuđa, koje je, kako je zastupnica naglasila, zapravo dopuna pitanja iz lipnja na koje je dobila odgovor, a vezano je uz pitanje zastare kaznenih predmeta. Zastupnica je napomenula da, s obzirom na njena saznanja, sumnja u vjerodostojnost podataka dobivenih u odgovoru Ministarstva. Naime, oni čak potvrđuju njene navode, da je na primjer u Splitsko-dalmatinskoj županiji u prošloj godini čak više od 1000 predmeta u zastari. Zastupnica je upitala kako objasniti podatak da u jednom malom sudu u Senju ima 50, a u Delnicama 87 kaznenih predmeta koji su u 2000. godini došli u zastaru. Zastupnica je molila precizan odgovor ministra pravosuđa koliko je u 2000. godini u Hrvatskoj doneseno rješenja, a koliko je presuda kojima je kazneni progon završio zastarom, odnosno što je poduzeto prema sucima koji su u proteklom periodu stekli naviku da svoje kaznene predmete rješavaju zastarom i na taj način ispunjavaju sudačke norme.

Ministar pravosuđa **Stjepan Ivanišević** rekao je zastupnici da je ministarstvo na jedan dio njenog pitanja dalo odgovor, i to na temelju podataka koje je dobilo od predsjednika sudova, a da inače Ministarstvo ne vodi posebnu evidenciju o tome koliko je takvih slučajeva. Naglasio je da je Ministarstvo tražilo od predsjednika sudova da oni dostave točne podatke o kaznenim predmetima koji su ušli u zastaru, te ih je, nakon provjere, dostavilo zastupnici Podlipec. Ako zastupnica ima razloga sumnjati u pouzdanost tih podataka, može svoje podatke dostaviti Ministarstvu, pa će ono temeljem toga ispitati i utvrditi vjerodostojnost podataka upućenih zastupnici. Što se tiče stegovnih postupaka, ministar je rekao da se tu zbog formalnih razloga nije moglo puno napraviti. Naime, jedno razmjerno dulje vrijeme nije

bilo Državnog sudbenog vijeća koje je odgovorno za vođenje stegovnih postupaka, ali, kako je ministar napomenuo, nada se da će se to do kraja ove godine nadoknaditi.

Zastupnica **Podlipec** u ponovnom javljanju zatražila je od ministra pismeni odgovor koji će sadržavati točne podatke za koliko je krivičnih djela nastupila zastara, i to koliko po izdanom rješenju, a koliko po presudi.

Hrvatske zračne luke sigurne

Zastupnik **Marin Jurjević (SDP)** najprije se kratko osvrnuo na tijek aktualnog prijedpoda, iznijevši stav da je pozitivno da se svi zastupnici i Vlada zalažu za jezik tolerancije. Potom je postavio pitanje ministru unutarnjih poslova u svezi sa stupnjem sigurnosti u hrvatskim zračnim lukama, a u kontekstu nedavnih terorističkih napada na SAD. Zastupnik je iznio da bi bilo poželjno da se hrvatska javnost informira o tome.

Ministar **Šime Lučín** odgovorio je da je podignut stupanj sigurnosti u zračnim lukama, između ostalog i na način da se sada na rentgenu rotacija policajaca obavlja svakih 5 minuta, pa je samim time stupanj pažnje viši. No, bez obzira na situaciju u SAD, hrvatska policija godišnje po nekoliko puta vrši testiranje sigurnosti na aerodromima, koja je na zavidnoj razini, istaknuo je ministar, dodavši da je prilikom zadnjeg testa na jednom aerodromu bilo nekih primjedbi, ali da vjeruje kako će njegovu upravu, zajedno sa osiguranjem, otkloniti i te nedostatke.

Praćenje i prisluškivanje

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) je najprije podsjetio da je već jedanput postavio slično pitanje resornom ministru, a sada traži odgovor od premijera. Požalio se na političko nasilje koje se provodi nad njim i njegovom obitelji. Rečeno mu je, tvrdi, da je od Vlade poslan nalog SUZUP-u da se njemu i ostalim generalima pod svaku cijenu "napakira nešto što se tiče ratnog zločina". Zanima ga stoga dokad će njega i generale pratiti tajne službe koje, kaže Rojs, čine bivši pripadnici UDDBE i KOS-a?

Premijer **Ivica Račan** decidirano je odbio tvrdnju da je od hrvatske Vlade izdan nalog za praćenje zastupnika Rojsa. Postoji nadležan saborski odbor koji se može detaljno suočiti s

navodima zastupnika i cijelu stvar istražiti, upozorio je premijer i dodao kako je on s time suglasan.

Odgovarajući zastupniku ministar unutarnjih poslova, **Šime Lučin** ocijenio je zanimljivom konstataciju zastupnika Rojsa da ga prate bivši pripadnici UDBE i KOSA dodavši kako se lako može utvrditi da su posljednju godinu i pol dana tj. u vrijeme HDZ-ove vlasti u SUZUP-u izvana primljena samo dva čovjeka "pa ako vas prate udbaši i kosovci tada to vjerojatno nema veze s ovom Vladom i ovim MUP-om".

U ponovnom istupu zastupnik **Česić-Rojs** je rekao kako je svoje pitanje postavio premijeru držeći da službe koje ne kontrolira Vlada možda kontrolira Ured Predsjednika države. U nastavku zastupnik je precizno navodio dane, sate i mjesta kada su ga pratili. Tako su ga, kaže, 4. rujna ove godine ispred hotela Palacea dok je išao na kavu s generalom Markicom Rebićem i još s nekim ljudima pratile dvije osobe u plavom Grand Cherokeeju koji je platila 66. pukovnija, a istoga dana i u Ford Fiesta trule višnje ispred hotela Panorama. "Prišao sam do njih i pitao ih, a oni su mi rekli da rade svoj posao jer moraju, budući da i njih prate", podvukao je Rojs. Isto tako zastupnik tvrdi da je prije 15 dana iz Splita stigla "osoba visoka 195 cm, stara 45 godina, s naočalima, koja je specijalist za otključavanje stanova, vozila i postavljanje prislusnih uređaja" te primijetio da je prije dva dana obijen ili bolje rečeno otključan stan njegova brata, te generala Koradea, brigadira Ante Filipovića i zastupnika Ive Lončara. Rojs tvrdi da se ovdje ne radi o lopovima nego o političkom nasilju tajnih službi koje možda nisu pod kontrolom Vlade i još jednom zatražio da se cijeli slučaj ispita.

U ponovnom istupu premijer Račan je rekao kako ništa ne zna o onome o čemu zastupnik govori pa tako niti o "Grand Cherokeeju i automobilima koji su se na ovakav način dijelili lijevo i desno, a danas se više ne bi smjeli dijeliti". Ponovio kako je za to da se u suradnji s MUP-om u nadležnom odboru Hrvatskoga sabora ispituju svi navodi zastupnika Rojsa.

U zaključnom istupu zastupnik **Česić-Rojs** zaniijekao je da je on dijelio automobile, te se još prisjetio kada je za Malu Gospu išao s generalima HV-a Bobetkom, Koradeom i Filipovićem u Solin na otkrivanje spomenika poginulim i nestalim hrvatskim

braniteljima u Domovinskom ratu kad su također bili prislušivani i praćeni. Zaključio je kako mu nema druge nego da drugi put toga koji ga prati sveže u gepek i doveze pred Vladu.

Provjera stručno-moralne podobnosti

Obraćajući se ministru prosvjete i športa zastupnik **dr. Boris Kandare (HSP)** upozorio je na činjenicu da je hrvatska javnost informirana o postupku koji se u njegovom ministarstvu vodi glede provjere stručno-moralne podobnosti aktualne dogradonačelnice grada Petrinje, gospođe Dumbović za obavljanje njezinih školsko-nastavničkih dužnosti. Interesiralo ga je li ova nesvakidašnje motivirana provjera osamljen slučaj u hrvatskom školstvu u svrhu logistike ministru Čačiću zbog petrinjskog incidenta ili će istoj proceduri biti podvrgnuti i oni nastavnici koji su se nakon masovnog bijega pred pobjedonosnom akcijom hrvatskih vojnih i redarstvenih snaga vratili u novooslobodene krajeve i zaposlili u školstvu neželjene im države. Zanimalo ga je također kakvi su rezultati ispitivanja stručno-moralnih kvaliteta gospođe Dumbović za obavljanje nastavničkih dužnosti te imena osoba nad kojima se vodi ili će se voditi slična provjera?

Odgovarajući na to pitanje dr. **Vladimir Strugar**, ministar prosvjete i športa kazao je da je Ministarstvo uputilo pismo ravnatelju škole u kojoj radi gospođa Dumbović glede njezina dosadašnjeg rada, a u pristiglom odgovoru te škole govori se o korektnom obavljanju odgojno-obrazovnog procesa te gospođe. Time je okončan daljnji postupak glede Ministarstva prosvjete i športa, rekao je ministar Strugar i dodao još kako nema nikakvih drugih osoba nad kojima bi se obavljala provjera stručno-moralne podobnosti.

U ponovnom istupu isti je zastupnik pokušao postaviti dopunsko pitanje ali ovaj put glede široke akcije drastičnog smanjenja sastava HV-a i hrvatskih redarstvenih snaga. Takvi su postupci, tvrdi zastupnik, izazvali širok krug općeg nezadovoljstva ljudi, pa je s tim u svezi želio postaviti pitanje premijeru, ali ga je predsjednik **Tomčić** upozorio kako ne može postaviti dopunsko pitanje koje nije u

svezi s prvim pitanjem, a zatim je dao riječ slijedećem zastupniku.

Kašnjenje u provođenju Zakona o obnovi i razvoju Vukovara

Želimir Janjić (HSL) podsjetio je na Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara koji je stupio na snagu polovicom svibnja ove godine te na dio članaka s preciziranim rokovima kojim se obvezuju Vlada i resorna ministarstva na obavljanje konkretnih poslova. Još prije dva mjeseca Ministarstvo financija trebalo je npr. propisati način i tehniku uplaćivanja sredstava za obnovu i razvoj Grada Vukovara, a prije tri mjeseca Vlada RH je trebala imenovati Savjet za obnovu i razvoj Grada Vukovara koji sudjeluje u pripremi izrade Plana i Programa obnove i razvoja toga grada. Jednako tako Vlada je trebala, ali još nije imenovala Nadzorni odbor Fonda za obnovu i razvoj Grada Vukovara, a samo je djelomično obavila posao glede imenovanja predsjednika i zamjenika Fonda. Nije donesen niti Pravilnik o uvozu i vremenu korištenja inicijalne opreme koju, inače, donosi ministar financija u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona. Prema članku 32. Zakona Vlada propisuje način i uvjete podmirenja obveza pravnih osoba na području Grada Vukovara za razdoblje od 1. siječnja 1997. do 15. siječnja 1998. godine. Vlada je to trebala učiniti u roku od 30 dana od stupanja na snagu Zakona, no ni nakon tri mjeseca od stupanja na snagu ovoga Zakona to nije učinjeno. Zastupnika je zanimalo jesu li postojali posebno opravdani razlozi da se predviđeni poslovi ne obave, odnosno koji je razlog kašnjenju u odnosu na zacrtane rokove iz Zakona, i kada se može očekivati da će se ispoštovati rokovi?

Odgovarajući na pitanje premijer Račan složio se sa zastupnikom da je došlo do određenih kašnjenja u provođenju Zakona te kako je upravo to motiviralo Vladu da na sutrašnju sjednicu (20. rujna) u dnevni red sjednice uvrsti ovo pitanje s obzirom na to da je u provođenje Zakona involvirano više resora. Vlada će analizirati što je dosad učinjeno, a što nije u provođenju Zakona i zahtijevat će da se kašnjenja u ispunjavanju zadanih rokova žurno isprave neovisno o tome koji su i koliko opravdani razlozima tog kašnjenja.

Tek nakon te analize zastupnik može dobiti cjelovitu informaciju u svemu što ga je kroz zastupničko pitanje zanimalo, zaključio je Račan.

Koliko je porastao broj korisnika boračke mirovine?

Koliko je i zbog čega u zadnje dvije godine porastao broj korisnika po osnovi tzv. boračke mirovine iz NOB-a, upitao je **Ivica Tafra (HDZ)**. Interesiralo ga je također koliko ima danas ukupno korisnika mirovine po toj osnovi te zatražio izlist s podacima koliko je svaki od korisnika te mirovine imao godina 1945. kada je završio oružani sukob?

Dr. Božo Borko Žaja, zamjenik ministra rada i socijalne skrbi predložio je zastupniku dostavu pisanog odgovora, a zastupnik **Tafra** se složio s tim prijedlogom glede izlista podataka o korisnicima te mirovine ali je želio da mu se odmah odgovori koliko je otprilike porastao broj korisnika te mirovine u protekle dvije godine. U ime Vlade **dr. Žaja** je ostao kod prvotnog prijedloga o dostavi pisanog odgovora ali s podacima koji će sezati nekoliko godina unatrag.

Dionice Dalmacijacementa

Dario Vukić (HDZ) je u uvodnom dijelu svoga pitanja konstatirao da su "zbog promjene Pravilnika kojim se utvrđuje visina naknade u dionicama za ranije vlasnike u postupku denacionalizacije, raniji vlasnici Dalmacijacementa dobili gotovo pet puta više dionica no što bi dobili da 28. srpnja 2000. gospodin Hrvoje Vojković, predsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju nije dopunio pravilnik iz 1999. godine". Promjena Pravilnika, nastavlja Vukić, uslijedila je u vrijeme javne ponude Redimiksa za kupnju dionica Dalmacijacementa. Do 28. srpnja 2000. godine gospodin Vojković postupao je po ranijem pravilniku i prenosio dionice ranijim vlasnicima u sličnim postupcima u značajno nižim iznosima, upozorava zastupnik Vukić. Dodaje ujedno kako u proračunu za 2000. i 2001. godinu nije u odnosu na 1999. godinu predviđeno povećanje sredstava, odnosno proračunska stavka za novu emisiju obveznica, a i u Portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju nema nikakvog povećanja portfelja za ovu namjenu u odnosu na stanje iz 1999. godine. Zastupnika je interesiralo zašto je predsjednik

Hrvatskog fonda za privatizaciju 28. srpnja 2000. godine, nakon što je Fond zaprimio pravomoćno rješenje o naknadi ranijim vlasnicima Dalmacijacementa, dopunio pravilnik iz 1999. godine te protivno podacima iz elaborata o procjeni vrijednosti nekretnina tog dioničkog društva iskazao veću vrijednost od procijenjene i na tako utvrđenu vrijednost nekretnina utvrdio broj i nominalni iznos dionica koje je prenio ranijim vlasnicima, a sve unutar trajanja javne ponude Redimiksa za preuzimanje dionica ovog dioničkog društva.

Premijer **Ivica Račan** kazao je da se radi o konkretnom pitanju na koji trenutno ne može dati odgovor, ali će zatražiti od predsjednika Hrvatskog fonda za privatizaciju da to učini, pa će zastupnik dobiti pisani odgovor.

Zastupnik **Vukić** kazao je kako je već pokušao doći do informacije obrativši se direktno spomenutom predsjedniku Fonda, ali nikada nije uspio dobiti odgovor. Podatkom po kojem su bivši vlasnici ovog dioničkog društva umjesto desetak milijuna kuna dobili čak pedesetak milijuna kuna Vlada bi se trebala pozabaviti, drži ovaj zastupnik te dodaje kako će nakon prikupljanja dokumentacije vezane uz ovaj slučaj Vladi i hrvatskoj javnosti mnoge stvari biti jasnije.

Provala u stan i prijetnja

Pitanje **Ive Lončara (nezavisni)** bilo je adresirano ministru unutarnjih poslova. Zastupnik kaže kako mu je polovicom rujna provaljeno u stan pod vrlo čudnim okolnostima. Policija je, tvrdi, vrlo korektno i profesionalno obavila očevid, ali su na njegovo iznenađenje tisku dati lažni podatci da je iz otključanog stana zastupnika Lončara, u subotu 15. rujna između 12,30 i 13,30 ukradeno 120 tisuća kuna. Zastupnik tvrdi da mu je doista provaljeno u stan, ali nije istinita informacija da se krađa dogodila u naznačeno vrijeme u subotu, te da vrata stana nisu bila zaključana. Iz stana mu je, kaže, ukradeno obiteljsko zlato, no nema riječi o količini novca o kojoj je u novinama pisalo. Kako ističe, veliki dio zlata, koje su lopovi ukrali, on i njegova supruga dobili su na dar ili kao nasljedstvo. Zastupnika zanima kako se došlo do brojke od 120 tisuća kuna. Da li se policajci umjesto da se bave provalama bave procjenom vrijednosti zlata, pita zastupnika. Također ga interesira kako je policija

koja bi se trebala baviti sigurnošću građana mogla iznijeti notorne i gnjusne laži glede ove provale?

Odgovarajući na pitanje **Šime Lučin**, ministar unutarnjih poslova, ustvrdio je da u službenom policijskom izvješću uopće nema takvih podataka kakve je objavio tisak pa je obećao zastupniku da će istražiti je li netko iz policije tisku dao pogrešne informacije o pljački, i najavio sankcije ako se to dokaže.

U ponovnom istupu zastupnik **Lončar** izrazio je bojazan za svoju i sigurnost svoje obitelji. "Nisam po prirodi plašljivac, ali se kao odgovoran čovjek bojim za moju obitelj, napose za moju malodobnu djecu", kazao je Lončar ustvrdivši još kako nije slučajno ovo što mu se događa. Podsjetio je zatim na prijeteću poruku koja mu je poslana prije nekoliko mjeseci u kojoj se spominje njegova likvidacija zbog političkog djelovanja. Iako ga je, kako je rekao, ministar Lučin primio s tim u vezi i rekao da šuti o prijetnjama, zastupnika Lončara sada zanima postoji li kakva uzročna posljednja veza između prijetnje i pljačke stana. Dodao je još kako je potpuno nezadovoljan odgovorom što ga je u svezi s prijetnjama dobio od policije. Zamolio je ministra Lučina da poduzme sve da se otkrije o čemu je riječ i rekao zatim: "nema te sile koja će me ušutkati, jer ja sanjam Hrvatsku koja će biti demokratska i u kojoj će vladati istina, pravda, ljubav i moral. Mene ne zanima ni Pašalićeva ni Račanova Hrvatska, jer su obje tragedija, već me zanima treća Hrvatska".

U ponovnom istupu ministar **Lučin** nekorektnom je ocijenio izjavu zastupnika Lončara da MUP nije napravio ono što je prethodno dogovoreno. Nakon dogovora sa zastupnikom da će stalno biti u kontaktu i da će se poduzimati mjere, ministar nije jasno zašto se gospodin Lončar vraća na priču o prijetnjama. Na kraju je obećao detaljno istragu oko provale u stan zastupnika, a utvrdit će se, kaže, i ima li uzročna posljednja veza ta provala sa prijetnjama Lončaru.

U zaključnom istupu zastupnik **Lončar** zaničevao je da je rekao kako MUP nije ništa poduzeo glede njegova problema, već je, kaže, samo primijetio da je nezadovoljan dobivenim odgovorom policije. Inače, iznimno je zadovoljan načinom na koji ga je primio ministar Lučin kada mu se

obratio u svezi s upućenim prijetnjama.

Politički proces protiv Hrvata

Milan Kovač (HDZ) ukazao je na, kako kaže, politički proces u kojem je Ante Jelavić pokušao kazniti i optužiti u Hrvatskom narodnom saboru predsjednika Vlade što je poduzeo, odnosno što će poduzeti da se ta farsa prekine, s obzirom na ustavnu obvezu prema kojoj je RH dužna štititi Hrvate ma gdje bili izvan Hrvatske.

BiH je neovisna država i iz Zagreba se ne može upravljati njenim sudskim postupcima i procesima, rekao je premijer **Ivica Račan**. Dodao je kako je Hrvatska i te kako zainteresirana za rješavanje otvorenih političkih problema susjedne BiH zamolivši za uvažavanje činjenice da su Hrvatska i BiH dvije neovisne države.

Milan Kovač je napomenuo kako je Republika Hrvatska potpisnica Daytonskog sporazuma te joj to daje pravo reagiranja ukoliko se on krši, što je upravo vidljivo iz onoga što je iznio.

Premijer **Ivica Račan** odgovorio je dodatno kako se od Vlade RH ne može tražiti da se miješa u sudske postupke susjedne nam države, pogotovo dok nikakva presuda nije još pravomoćna.

- Kao predsjednik Vlade Republike Hrvatske imate pravo upozoriti Međunarodnu zajednicu što se događa s Hrvatima u BiH kako bi se zaustavio njihov politički progon, ispravio je **Milan Kovač**.

Predsjednik Vlade je istaknuo da je uvijek javno govorio o zainteresiranosti Hrvatske za rješavanje otvorenih političkih pitanja i Bosni i Hercegovini. Smatra da se tu radi o nečem drugom, a to je početna faza sudskog postupka koji se vodi unutar neovisne države.

Ponovno se za ispravak netočnog navoda javio **Milan Kovač**. Rekao je da se ne zalaže za miješanje u sudski proces već samo za upozoravanje Međunarodnoj zajednici o trenutnom problemu BiH Hrvata. Mišljenja je da ukoliko je do sada Vlada ukazivala na negativne međunarodne poteze u BiH, onda ne stoji teza premijera kako je Hrvatska miljenica Europe jer je Europa uopće ne sluša.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske **Ivica Račan** samo je ukazao na netočnost teze koju je iznio zastupnik kako je Hrvatska miljenica Europe, rekavši kako će mu rado dostaviti sve

stavove koje je iznijela Vlada spram BiH u domaćem i stranom tisku.

Privodenje hrvatskih branitelja

Vla

Argentina. Premijera Ivicu Račana zapitao je je li ova Vlada svojim potezima nastojala zadovoljiti svako očekivanje MMF-a i koja je donja granica zaštite hrvatskih nacionalnih interesa.

U svom odgovoru predsjednik Vlade Republike Hrvatske **Ivica Račan**, istaknuo je da nitko u Hrvatskoj ne smije narušavati nacionalne interese, a ponajmanje to radi Vlada i Sabor. Vlada Republike Hrvatske ne rasprodaje nacionalna bogatstva već provodi reformske zahvate koji se odnose i na proces privatizacije. Hrvatska nikada neće prihvatiti politiku diktata i znat će primjereno zaštititi vlastite interese i ako je riječ u odnosu na Europsku uniju. Ujedno je odlučno naglasio da se zalaže za individualni pristup europskim asocijacijama. U tom je duhu najavio da slijedećeg mjeseca predstoji potpisivanje sporazuma s EU o pridruživanju i stabilnosti. Radi se o gospodarskom pristupu u CEFT-i, kojemu pristupamo kao suverena država, a ne kao dio konglomerata više država, zaključio je premijer.

Zastupnik Beljo postavio je i dopunsko pitanje, ocjenjujući da procesi privatizacije u Hrvatskoj odudaraju od procedure koju je pratio u Kanadi. Smatra da ipak postoje realne opasnosti, ukoliko država olako prepusti većinski nadzor strancima u onim tvrtkama koje proizvode ili sprovode električnu energiju, naftu i plin. Smatra da su ovakvi postupci rizični, jer se njima narušava suverenitet i samostalnost države.

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske **Slavko Linić** odgovorio je na ove konstatacije, ocjenjujući da u eri globalizacije ne treba analizirati nacionalno ishodište i porijeklo kapitala. Ova se Vlada opire špekulativnom ulasku kapitala, a usporedo s gospodarskim programom vodi se računa o određenoj konkurentnosti tvrtki koje ulaze u Hrvatsku. Privatizacija ne znači rasprodaju, već poticaj za daljnji razvitak gospodarskih aktivnosti u Republici Hrvatskoj. Strah od stranaca i međunarodnih gospodarskih asocijacija vodi zatvaranju i izolaciji, a to nije politika ove Vlade. Gospodarska politika nije nametnuta diktatom MMF-a jer Vlada vodi računa da privuče interes stranih investitora, vodeći pri tome računa da potakne dodatna ulaganja i investicije.

Zastupnik **Ivan Milas (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Pojasnio je vlasničku strukturu

telekomunikacijskih tvrtki u Hrvatskoj i Njemačkoj, te istaknuo da njemačka država može imati većinsko vlasništvo u rečenoj privatnoj kompaniji, za razliku od Hrvatske. Smatra da nitko neće ulagati u Hrvatsku zbog njenog brzog razvoja, već zbog uvećanja vlastitog profita. Upozorio je da stvaranje određenih monopola u privredi najviše plaćaju hrvatski državljani koji koriste pojedine usluge tih kompanija.

Predstoje li nova otpuštanja?

Zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)** svoje je pitanje uputila potpredsjedniku Vlade, **Slavku Liniću**, povodom njegove najave u medijima da slijedi otpuštanje još 50.000 zaposlenika u državnim službama. U isto vrijeme mogla se čuti i najava da u stečaj ide gotovo 30.000 tvrtki sa 73.000 radnika, pa ovakve najave razumljivo pobuđuju određenu zabrinutost. Zapitala je da li se zbog novonastale situacije i opasnosti od međunarodnog terorizma, namjerava odustati od otpuštanja ljudi iz policije i vojske.

Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** ocijenio je da se u državnom sektoru nalazi 20 - 25% viška zaposlenih od optimalnih potreba. Smatra da su ovakve ocjene naknadno "dorađivane" i interpretirane po medijima, za što su odgovorni novinari i urednici. Zbog takvog se pristupa stvaraju senzacionalističke špekulacije s kojima se plaše ljudi, ocijenio je Linić, te zaključio kako će Vlada odgovorno nastojati riješiti problem viška zaposlenih u svim državnim službama. Kratki dopunski odgovor dao je i predsjednik Vlade ocjenjujući da državna uprava treba biti što kvalitetnija kako bi zadovoljila očekivanja i potrebe građana. Vlada je prihvatila odgovornost i obvezu da stvori što kvalitetniju upravu, te odbija katastrofične informacije o najavama masovnih otpuštanja u policiji i vojsci. U tijeku je reforma policije, a Vlada će ovih dana u saborsku proceduru prosljediti i Zakon o obrani. Ovi potezi motivirani su nastojanjima da se ojača, a ne oslabi i naruši sigurnost i obrana Republike Hrvatske, zaključio je premijer Račan. Najavio je ujedno da će naša zemlja pažljivo reagirati na dinamiku poteza zbog najnovije sigurnosne situacije u svijetu.

Predsjedavajući je omogućio postavljanje dopunskog pitanja

zastupnici **Jadranki Kosor** kojega je pak sama zastupnica ocijenila kao izražavanje vlastitog mišljenja. Smatra da nije podlegla nikakvim dezinformacijama, te zamjerila što nije dobila primjeren odgovor na postavljeno pitanje. Ujedno je naglasila da nigdje u novinama nije zamijetila demanti potpredsjednika Vlade oko iznijetih i prenesenih najava o otpuštanjima zaposlenika iz državnih službi. Smatra da se novinari iznova pronalaze kao "dežurni krivci". Postavila je dodatno pitanje pitajući planira li Vlada zaustaviti otpuštanja iz policije i vojske, odnosno namjerava li u te službe zapošljavati "neke nove ljude".

Poticanje studenata i inovatora

Predsjedavajući je ocijenio da se ne može odgovarati i pojašnjavati na sve naslove koji se pojavljuju u medijima, te omogućio zastupniku **Branislavu Tušku (SDP)** da postavi slijedeće zastupničko pitanje.

On je zapitao ministra znanosti i tehnologije, dr. **Hrvoja Kraljevića** postoji li stručna evidencija o mladim i nadarenim studentima i inovatorima koji bi trebali potaknuti i ubrzati hrvatski znanstveni i tehnološki razvoj. Zapitao je ujedno razmišlja li se o poticajnim sredstvima i ulaganjima u nadarene studente, te o potezima koji bi potaknuli strategiju bržeg razvoja Republike Hrvatske.

Ministar Kraljević napomenuo je da nadležno ministarstvo vodi računa da se najbolji studenti eventualno zadrže u Hrvatskoj, kako bi se spriječio odlazak stručnih kadrova. Ove mjere provode se kroz institut znanstvenih novaka, za što je osigurana posebna stavka u državnom proračunu. Ministarstvo podupire oko 1900 znanstvenih novaka i značajno je povećao sredstva potpore nadarenim studentima. Odobreni su i poticajni projekti, temeljem inicijative mladih znanstvenika koji ih mogu realizirati i bez utjecaja mentora, zaključio je ministar Kraljević.

U svom dopunskom pitanju zastupnik Tušek upozorio je da je nedavno razgovarao s desetak studenata koji su nedavno s visokim ocjenama završili svoje školovanje, a zanimali su se za rad na unapređenju strategije željezničkog prometa. Podsjetio je da susjedna Republika Slovenija nadarenim studentima omogućuje međunarodnu afirmaciju i upućuje ih na dodatne studije u

Nakon opsežne rasprave i unatoč protivljenju najvećeg dijela oporbe, Hrvatski sabor izglasao je "paket" socijalnih zakona. Na tvrdnju predlagatelja kako socijalno nasljeđe a ni praksa nisu sukladni mogućnostima hrvatske države niti kompatibilni s europskom praksom i da je predloženih šest (odnosno sedam s izmjenom Zakona o izvršenju Državnog proračuna) pokušaj da se uvede više reda u područje socijalnih prava te nije riječ o sužavanju prava već o pravednijoj raspodjeli zastupnici oporbe odgovorili su nizom zamjerki i prijedloga. Tu je ponajprije tvrdnja da je riječ baš o tome - o sužavanju prava, što će se, među ostalim, odraziti i na daljnji pad nataliteta pa bi trebalo podržati sve mjere kojima se potiče rađanje što većeg broja djece.

Iz redova oporbe još se čulo: da se stječe dojam kako se ove mjere donose pod pritiskom međunarodnih financijskih institucija; da su one proizvoljne, bez jasnih kalkulacija te da se donose isključivo zbog proračunskog deficita te da će se predloženim smanjiti prava najugroženijim slojevima hrvatskog pučanstva, među ostalim i hrvatskim braniteljima.

Predlagatelj je prihvatio znatan dio amandmana pristiglih iz radnih tijela i redova zastupnika Koalicije.

Rezultat predloženih izmjena u "paketu" socijalnih zakona i amandmanskih intervencija s tim u svezi jest, među ostalim, sljedeće - studenti više neće dobivati dječji doplatok, koji pripada djeci na školovanju do najduže 19. godine, odnosno do 21. za djecu oštećenog zdravlja; porodni dopust do tri godine može trajati samo uz pola radnog vremena i to za

dijete kojemu je potrebna pojačana njega po ocjeni ovlaštenog liječnika; kod višestrukih trudnoća porodni dopust zaposlene žene traje do navršene dvije godine; nezaposlene majke imaju pravo na porodnu naknadu samo ako prije podnošenja zahtjeva imaju tri godine prebivalište u Hrvatskoj i godinu dana su prijavljene Zavodu za zapošljavanje ili mogu predložiti dokaz o školovanju u Republici Hrvatskoj.

Zaposlene majke dobivat će naknadu nakon isteka obveznog porodnog dopusta (nakon što dijete napuni 6 mjeseci života pa do godinu dana kao i dosad - 1600 kuna), a nezaposlene šest mjeseci po 900 kuna. Korisnice trogodišnjeg dopusta, ako je dijete napunilo prvu godinu života, dužne su vratiti se na posao u roku šezdeset dana.

O PRIJEDLOZIMA

Uvodno izlaganje

Umjesto prikaza zakonskih prijedloga, najprije u cijelosti donosimo prvi dio izlaganja ministra rada i socijalne skrbi, Vidovića u kojem on govori o razlozima zbog kojih je Vlada predložila ovaj "paket" socijalnih zakona, a zatim ukratko i o sadržaju izmjena, onako kako je on na njih upozorio.

Za to izmjene

"Dosadašnja praksa i ono što smo naslijedili u oblasti socijalnih prava očigledno nije sukladno niti mogućnostima hrvatske države ni

kompatibilno s europskom zakonodavnom praksom, a niti je samo po sebi bilo dovoljno socijalno pravedno, da ne bismo intervenirali u takav set zakona.

Stoga, ovo o čemu ćemo raspravljati na ovoj sjednici Sabora, predstavlja izraz uvođenja više reda u područje socijalnih prava, pokušaj da se i kroz distribuciju ili uvođenje nekih novih prava i ukidanje nekih prava ili njihovo smanjivanje unese i više ravnopravnosti među građane RH koji po tim zakonima ostvaruju neka od svojih socijalnih prava.

Dozvolite da, zbog očigledne zbnunjenosti jednog dijela javnosti kada se govori o socijalnim pravima pojasnim kako nije riječ o socijalnoj pomoći ili socijalnoj skrbi nego o setu zakona koji tangiraju sve oblike kojima država intervenira prema različitim kategorijama naših građana, koji nisu dakle, nužno, u stanju socijalne potrebe, niti su primatelji socijalne skrbi. Otud neke dileme, očigledno i nerazumijevanje toga što to znači socijala, u širem smislu te riječi i u kontekstu opće politike koju vodi jedna država prema svojim građanima.

Zašto ove reforme sustava socijalne sigurnosti danas? Postoji svakako nekoliko razloga. Prvo, mi se očigledno moramo reformirati i upravo su u tijeku vrlo krupne reforme, u brojnim sferama društvenog života (u području gospodarstva, državne uprave, unutar lokalne samouprave, u mirovinskom sustavu, zdravstvenom sustavu). Bilo je logično očekivati da se - primjereno tim ež2;; se vudramdarsiko defvinnov h

Sušтина izmjena i dopune Zakona o radu je brisanje mogućnosti korištenja trogodišnjeg porodnog dopusta zaposlenoj ženi koja je rodila blizance, treće i svako sljedeće dijete. Ostaje mogućnost rada s polovicom punog

Novina je da i nezaposlene majke mogu ostvariti pravo na naknadu - ako tri godine imaju prebivalište u Hrvatskoj i godinu su dana prijavljene na Zavodu za zapošljavanje ili mogu predočiti dokaz o školovanju u Republici Hrvatskoj.

radnog vremena roditelju dok dijete navrší tri godine, ali samo kada mu je, po ocjeni ovlaštenog liječnika, potrebna pojačana briga i njega.

U nastavku izlaganja Davorko Vidović najprije je podsjetio da je počeo

Predloženo je brisanje mogućnosti korištenja trogodišnjeg porodnog dopusta zaposlenoj ženi koja je rodila blizance, treće i svako sljedeće dijete. Ostaje mogućnost - rada s polovicom punog radnog vremena dok dijete navrší tri godine, ali samo ako su mu po ocjeni ovlaštenog liječnika potrebni pojačana briga i njega.

tkom 2000. godine dječji doplatk primalo 391.571 dijete, a u šestom mjesecu 2001. njih čak 680 tisuća. U odnosu na 1999. odnosno početak 2000. iznos sredstava potreban za dječji doplatk povećao se za 69 posto - sa milijardu 311 milijuna na negdje oko 2 milijarde i 400 milijuna. Povećani troškovi rezultat su značajnog proširenja kruga potencijalnih korisnika dječjeg doplatka (na nezaposlene, poljoprivrednike i na obrtnike). To je Vladu navelo da izvidi mogućnost da se visina dječjih doplatka ne mijenja, a da se osiguranju onima koji ih doista trebaju.

Izmjenama Zakona o dječjem doplatku ukinula bi se neka neprimjerena zakonska rješenja - npr. ono da se pravo može ostvariti najranije tri mjeseca unatrag,

računajući od početka mjeseca u kojem je podnesen zahtjev - objasnio je nadalje ministar, dometnuvši kako se sada zapravo plaća 15 mjeseci umjesto godine dana te da se tu krije moguća ušteda za iduću godinu.

Osigurava se, dakle, raspodjela sredstava za doplatk sukladno raspoloživim financijskim sredstvima, isključuje uređenje pitanja doplatka posebnim propisima koji dovode do statusne razlike među korisnicima, cjelovito i trajno uređuje pitanje nadležnosti u provedbi doplatka za djecu i uvažava načelo socijalne pravednosti.

Početak 2000. godine dječji doplatk primalo je 391.571 dijete, a u šestom mjesecu 2001. njih čak 680 tisuća. Iznos sredstava za te potrebe povećao se sa milijardu 311 milijuna na oko 2 milijarde i 400 milijuna kuna.

Doplatk može ostvarivati hrvatski državljanin s neprekidnim prebivalištem u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva. Bilo je, naime, slučajeva zlorabotrebne - neki su hrvatsko državljanstvo uzimali isključivo zbog toga da bi ostvarili to pravo.

Sukladno europskoj praksi snižava se dozna granica do koje se za dijete (na školovanju) dobiva dječji doplatk - najduže do 19. godine, odnosno do 21. za djecu oštećena zdravlja na redovitom školovanju. Dozna granica je niža (16 godina) u Bugarskoj, Češkoj, Francuskoj, Irskoj, Poljskoj, Švedskoj, Švicarskoj, Velikoj Britaniji. Za djecu teže oštećenog zdravlja granica je 27 godina - dok se ne iznađe način da oni odgovarajuća prava steknu kao osobe s invaliditetom.

Dječji doplatk dobiva se za dijete na školovanju do najduže 19. godine odnosno do 21. za djecu oštećenog zdravlja.

Pravo na dječji doplatk korisnik stječe ako mu ukupni dohodak po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 40 posto proračunske osnovice. Po nižem cenzusu - ako mu ne prelazi 20 posto proračunske osnovice pripadao

bi mu doplatk u visini 9 posto proračunske osnovice, a 5 posto ako mu se dohodak kreće između 20 i 40 posto proračunske osnovice.

Ukinuo bi se dodatak iznosa doplatka za djecu, za svako treće i sljedeće dijete. Za 25 povećava se iznos za dijete bez oba roditelja, a 15 posto za dijete bez jednog roditelja.

Isključuju se pogodnosti vezane uz status korisnika - uvodi se imovinski ili dohodovni cenzus i prema njemu određuje pravo i visina dječjeg doplatka. Predviđen je izuzetak - za djecu s nižim oštećenjem zdravlja doplatk iznosi 25 posto proračunske osnovice, neovisno o ukupnom dohotku po članu kućanstva mjesečno.

Pravo se ostvaruje od dana podnošenja zahtjeva (ne više tri mjeseca unatrag) i uvodi se nadležnost Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u prvom i drugom stupnju te nadležnost Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži nad zakonitošću rada HZMO-a. Zakon bi se primjenjivao od 1. siječnja 2002.

Dopunama Zakona o socijalnoj skrbi predviđen je institut limitiranja iznosa koji se mogu primiti po osnovi socijalnih primanja. Najviši je - 12 osnovica socijalne pomoći što sada, kad je ona 400 kuna, iznosi 4800 kuna za obitelj s deset i više članova.

Osvrnuvši se još na izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju, ministar Vidović podsjetio je da se ukida pravo na naknadu plaće zaposlenim majkama od prve do treće godine djetetova života, za blizance, treće i svako sljedeće dijete te rad u skraćenom radnom vremenu za isto razdoblje, nezaposlenim majkama za razdoblje do treće godine života djeteta, za blizance i svako sljedeće dijete, ali im se istovremeno utvrđuje pravo na naknadu za svako novorođeno dijete za razdoblje do šest mjeseci djetetovog života.

RADNA TIJELA

**Zdravstveno osiguranje
Ne radi se o snižavanju prava
nego o pravednijoj raspodjeli**

Odbor za zakonodavstvo i Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav podržali su i hitni postupak i izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju,

predloživši samo da Stručna služba Hrvatskog sabora u suradnji s predlagateljem obavi redakciju teksta prije objave u "Narodnim novinama". Pritom bi, rečeno je, trebalo uz pojmove "nezaposlena majka", "majke koje obavljaju samostalnu djelatnost i "majke poljoprivrednice" izostaviti pojam "dopusta" jer se ne radi o dopustu iz radnopravnog položaja, imajući u vidu rješenja iz međunarodnog prava. Ova radna tijela su još predložila da se: utvrdi radnopravni položaj oba roditelja, osim u slučajevima gdje se radi o isključivom pravu roditelja: pojam "dojenja" zamijeni širim pojmom "hranjenja" (radi ravnopravnog položaja oca koji skrbi o djetetu i djece koja se ne hrane putem dojenja; pojam "obveznog porodnog dopusta veže isključivo za određenje dvadeset i osam dana prije poroda i četrdeset i dva dana nakon poroda, jer - sukladno članku 58. Zakona o radu - porodni dopust ne mora trajati šest mjeseci.

Članovi **Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** ocijenili su da dio paketa socijalnih zakona uspostavlja socijalno pravedniju državu, primjerenu gospodarskoj situaciji. Ne radi se, smatraju, o sužavanju prava nego o pravednijoj raspodjeli, u skladu s mjerama Vlade RH.

Uz upozorenje da svi dostupni statistički podaci opovrgavaju uspješnost dosadašnjih proklamiranih mjera na poboljšanje demografske situacije, članovi Odbora naglasili su da je za poticanje obitelji na rađanje većeg broja djece nužno prvenstveno razvijati gospodarstvo odnosno time poboljšavati osobni standard.

Ne radi se o sužavanju prava već o pravednijoj raspodjeli.

Posebno je pozdravljeno rješenje da nezaposlena majka i ona na redovitom školovanju ima pravo na porodnu naknadu. Opravdana je i predviđena nadoknada nezaposlenim majkama za svako dijete do navršenog šestog mjeseca života, što je u skladu s europskom praksom. Nužno je, međutim, upozoreno je, zaustaviti visoki postotak zloporaba (aktivirati ovlaštene službe uz pravovremena izvješća ministarstvima).

U Odboru se čuo i prijedlog da se zaštitom obuhvate i nezaposlene majke koje ostvaruju pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad. One,

naime, ne ostvaruju pravo na punu starosnu ni invalidsku mirovinu. Ne ostvaruju pravo na porodni dopust za nezaposlene jer se ne mogu prijaviti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Budući da je pravo na porodnu naknadu priznato korisnicima mirovina slijedom Zakona o mirovinskom osiguranju i ovoj bi kategoriji majki trebalo osigurati pravo na porodni dopust, to više što su na porodnu naknadu imale pravo i dosad u sustavu mirovinskog osiguranja.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo podnio je jedan amandman na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, zatraživši da se zaposlenim majkama s trojkama, četvorkama odnosno više djece jednake dobi, zbog nesumnjivo pojačanih napora i financijskog izdatka, prizna pravo na novčanu naknadu do dvije godine života djeteta.

Odbor za financije i Državni proračun podržao je izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju. Uz ocjenu o opravdanosti ograničenje trajanja porodnog dopusta radi usklađivanja s praksom drugih država izražena je potreba da se potrošnja za te namjene uskladi s objektivnim financijskim mogućnostima.

Zaštitom (dječjim doplatkom) obuhvatiti i nezaposlene majke koje ostvaruju pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad.

U raspravi je iznijet prigovor kako u predočenoj ocjeni stanja nema pregleda podataka koji bi bili temelj kvalitetne procjene učinaka predloženih izmjena. Prema mišljenju člana Odbora temeljno je pitanje imamo li u Hrvatskoj izgrađen sustav vrtića i jaslica u koje će se moći smjestiti djeca zaposlenih žena koje sada koriste pravo na porodni dopust od

Temeljno je pitanje - imamo li u Hrvatskoj takav sustav vrtića i jaslica u koje će se moći smjestiti djeca zaposlenih žena koje sada koriste pravo na porodni dopust do treće godine života djeteta.

jedne do treće godine života djeteta. Istaknuto je, nadalje, kako je za ocjenu efekata uštede s osnova ukidanja ovih prava nužno izraditi prikaz postojećih kapaciteta te u slučaju potrebe njihova proširenja usporediti troškove građne dodatnih vrtića i jaslica s troškovima koji proizlaze iz postojećih prava. Također je izraženo stajalište kako izmjene Zakona s gospodarskog stajališta neće rezultirati značajnijim uštedama, a, s druge, mogu dovesti u pitanje opstojnost obitelji kao temeljne zajednice društva.

U Odboru je, nadalje, ukazano na potrebu šire rasprave među stručnjacima kako bi se ocijenili učinci izmjena na fizičko zdravlje djece te procijenila visina naknade koja bi osigurala njihovu adekvatnu zaštitu. Uz upozorenje kako je s medicinskog stajališta dijete potrebno doći godinu dana, čuo se upit - je li predloženo na tragu politike poticanja dojenja djeteta. Postavljeno je i pitanje opravdanosti određivanja visine porodne novčane naknade nezaposlenim majkama i majkama na redovitom školovanju. Prihvatljivije je - visinu određivati prema kretanju plaća, jer u protivnom postoji opasnost da ona bude determinirana trenutnim stanjem u Državnom proračunu.

U Odboru se još čulo: da predloženo otvara mogućnost povećanja bolovanja zaposlenih žena pa uštede ostvarene na porodnim naknadama mogu, s druge strane, biti trošak; da posljedica može biti diskriminacija spomenutih žena (izbjegavanje njihova zapošljavanja od strane poslodavaca); da je nesagledivo kako će se skraćivanje prava za nadoknadu plaće odraziti na poslovanje gospodarskih subjekata (prvenstveno u smislu organizacije posla); da je teško precizno sagledati financijske efekte predloženoga za Državni proračun.

Uz to je izraženo mišljenje o potrebi održavanja tematske sjednice o ocjeni suradnje s Međunarodnim monetarnim fondom, ocijenjeno kako je temeljni problem gospodarstva velik broj nezaposlenih i niska stopa gospodarskog rasta (smanjenje stope nezaposlenosti te povećanje stope rasta na 5-7 posto osiguralo bi lakše podnošenje socijalnih davanja; upozoreno da promjene u socijalnoj politici ne bi smjele biti determinirane trenutnim stanjem Državnog proračuna već dugoročnije koncipirane.

Bez primjedbi izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju podržao je **Odbor za obitelj, mladež i šport**.

Porodni dopust

Odbor za zakonodavstvo te **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** predložili su da preispita položaj majki poljoprivrednica kad im se prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja priznaju po osnovi tog osiguranja supružnika. Tu je još već ranije spomenuti zahtjev o potrebi redakcije teksta Zakona prije objave u "Narodnim novinama".

Predloženo otvara mogućnost povećanja bolovanja zaposlenih žena pa uštede ostvarene na porodnim naknadama mogu, s druge strane, biti trošak.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo u raspravi o izmjenama ovog zakona podržao je predlagatelja, uputivši šest amandmana na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki. Prvim se zahtijeva da pravo na porodni dopust imaju i nezaposlene majke koje ostvaruju pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad temeljem rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. S tim u svezi upozoreno je da ove majke nisu ostvarile pravo na punu niti na invalidsku mirovinu. One se, ujedno, nisu obvezne prijaviti kao nezaposlene osobe na Hrvatski

Nije opravdano uvjetovati pravo na porodnu naknadu nezaposlenih majki načinom na koji je došlo do prestanka ugovora o radu.

zavod za zapošljavanje te stoga ne ostvaruju pravo na porodni dopust. Budući da je pravo na porodnu naknadu priznato korisnicima mirovina, slijedom odredbi Zakona o mirovinskom osiguranju i ovoj bi kategoriji majki trebalo priznati pravo na porodni dopust - stoji u obrazloženju amandmana.

Brisanje stavka 5. članka 1. zatraženo je uz sljedeće obrazloženje - nije opravdano uvjetovati pravo na

porodnu naknadu nezaposlenih majki načinom na koji je došlo do prestanka ugovora o radu. To, pogotovo, nije opravdano, u slučaju prestanka radnog odnosa zbog otkaza uvjetovanog skrivljenim ponašanjem zaposlenika, odnosno težom povredom radne obveze ili službene dužnosti. Takvi otkazi najčešće postaju predmetom sudskog postupka koji najčešće traje tri do pet godina. U slučaju da nije utvrđena zaposlenikova krivnja kao mogućnost oštećenja ostaje samo naknada štete. Brisanjem sporne odredbe bi se, dakle zaštitile nezaposlene majke.

Zahtjev da zaposlene majke s trojkama, četvorkama odnosno više djece jednake dobi imaju pravo na porodni dopust do dvije godine života djeteta potkrijepljeno je upozorenjem da briga o više djece jednake dobi izaziva, uz pojačane napore, i znatno pojačani financijski izdatak.

Preostali amandmani podneseni su da bi se kroz cijeli zakonski prijedlog dosljedno proveli navedeni amandmani.

U **Odboru za financije i Državni proračun** ukazano je na potrebu preispitivanja rješenja iz predloženih izmjena kojim je predviđeno da nezaposlene i majke na redovitom školovanju moraju imati neprekidno prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva. Time se, naime, remeti proklamirana jednakost sviju pred zakonom.

Ni uvjet da nezaposlena majka mora biti najmanje 12 mjeseci prije poroda djeteta za koje ostvaruje pravo u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje nije prihvatljiv jer narušava jednakost prava na porodni dopust.

Uz to, nije prihvatljivo prema mišljenju članova Odbora, da pravo na porodni ne može ostvariti nezaposlena majka kojoj je radni odnos prestao u slučaju da je otkazala ugovor o radu, da je prestanak utvrđen sporazumno te zbog kršenja radnih obveza. Odredbom kojom je to predviđeno krše se ljudska prava i trebalo bi je preispitati.

Uz napomenu da bi i dalje trebalo poboljšavati mjere pronatalitetne politike jer dosadašnje nisu dale rezultate, u raspravi se čulo rečeno kako se to ni u kom slučaju ne čini prijedlogom o ukidanju prava na porodni dopust do tri godine djetetova života majci koja obavlja samostalnu djelatnost, koja je rodila blizance,

treće i svako sljedeće dijete. Trebalo bi, ocijenjeno je, izraditi analizu isplativosti i ekonomskih učinaka ukidanja toga prava. Za državu bi, naime - rečeno je - zacijelo bilo isplativije to nego ulaganje države u izgradnju jaslica i vrtića te u osiguravanje sredstava za plaće zaposlenika u njima.

Klub zastupnika HSLS-a predložio je amandmanom brisanje stavka 5. točke 3. s obrazloženjem da bi zbog dužine vođenja sudskog postupka u dokazivanju neopravdanog otkaza (2-3 godine) uvjetovanog skrivljenim ponašanjem radnica mogla biti dovedena u nepovoljan položaj - uskratno prava na porodni dopust. Uz to je ovaj klub predložio da Hrvatski sabor obveže Vladu da u roku šest mjeseci dostavi analizu rezultata provedbe Nacionalnog programa demografske obnove iz 1996. te predloži mjere pronatalitetne politike, s pregledom mjera i poticaja u europskim zemljama.

Odbor za obitelj, mladež i šport podržao je zakonski prijedlog bez primjedbi.

Doplatak za djecu

Odbor za zakonodavstvo te **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** podupro je Prijedlog zakona o doplatku za djecu bez primjedbi.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo podržao je zakonski prijedlog, upozorivši da bi trebalo pojasniti i točno definirati što je proračunska osnovica te preispitati zakone koji reguliraju stjecanje

Proklamirana jednakost sviju pred zakonom remeti se odredbom da nezaposlene i majke na redovitom školovanju moraju imati neprekidno prebivalište u Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva za porodnu naknadu.

prebivališta u Republici Hrvatskoj. U raspravi je izražena bojazan da će predložena zakonska rješenja negativno utjecati na demografsku obnovu, na što je odgovoreno da statistička istraživanja ukazuju na trend pada nataliteta, neovisno o Zakonu, što znači da je pad nataliteta u tijesnoj vezi i s promijenjenom

ulogom žene u suvremenom svijetu te s nizom drugih pojava, a ne (samo) s dječjim doplatkom.

Odbor za financije i Državni proračun podržao je zakonski prijedlog. Prethodno su se u njemu čula različita mišljenja, primjedbe i prijedlozi. Upitna je, rečeno je, opravdanost odredbe kojom se predviđa smanjenje životne dobi do koje djeci pripada doplatka. Isključenjem djece koja studiraju zasigurno će se smanjiti mogućnosti školovanja djece manjih platežnih mogućnosti i dok se ne pronađe način osiguravanja sredstava za to putem stipendija ne bi studentima trebalo oduzimati pravo na doplatku.

U raspravi se, nadalje čulo kako je središnje pitanje reforme socijalne skrbi - identifikacija korisnika. Naime, ne postoje točni podaci o imovinskom stanju pojedinca (prijedlog Vlade o imovinskoj kartici nije prošao u Parlamentu), a oni su temelj svake socijalne reforme. U javnosti, npr, vlada mišljenje da su umirovljenici najugroženija skupina, ali to nije točno jer većina njih ima redovite prihode, dok mladež i nezaposleni praktički nemaju ništa. Vlada bi trebala razmotriti mogućnost uvođenja općeg poreza na imovinu.

Zaposlenoj majci s trojkama, četvorkama odnosno više djece jednake dobi - porodni dopust do dvije godine života djeteta, jer briga o više djece zahtijeva i pojačane napore i veći financijski izdatak.

Novčane naknade za djecu ne bi trebalo utvrđivati kroz porezne olakšice u sustavu plaća putem doplatka za djecu već bi to trebalo objediniti i regulirati Zakonom o doplatku za djecu - sljedeća je ocjena iz rasprave.

Odbor za obitelj, mladež i šport podržao je Prijedlog zakona o doplatku za djecu bez primjedbi.

Socijalna skrb

Prijedlog zakona o dopunama Zakona o socijalnoj skrbi bez primjedbi su podržali **Odbor za zakonodavstvo, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Odbor za financije i Državni proračun** te **Odbor za obitelj, mladež i šport**. Ni **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** nije

imao zamjerki zakonskom tekstu. Uz podršku ograničavanju ukupnih iznosa koja obitelj može ostvariti temeljem socijalnih davanja. Iako iznosi pomoći, suglasni su članovi radnog tijela, nisu visoki, s obzirom na prosječne potrebe četveročlane obitelji ipak je dovedena u pitanje motivacija za rad i stjecanje prihoda po osnovi rada, odnosno vlastitim radom. Iako možda nedovoljna, pomoć je nerijetko veća nego znatan broj prihoda koji se mogu ostvariti radom - rečeno je, uz ocjenu da će primjena predloženoga dovesti do toga da rad postane osnova socijalne sigurnosti te da se prava iz Zakona o socijalnoj skrbi ostvaruju po principu socijalne pravičnosti.

Snježana Biga-Friganović (SDP) predložila je da se iznosi utvrđeni stavkom 4. članka 1. povećavaju za iznose za koje je uvećan doplatka za djecu u postotcima utvrđenim propisima o doplatku za djecu i za sveukupan iznos doplatka utvrđenog za djecu s težim oštećenjima zdravlja. **Obrazloženje:** ne može biti istovjetno ograničenje ukupnog prihoda obitelji sa zdravom djecom i obitelji koja ima dijete nesposobno za život ili dijete oštećenog zdravlja; nelogično je da doplatka za dijete s težim oštećenjima ulazi u ukupan приход obitelji kod određivanja pomoći za uzdržavanje.

Zapo ljanje

Odbor za zakonodavstvo, Ustav i Poslovnik i **Odbor za obitelj, mladež i šport** podržali su bez primjedbi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo podnio je četiri amandmana, kojima se u zakonski prijedlog ugrađuje samo jedan zahtjev - da zaposlena majka koja ima trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi koristi dopust do dvije godine djetetova života.

Rad

S dva amandmana pravo-tehničke naravi Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu podržali su **Odbor za zakonodavstvo** i **Odbor za Ustav i Poslovnik** te **Odbor za obitelj, mladež i šport**.

U **Odboru za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** istaknuto je da Hrvatska - u usporedbi s drugim zemljama Europe ima relativno dug porodni

dopust. Trajanje porodnog dopusta predviđeno Zakonom o radu nije usklađeno s Konvencijom o zaštiti materinstva br. 3 i 103. Međunarodne organizacije rada koja to propisuje.

Članovi Odbora smatraju da nema razloga za porodni dopust duži od jedne godine, ali ocjenjuju i da bi trebalo razmotriti uvođenje u zakonodavstvo obiteljskih povlastica, npr. instituta "roditeljskog dopusta" koji može trajati i duže od jedne godine. Oni su, nadalje, naglasili da nema opravdanog razloga da se u istovjetan položaj ne stave sve majke - zaposlene žene, bez obzira je li riječ o prvom, drugom, trećem ili sljedećem djetetu, imajući na umu važnost svakog djeteta.

Tijekom rasprave istaknuta je nužnost uvođenja odredbe o korištenju porodnog dopusta kojom bi se onemogućila zloraba korištenja porodnog dopusta prekidanjem tjeka trajanja te ponovnog početka korištenja, a pod povoljnijim uvjetima. Amandmanom je predloženo da se pravo na obvezni porodni dopust koristi u neprekidnom trajanju.

Amandmanski je, uz to, zatraženo da zaposlena žena - zbog znatno većih financijskih izdataka i pojačanih napora čitave obitelji - za trojke, četvorke odnosno više djece jednake dobi može koristiti porodni dopust do navršene druge godine života djece.

Brisanje članaka 1. i 2. zatraženo je uz obrazloženje da su te odredbe suvišne s obzirom na to da je napravljen i pročišćeni tekst Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu (nakon upućivanja u proceduru Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu).

I **Marija Lugarić (SDP)** zatražila je da za trojke, četvorke, odnosno više djece jednake dobi zaposlena žena može koristiti porodiljni dopust do navršene dvije godine djetetova života.

Dr. Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nacionalnosti) amandmanom je predložio da se za blizanačke ili višestruke trudnoće zaposlenoj ženi omogućava korištenje porodnog dopusta do navršene treće godine života djeteta.

Izvršavanje Dravnog proračuna

Odbor za zakonodavstvo i **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav**

podržao je Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu uz zahtjev da Stručna služba Hrvatskog sabora u suradnji s predlagateljem obavi redakciju zakonskog teksta prije objave u "Narodnim novinama" (s tim da obuhvati već spomenute pojmove u svezi s izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvu i drugim zakonima iz socijalnog paketa).

Bez primjedbi zakonski prijedlog podržan je u **Odboru za gospodarstvo, razvoj i obnovu i Odboru za obitelj, mladež i šport.**

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo podnio je amandman na članak 3. s alternativnim rješenjem. Prvi je prijedlog da novčana naknada za porodnog dopusta nezaposlene majke na redovnom školovanju i nezaposlene majke koja ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad te majke umirovljenice iznosi 900 kuna, s tim da osnovica za obračun nadoknade plaće za vrijeme stanke za dojenje djeteta iz članka 60. Zakona o radu iznosi 1600 kuna. Alternativni je prijedlog da se isto rješenje ne odnosi na nezaposlene majke koje ostvaruju pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad, tj. da se naknadom obuhvate samo majke čije je pravo na novčanu naknadu obuhvaćeno Zakonom o porodnom dopustu i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.

I **Odbor za financije i Državni proračun** podržao je zakonski prijedlog. U raspravi se čulo mišljenje da ne treba utvrđivati različite iznose za porodne naknade ukoliko se polazi od potreba djeteta. Uz to je ukazano na nelogičnost da se zaposlenost i nezaposlenost majki uzima kao kriterij i argument za utvrđivanje iznosa visine nadoknade plaće za vrijeme korištenja porodnog dopusta iako se ta sredstva isplaćuju iz Državnog proračuna.

Odbor za ratne veterane raspravljao je kao zainteresirano radno tijelo i podržao zakonski prijedlog. Glavne primjedbe upućene su na odredbe članka 1. prema kojima se smanjenje mirovine odnosno naknade plaće izvršava bez izdavanja rješenja te na nepostojanje precizne evidencije (u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje) o korisnicima obiteljske i

invalidske mirovine stečene temeljem Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

Dr. Ante Simonić (HSS) predložio je da se od primjene članka 16a. iz Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu izuzmu umirovljeni redoviti članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Naime, oni već u trenutku donošenja zakona nisu korisnici povećane mirovine u punom opsegu jer im je člankom 20. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti mirovina umanjena aktima o određivanju svote najviše mirovine i aktima o usklađivanju mirovina Republičkog fonda, odnosno Zavoda za mirovinsko osiguranje pa je u 2000. godini prosječno iznosila 3942,27 kuna (bez poreza i prireza - 3682,97 kuna), iako prema Zakonu o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u 2000. nije smjela iznositi manje od 10.081,50 kuna.

Zastupnik je upozorio da je zakonski prijedlog u tom dijelu suprotan zaključku Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu i prijedlogu predsjednika Sabora te zaključku Hrvatskog sabora koji je - prihvativši Izvješće o radu HAZU u 2000. godini - zatražio da se razriješi pitanje mirovina po posebnom propisu, s obzirom na to da redoviti članovi HAZU umirovljeni nakon 1. siječnja 1999. ostvaruju pravo na mirovinu samo po općim propisima.

RASPRAVA

Unatoč protivljenju klubova zastupnika HDZ-a te HSP-a/HKDU-a o paketu "socijalnih zakona" i izvršenju Proračuna raspravljalo se objedinjeno. Prijedlog HDZ-a da se to ne čini te da poslijepodnevna rasprava otpočne s Izvješćem o izvršenju Državnog proračuna obrazložio je **Ivan Šuker**. Točke ne bi trebalo objediniti, rekao je, zato što previše zadiru u prava hrvatskih građana a da bi se o tome i izmjeni Zakona o izvršenju Državnog proračuna raspravljalo na taj način (to više što se o izmjeni posljednjega ne bi smjelo raspravljati bez rebalansa).

Iz zastupnikova obrazloženja izdvajamo još napomenu kako je

čudno što je rezultat "silnih hvalospjeva o makroekonomskim podacima i uspjesima gospodarstva za prvih šest mjeseci" - paket socijalnih mjera za smanjenje socijalnih prava hrvatskih građana.

Spomenimo još da je uvaženi prijedlog predsjednika Sabora, **Zlatka Tomčića** da i ime klubova može govoriti više zastupnika - u ukupnom trajanju od 20 minuta, a da najviše deset minuta bude vrijeme pojedinačnih rasprava, uz završnu riječ klubova od po pet minuta.

Za donošenje hitnim postupkom predloženi su svi zakoni osim onoga o doplatku za djecu koji je tek došao na prvo čitanje.

Nakon ministra **Vidovića** (vidi - O prijedlozima), za riječ je javio - radi ispravka njegova navoda - **Milan Kovač (HDZ)**. Da nije bilo zakona koji je omogućavao majci blizanaca, svakog trećeg i svakog daljnjeg

Čudno je što je rezultat silnih hvalospjeva o makroekonomskim podacima i uspjesima gospodarstva u prvih šest mjeseci - paket socijalnih mjera za smanjenje socijalnih prava hrvatskih građana.

djeteta tri godine porodnog dopusta bio bi se dogodio rapidni, a ne blagi pad broja novorođene djece.

Uslijedila su izlaganja **Snježane Biga-Friganović**, predsjednice Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo i **Ingrid Antičević-Marinović**, predsjednice Odbora za zakonodavstvo (vidi prikaz stavova odbora).

Protiv

Vesna Škare-Ožbolt izvijestila je zastupnike da **Klub zastupnika DC-a** ne prihvaća ponuđeni model socijalne politike. Izvorište predloženih restrikcija je, po njenim riječima, u sporazumu Vlade RH s Međunarodnim monetarnim fondom. Vlada se memorandumom o ekonomskoj i financijskoj politici obvezala: povećati participaciju za zdravstvene usluge i lijekove i smanjiti broj oslobođenih od participacije; harmonizirati način na koji je tretiran porez na dohodak za umirovljenike; smanjiti mirovine branitelja i harmonizirati način

njihova usklađivanja s onim koji se primjenjuje na ostale mirovine;

Da nije bilo zakona koji je omogućavao majci blizanaca, svakog trećeg i svakog daljnjeg djeteta tri godine porodnog dopusta dogodio bi se rapidni, a ne blagi pad broja novorođene djece.

smanjiti deficit Proračuna konsolidirane središnje države na 5,3 posto bruto domaćeg proizvoda.

DC prihvaća model socijalne politike samo u dijelu koji se odnosi na smanjenje mirovina odnosno naknadu ostvarenih pod povoljnim uvjetima te na određivanje najviše mirovine.

Napomenuvši kako restriktivnu socijalnu politiku uvjetuju nedovoljne stope rasta gospodarske aktivnosti u ovoj i sljedećoj godini, zastupnica Škare-Ožbolt ustvrdila je da je tu njihov a osnovna zamjerka programu

Izvorište problema je u sporazumu Vlade RH s Međunarodnim monetarnim fondom. Pri reduciranju prava trebalo je polaziti od mehanizama kojima će se onemogućiti zloporabe, a ne linearno smanjiti prava svima.

Vlade u okviru sporazuma s MMF-om, jer samo mjere restrikcije u fiskalnoj politici nisu izlaz iz postojeće gospodarske situacije.

Ustvrdivši kako bi kod reduciranja prava trebalo polaziti od utvrđivanja mehanizama koji će onemogućiti zloporabe, a ne linearno smanjiti prava svima, predstavnica Kluba zastupnika DC-a, zamjerila je predlagatelju što nisu napravljene i predočene simulacije rješenja. Jer, sada učinjen promašaj kad je riječ o mjerama iz područja dječjeg doplatka i porodnih naknada iz programa demografske obnove i mjera provedbe pronatalitetne politike imat će katastrofalne posljedice na buduću ljudski i radni potencijal Hrvatske. Najniži broj novorođene djece u ovoj godini u odnosu na posljednjih 200 godina alarmantan je podatak koji mora zabrinuti vlast svake države, posebice one kojoj prijete odumiranje.

Po ocjeni ovog kluba zastupnika, najviše su - i po financijskim učincima na Državni proračun i na standard najugroženijeg dijela pučanstva - reducirana prava vezana uz porodilje i djecu te na ratne invalide i članove njihovih obitelji te na one koji primaju socijalnu pomoć.

Komentirajući obrazloženje Vlade zašto se reduciraju prava nezaposlenih majki-porodilja (blagi, ali konstantan pad broja korisnica takve naknade), zastupnica je rekla kako nije analiziran stvaran uzrok. To, kako reče, sigurno nije zapošljavanje već se sve manji broj žena odlučuje roditi. Tvrdnju je potkrijepila podacima - u 1997. godini 55.500 novorođene djece, u 2000. godini 43.736 te samo 16.806 u prvih pet mjeseci ove godine.

Demokratski centar u potpunosti je prihvatio sve izmjene kojima je propisana jednaka važnost svakog djeteta, a i priznavanje prava korištenja porodiljnih naknada majkama na školovanju. Nikako, međutim, ne prihvaćaju ukidanje prava nezaposlenih majki na trogodišnji rodni dopust i naknade, odnosno skraćnje na šest mjeseci, pa makar i s uključivanjem prvog i drugorođenog djeteta. Jednako neprihvatljivo je ukidanje prava zaposlenih žena na trogodišnji rodni dopust uz naknadu. Trebalo bi, smatraju, zadržati sve mjere kojima se roditelje potiče na rađanje što većeg broja djece.

DC zahtijeva vraćanje porodnih naknada na visinu iz 2000. godine.

Prihvaćaju uvođenje dohodovnog cenzusa za nezaposlene roditelje u visine 50 posto prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj isplaćenju u prethodnoj godini po članu obitelji. Na taj će se način smanjiti broj korisnika te naknade, čemu će pridonijeti i predloženi uvjet o prijavi Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Zastupnica Vesna Škare-Ožbolt podsjetila je da je DC početkom 2001. predložio na kojim bi se stavkama mogla osigurati sredstva, naglasivši kako nikad nisu prepreka sredstva već izvor prioriteta.

Klub zastupnika DC-a upozorava kako se ne bi smjeli na reduciranju brige o djeci pronalaziti izvori za financiranje drugih neracionalnosti u rashodima Državnog proračuna.

Kad je riječ o izmjenama u svezi s doplatkom na djecu, ova stranka ocjenjuje da su mjere previše restriktivne; ne prihvaćaju smanjenje

od čak 700 milijuna godišnje; predlažu da se iznos doplatka za djecu, njegovo godišnje usklađivanje i broj korisnika izjednači s postojećim pravima (ne prihvaćaju da djeca branitelja, vojnih invalida te djeca poginulih, zatočenih i nestalih branitelja podliježu dohodovnom cenzusu).

U svezi s prijedlogom izmjena Zakona o zdravstvenom osiguranju zastupnica DC-a upozorila je kako nema izračuna koliko će uvedeno učešće u cijeni lijeka utjecati na standard oboljelih dijabetičara, srčanih bolesnika, astmatičara, odnosno drugih bolesti starije populacije. Predlažu da se lista lijekova koji podliježu učešću od 10 do 50 posto od cijene lijeka uključi u oslobađanje participacije dijela troškova. Nacrtom ovog zakona trebalo bi u krug osoba oslobođenih participacije uključiti osigurane osobe u slučajevima zaraznih bolesti, zaštite materinstva te oboljelih od duševne bolesti i onih koje predstavljaju opasnost po njihov život, život građana ili imovine.

DC, nadalje, zahtijeva da se ne prihvate ni predložene izmjene Zakona o socijalnoj skrbi kojima se predviđa ograničavanje prihoda od dječjeg doplatka i socijalne pomoći obiteljima s četvero i više djece.

Spomenimo na kraju prijedlog Kluba zastupnika DC-a da se o svim otvorenim pitanjima postigne konsenzus svih stranaka jer je riječ o pitanjima prevažnim za budućnost Hrvatske.

Za

Milan Đukić, predstavnik zastupnika nacionalnih manjina, objasnio je razloge zbog kojih taj klub podržava socijalnu reformu. Po njihovoj ocjeni sadašnja socijalna prava neprimjerena su jer su produkt politike lošeg gospodara, koji je bježao od istine o ekonomskim i socijalnim mogućnostima države, istovremeno širokogrudno zakonima

Trebalo bi zadržati sve mjere kojima se roditelje potiče na rađanje što većeg broja djece.

ugrađujući prava različitih socijalnih i političkih grupacija koja nisu imala utemeljenje u ekonomskoj moći već služila za gašenje socijalnih mjera, biračkih glasova i slično. Država se

daleko ranije morala vratiti u okvire ekonomskih i socijalnih mogućnosti - rekao je.

Nakon ocjene kako je pred građane trebalo daleko ranije izaći s istinom o ekonomskom pa i ukupnom stanju u državi, zastupnik Đukić rekao je kako je "izlaz jedino u radu, razlikovanju rada od nerada, odgovornosti od neodgovornosti, u izgradnji građanskog društva, a ne klasnog i rasnog". Po njegovim riječima, ulica je postupno počela uzimati specijalnu pravdu u ruke i tako uzdrnavati legitimitet Vlade koja je dobila povjerenje i mandat od Zastupničkog doma. Vlada je uistinu predugo ispoljavala neodlučnost i čamila u začaranom krugu kada je u pitanju obrana i osiguranje funkcioniranja pravne države - rekao je zastupnik.

Dosad - pre iroko postavljena prava

Sadašnja socijalna prava neprimjerena su jer su produkt politike lošeg gospodarstva, koji je bježao od istine o ekonomskim i socijalnim mogućnostima države. Izlaz je jedino u radu, razlikovanju rada od nerada, odgovornosti i neodgovornosti, u izgradnji građanskog društva, a ne klasnog i rasnog.

Darinka Orel izvijestila je zastupnike da **Klub zastupnika HSLS-a** podržava predložene izmjene zakona iz područja socijalne skrbi. Sa socijalnim reformama se kasni i pojedinim kategorijama građana prava su preširoko postavljena. Također, nema novca za sadašnji opseg prava i ni daleko bogatije zemlje ne mogu si priuštiti izdvajanje od 26 posto Proračuna za socijalu. Uz to, zakazao je nadzor nad korištenjem socijalnih prava (ni u jednoj pravno reguliranoj državi ne može se dogoditi da je od milijun i 300 tisuća zaposlenih na najnižu osnovnu plaću prijavljeno njih 400 tisuća pa da po toj osnovi potražuju dječji doplatka i druga socijalna prava.

Napomenuvši zatim kako ima i lažiranja dokumenata, a i fiktivnog zapošljavanja (prava se koriste ovdje a živi u drugoj državi), zastupnica je zaključila da je nužno uspostaviti socijalnu iskaznicu te, uz jedinstvenu evidenciju napokon uvesti imovinski cenzus (onaj kod dječjeg doplatka može biti imovinski cenzus i za ostala prava).

Nakon napomene kako bi i mediji trebali dati pozitivan doprinos naporima Vlade i parlamentaraca da se uspostavi pravna i pravredno regulirana država, predstavnica HSLS-a osvrnula se na promjene Zakona o radu. Tvrdnju da Hrvatska predloženim ulazi u europski sustav socijalnih prava potkrijepila je brojčanim pokazateljima. Osnovni porodni dopust je u 29 zemalja četiri mjeseca, a dodatni oko tri mjeseca.

Ni daleko bogatije zemlje ne mogu si priuštiti izdvajanje od 26 posto Državnog proračuna za socijalu.

Jedino Slovenija i Norveška imaju po 12 mjeseci. Čak i Švedska ima svega 14 tjedana osnovnog porodnog dopusta.

Govoreći o Zakonu o zapošljavanju i Zakonu o porodnom dopustu, Darinka Orel podsjetila je da samo osam od 31 europske države isplaćuju raznovrsne porodne naknade nezaposlenim majkama i to uz posebne uvjete, a iznosi su u pravilu niži od onih koje primaju zaposlene majke. Svakako treba pozdraviti to što napokon i majke na redovitom školovanju mogu koristiti porodni dopust i porodnu naknadu.

Klub zastupnika HSLS-a podnio je amandman na rješenje prema kojem nezaposlena majka ne može ostvariti pravo na porodnu naknadu ako je otkaz bio uvjetovan kršenjem obveze iz radnog odnosa. U (dugotrajnom) sudskom postupku može se naknadno utvrditi da je otkaz bio neopravdan pa takva (ne)zaposlenica može biti dovedena u nepovoljniji položaj.

U nastavku izlaganja zastupnica je upozнала zastupnike sa zahtjevom Kluba zastupnika HSLS-a da Vlada u roku šest mjeseci dostavi analizu rezultata provedbe Nacionalnog programa demografske obnove iz 1996. i predloži mjere pronatalitetne politike ("očito baš nije bila previše uspješna")

s pregledom mjera i poticaja u europskim zemljama.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: napomenu kako vladajuća struktura ipak nije tako bezosjećajna "kako ih se hoće prikazati" - o tome svjedoči količina utrošenih sredstava za dječji doplatka 1999. (1,1 milijarda) i 2001. (2,45 milijardi); prijedlog da se preformulira odredba kojom je predviđeno da korisnik doplatka za djecu može biti i punoljetno dijete na školovanju "bez oba roditelja". Ima i djece rastavljenih roditelja od kojih jedan roditelj može umrijeti, a s drugim, koji ne plaća alimentaciju, ne živi.

Ispravci, replike

Ante Beljo (HDZ) javio se radi ispravka navoda Milana Đukića o stvaranju "klasnog i rasnog društva". Kako reče, od uspostave samostalne hrvatske države to nitko nije imao namjeru niti je takvo što rađeno.

Jadranka Kosor (HDZ) rekla je kako usporedbe s drugim zemljama nisu dobre, a katkad niti umjesne. Da bismo se uspoređivali sa Švedskom morali bismo imati na umu i standard roditelja i majki u obje zemlje te infrastrukturu koja u Švedskoj prati roditelje. U Zagrebu, primjerice, nedostaje otprilike pet vrtića kapaciteta po 250-ero djece, a u cijeloj Hrvatskoj izvan smještaja lani je ostalo oko 5,5 tisuća djece.

Zastupnica je još podsjetila kako se - kad je već riječ o usporedbama - može načiniti i usporedba s Njemačkom - ona je za demografsku obnovu ove godine predviđjela 100 milijardi DEM.

Replicirajući zastupnici Kosor, **Darinka Orel** pojasnila je da je spomenula Švedsku kao jednu od bogatih zemalja koja unatoč visokom dohotku po glavi stanovnika ipak ima ograničena neka prava.

Đuro Njavro (DC) replicirao je Darinki Orel. Netočno je i proizvoljno proglasiti dosadašnju (trogodišnju) pronatalitetnu politiku neuspješnom samo na temelju jednog pokazatelja (broja novorođene djece). Da bi se promijenio katastrofalni trend potrebno je desetljeće ili dva desetljeća. Umjesto da se odustane od pronatalitetne politike samo zbog tužne hrvatske činjenice da je sve manje rođene djece bolje je zapitati se - imaju li mladi stan i posao - elementarne preduvjete za sklapanje braka i zasnivanje obitelji - rekao je zastupnik.

Darinka Orel uzvratila je da nije pronatalitetnu politiku proglasila lošom već da je samo konstatala činjenice. Zastupnika Njavru podsjetila je na zaključak (zahtjev) HSLŠ-a o potrebi analize rezultata i predlaganju mjera.

Ne radi se o u tedi već o preraspodjeli

Glasnogovornica **Kluba zastupnika HSS-a Ljubica Lalić** najprije se osvrnula na predložene izmjene Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki. Njima bi se majkama koje obavljaju samostalnu djelatnost trajanje porodnog dopusta ograničilo do jedne godine života djeteta, a nezaposlenim majkama i korisnicama mirovine priznalo pravo na porodni dopust za svako rođeno dijete do šestog mjeseca života djeteta. Po riječima zastupnice statistički podaci potvrđuju da donošenje postojećeg Zakona koji je majkama koje su rodile blizance, treće i svako slijedeće dijete omogućavao da koriste trogodišnji porodni dopust, nije postignut primarni pronatalitetni cilj. Naime, nakon povećanog broja rođenih u 1997. godini protekle tri godine zabilježen je pad broja novorođenčadi. Unatoč tome, njeni stranački kolege bi bili protiv predloženih izmjena kada se njima ne bi uvodila i neka nova prava. Konkretno, nezaposlenim majkama kao i onima koje se nalaze na redovnom školovanju daje se pravo na porodnu naknadu u trajanju od šest mjeseci za svako rođeno dijete. To znači da se ne radi o uštedi nego o preraspodjeli raspoloživih sredstava i nastojanju da se u sustav porodne zaštite uključe brojne majke koje su rodile prvo i drugo dijete a dosad nisu imale pravo na porodnu naknadu, što je socijalno pravednije.

U nastavku je upozorila na nepravedno i diskriminirajuće rješenje iz članka 1. Zakona koji govori o tome da se njime uređuje pravo na porodni dopust majke koja obavlja samostalnu profesionalnu ili drugu djelatnost, obrtnice i poljoprivrednice, koja je po osnovi svoga rada obvezno osigurana na mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Iz navedene formulacije proizlazi da, primjerice, obrtnikova ili seljakova supruga i kćer koje mu pomažu u radu (bez zasnivanja radnog odnosa) neće imati pravo na

porodnu naknadu. Ne mogu je ostvariti ni kao nezaposlene osobe jer se ne vode u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Voditi računa i o majkama iz obrtničkih i seljačkih kućanstava

Po riječima zastupnice haesesovci su imali kritičke primjedbe i na članak 9. ovih izmjena prema kojem bi se korisnik koji je otpočeo koristiti pravo na porodni dopust za blizance, treće i svako slijedeće dijete nakon početka njihove primjene morao vratiti na posao najkasnije za 60 dana. Smatraju da tu odredbu valja promatrati vezano uz članak 7., koji predviđa da će nezaposlena majka, koja je otpočela koristiti porodni dopust prije početka primjene ovih izmjena moći nastaviti koristiti to pravo do navršenih 6 mjeseci djetetova života. U nadi da ćemo zajedničkim naporima iznaći pravedna rješenja za majke iz obrtničkih i seljačkih kućanstava HSS će podržati izmjene i dopune ovog zakona, rekla je zastupnica.

Potom je izrazila zadovoljstvo svojih stranačkih kolega činjenicom da se o ovako osjetljivom zakonu, kao što je onaj o doplatku za djecu, raspravlja u redovnoj proceduri. Konstatirala je da će pravo na dječji doplatok i dalje imati djeca do navršene 15. godine života, odnosno ona na redovnom školovanju do navršene 19. godine, dok će djeca oštećena zdravlja koja se redovito školuju moći primiti tu naknadu do navršene 21. godine života. Kako reče, haesesovci nisu sretni zbog toga što će pravo na doplatok izgubiti redovni studenti, ali su svjesni ograničenih mogućnosti Državnog proračuna iz kojeg se financiraju dječji doplaci, ali i smještaj i prehrana studenata. Nadalje, djeca teže oštećena zdravlja po novome bi primala dječji doplatok do 27. godine života, odnosno do donošenja posebnog propisa o pravima osoba s invaliditetom (ne radi se o uskrati prava nego o preimenovanju novčane naknade).

Po mišljenju zastupnika HSS-a predlagatelj nije uvjerljivo obrazložio razloge zbog kojih se ukidaju dodaci na iznos doplatka za treće i svako slijedeće dijete. Smatraju, međutim, pozitivnim uvođenje dohodovnog cenzusa za sve kategorije korisnika, uz primjedbu da bi do drugog čitanja

ovog propisa trebalo precizirati na koji način će se izračunavati dohodak od poljoprivrede. Upozoravaju, također, da ovako nepreciznom definicijom ponudenom u članku 18. taj institut neće postići cilj, odnosno osigurati zaštitu najsiromašnijih slojeva društva. Do drugog čitanja očekuju i dopunu odredbi kojima su predviđeni mehanizmi zaštite od zloraba prava na dječji doplatok. Mišljenja su, također, da bi člankom 10. valjalo regulirati da to pravo pripada djetetu do završetka osnovnog školovanja a ne do navršene 15. godine života, kako je predvidio predlagatelj.

Stječe se dojam da se ove mjere donose pod pritiskom međunarodnih financijskih institucija.

Po riječima zastupnice Lalić Klub zastupnika HSS-a podržat će, uz navedene primjedbe, Prijedlog zakona o doplatku za djecu, a i ostale zakone iz ovog paketa. **Luka Roić (HSS)** je dodao da će haesesovci podržati i predložene izmjene i dopune Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike za 2001. godinu.

Vi e reda u oblasti socijalne pravde

Po mišljenju **Zlatka Kramarića**, koji je govorio u ime **Kluba zastupnika LS-a i HNS-a**, Vlada bi morala pronaći optimalan način komunikacije s javnošću jer se ovako stječe dojam da se predložene mjere donose pod pritiskom međunarodnih financijskih institucija. Nažalost, kod nas ne postoji tradicija da se prije i nakon provedbe određenih reformi odnosno restrikcija rade znanstvene analize, kaže zastupnik.

Nema sumnje, kaže, da treba uvesti više reda i u oblasti socijalne pravde jer je stavka za socijalu prevelika (11 mlrd. kuna godišnje ili 26 posto Državnog proračuna) a niti jedno uravnoteženo gospodarstvo ne može trošiti ono što nije zaradeno. Osim toga, u toj oblasti uočeno je niz zloraba (mnogi korisnici nepravdano crpe socijalna prava, nerijetko i po više osnova). Stoga Klub zastupnika LS-a i HNS-a podržava napore Vlade da u određenim skupinama dokine ili smanji nerealna socijalna prava, što ipak neće ugroziti

njihov životni standard, a djelovat će motivirajuće i na one koji rade.

Predloženim se dovodi u pitanje pronatalitetna politika

Navodeći konkretne primjedbe LS-a i HNS-a dr. Kramarić je primijetio da se prema predloženom Zakonu o dječjem doplatku ne bi moglo zaključiti da su u Hrvatskoj obitelji i djeca pod posebnom zaštitom države, što je inače predviđeno Ustavom. Razlog - bitno se smanjuje pravo na dječji doplatok radi ušteda na toj skupini pučanstva, a ukidanjem dodatka na iznos doplatka za treće i svako slijedeće dijete, kao i trogodišnjeg porodnog dopusta za tu djecu i blizance, dovodi se u pitanje pronatalitetna politika zacrtana Nacionalnim programom demografskog razvitka Republike Hrvatske iz 1996. godine. S druge strane, procjenjuje zastupnik, uštede po toj osnovi neće biti značajne, budući da to pravo ne koristi veliki broj žena. Osim toga, smanjenje trajanja porodnog dopusta na šest mjeseci nije dobro rješenje jer u nas nema dovoljno predškolskih ustanova spremnih za prihvatanje djece mlađe od godinu dana. Pritom treba naglasiti da je zemlja u izrazitoj depopulaciji te da je i u nekim manje sretnim vremenima porodni dopust za zaposlene majke trajao godinu dana. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega valjalo bi preispitati i opravdanost prijedloga da se u zakonu briše odredba koja propisuje da djeca poginulog, umrlog, zatočenog ili nestalog te razvojačenog nezaposlenog hrvatskog branitelja imaju pravo na dječji doplatok u najvećem predviđenom iznosu.

Postavlja se i pitanje opravdanosti predloženih mjera u oblasti socijalne skrbi s obzirom na činjenicu da bi, prema predloženim dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, godišnje uštede izdavanja za tu namjenu iznosile svega oko 22 mln. kuna, kaže zastupnik. Spomenimo i njegovu zamjerku da istodobno nije predložen program zapošljavanja obitelji koje koriste socijalnu pomoć. Prijeko je potrebno, kaže, navesti točne podatke o broju korisnika socijalne skrbi te razloge zbog kojih se iz dana u dan povećava broj zahtjeva za socijalnu pomoć.

Zastupnici LS-a i HNS-a, među ostalim, upozoravaju da bi Vlada morala posvetiti posebnu pozornost

socijalnoj integraciji mladih, posebice onih koji "ispadaju" iz redovnog sustava obrazovanja, prije svega srednjoškolskog (valjalo bi im pomoći da steknu zanat i da se što prije uključe u tržište rada). U tom smislu ohrabruje obećanje Vlade RH da pasivnu socijalnu državu želi transformirati u aktivnu, a ključna bi u svemu tome trebala biti politika zapošljavanja. Dakako, to će se teško realizirati ne dode li do radikalne reforme lokalne samouprave i uprave, kaže Kramarić.

Bez obzira na navedene primjedbe Klub zastupnika LS-a i HNS-a će poduprijeti predložene zakone jer smatra da treba ići u socijalnu reformu. Da se na to išlo ranije vjerojatno bi i reakcije bile umjerenije i dobilo bi se na vremenu da se sagledaju dugoročni efekti ovih mjera, zaključio je na kraju.

Predložene mjere pogađaju najsiromašnije

Dr. Ivo Sanader (HDZ) rekao je da Klub zastupnika HDZ-a ne može prihvatiti polazišta za utvrđivanje socijalne politike do kraja 2001. godine, niti osnove socijalne politike za 2002. godinu, jer pridonose daljnjem siromašenju i srozavanju životnog standarda hrvatskih građana. Osim toga, mjere iz ovog paketa pogađaju najsiromašnije - obitelji s brojnog djecom, hrvatske branitelje, civilne invalide Domovinskog rata, djecu, umirovljenike i nezaposlene majke koje koriste dodatni porodni dopust za dvoje i više djece. Hadezeovci drže da su predložene mjere proizvoljne, bez jasnih kalkulacija (izvjesno je da će proizvesti dodatnu nezaposlenost) te da se donose isključivo zbog proračunskog deficita, što je najgori mogući razlog za socijalne reforme.

Budući da Vlada nema jasnu sliku o ekonomskom statusu svake obitelji nije jasno na osnovi kojih kriterija se predlažu ove mjere (riječ je samo o linearnom smanjenju prava, a ne o socijalnoj pravednosti) kaže zastupnik. Upozorava, također, da se one donose u najnepovoljnijem trenutku, u jeku poskupljenja troškova života, porasta nezaposlenosti, provođenja stečajeva, smanjenja plaća državnih službenika, itd. Osim toga, najavljeno je daljnje smanjenje zaposlenih u ministarstvima obrane i unutarnjih poslova, pa i otpuštanje hrvatskih

branitelja. Njegovi stranački kolege smatraju da predloženo neće donijeti bitne uštede jer će mnogi korisnici pribjegavati korištenju bolovanja, ili zatražiti pomoć kroz mrežu socijalne skrbi, što se također financira proračunskim sredstvima, a povećat

Predložene mjere su proizvoljne, bez jasnih kalkulacija i donose se isključivo zbog proračunskog deficita.

će se i zahtjevi za novim kapitalnim investicijama, poput dječjih vrtića i jaslica. Spomenimo i njihovu zamjerku da predložene mjere nemaju potporu socijalnih partnera, sindikata, poslodavaca, udruga iz Domovinskog rata, udruga umirovljenika i niza drugih interesnih skupina.

Po riječima zastupnika potpuno je neprihvatljivo da se osjetno smanjuje dječji doplatok za djecu hrvatskih branitelja, invalidnine, mirovine hrvatskih ratnih vojnih invalida, itd. U situaciji kad Hrvatskoj zbog pada nataliteta prijete bijela kuga, Vlada predloženim rješenjima destimulira mlade majke da imaju djecu. Cinično je od nje da od najugroženijih kategorija pučanstva očekuje aktivnu socijalnu politiku, kaže Sanader. Naime, apsurdno je da Vlada, koja vodi pasivnu gospodarsku politiku (nije ispunila ni temeljna obećanja o smanjenju nezaposlenosti) posezanjem u džepove građana tim istim građanima nudi aktivnu socijalnu politiku. Istodobno pojedini članovi Vlada i vladajuće koalicije u svojim javnim istupima tvrde da je cilj ove minireforme uklanjanje socijalne

U situaciji kad Hrvatskoj zbog pada nataliteta prijete "bijela kuga" Vlada predloženim rješenjima destimulira mlade majke da imaju djecu.

neprave, negoduje zastupnik. Lice-mjerno je danas slušati optužbe čelnika vladajuće koalicije da je HDZ davao prevelika socijalna prava kada pamtimo da su upravo zastupnici ondašnje oporbe, a današnje vladajuće koalicije, predizborne 1999. godine svojom medijski vrlo eksponiranom inicijativom zahtijevali proširenje prava branitelja za 19 mlrd. kuna

(među potpisnicima te inicijative bio je i današnji premijer).

Zbog navedenih razloga zastupnici HDZ-a, kao i većina hrvatskih građana, ne mogu podržati ovaj paket antisocijalnih mjera, zaključio je Sanader, uz opasku da bi Vlada trebala upoznati javnost sa Sporazumom s MMF-om, kako bi se vidjelo koji su je stvarni razlozi naveli na ovako duboka i teška socijalna rezanja.

Njegovo izlaganje ponukalo je više zastupnika na repliku. **Dr. Kramarić** je primijetio da mu dr. Sanader nema pravo imputirati da će vladajuća koalicija doći u pitanje zbog njegovih kritičkih objecka na predloženi set zakona. Riječ je, kaže, o nastojanju da Vlada dođe do optimalnog rješenja kako bi se restrikcije što bezbolnije provele. Možda nije najzgodnije vrijeme za njihovo donošenje, ali na neki način treba započeti sa socijalnom reformom, kaže Kramarić.

Po riječima **dr. Sanadera** zastupnici HDZ-a podržavaju Kramarićeve prigovore Vladi. Kako reče, zanimalo ga je samo hoće li dr. Kramarić dignuti ruku za ovaj zakonski paket i ako Vlada ne uvaži njegove primjedbe. Gospodin Sanader, koji je živio u Hrvatskoj blagostanja i gospodarskog čuda, očito gleda na ove mjere i socijalnu politiku s drugog aspekta nego ja, primijetio je **Stjepan Henezi (SDF)**. Naime, ja ih promatram s pozicije uzimanja onima koji imaju mnogo da bi dali onima koji imaju malo ili ništa. Ne provode se socijalne mjere zato da bi se u proračunu napravile uštede, nego da bi se ovom narodu dokazalo da ova država ima osjećaj za svakog svojeg građanina. Upravo zato se uvodi socijalni cenzus kojim mnogi od onih koji imaju nisu zadovoljni.

U svom ponovnom javljanju **dr. Ivo Sanader** je pojasnio da je iznio načelna stajališta HDZ-a, a i velikog dijela ljudi s kojima se svakodnevno susreće. Uostalom, nema smisla oko toga polemizirati, već se treba zaputiti na ulicu i pitati ljude žive li bolje nego prije 18 mjeseci. Nije točno da se predloženim oduzima privilegiranima i daje onima koji nemaju prava. Ovaj paket zakona, uključujući i ona dva o

kolegice glasovali kad smo raspravljali o Zakonu o radu, podsjetila je zastupnicu Sedmak. Naime, taj je institut ostao u Zakonu o radu (preimenovan u pravo roditelja odgajatelja) ali je još uvijek mrtvo slovo na papiru.

Joško Kontić je opovrgnuo tvrdnju dr. Njavre da je sporni Zakon o braniteljima preuzela oporba. Ponovio je da su ga predložili sedmorica zastupnika, među njima i on, te da je većina predlagatelja bila iz HDZ-a. Uvjeren je, kaže, da se oni danas toga ne stide. A ona brojka od 19 mlrd. kuna je slobodna interpretacija tadašnje izvršne vlasti, dometnuo je. Njegove navode potvrdio je i **mr. Marin Jurjević (SDP)**, jedan od supredlagatelja tog zakonskog prijedloga. **Katica Sedmak** konstatare je da kolegica Kosor nije ispravila niti jedan njen navod. Naime, Zakon o dječjem doplatku donesen je u ljeto 1999. da bi njegova primjena najprije bila odgođena za jesen, a potom za proljeće 2000. godine. I status majke odgajateljice uveden je za bivše vlasti, ali je kod donošenja novog Zakona o radu promijenjen u status roditelja odgajatelja. Međutim, pokušaji da se ti zakoni provedu u praksi nisu urodili plodom jer nema dovoljno sredstava.

Točno je, kaže **mr. Jurjević**, da smo tada glasovali i za Zakon o dječjem doplatku i za status majke odgajateljice, ali je činjenica da HDZ-ova Vlada nije provodila zakone koje je Sabor donio. Čudno je da nam sada zastupnici te stranke prigovaraju kada se zna da je primjena tog zakona tri puta odgađana i, na kraju, ostavljena "u amanet ovoj Vladi". Cinično je, također, da nas oni koji su tvrdili da hrvatska država ništa ne duguje umirovljenicima sada napadaju kako im sporo vraćamo dug.

Jadranka Kosor podsjetila je zastupnike na to da Zakona o doplatku za djecu ne bi bilo da ga Županijski dom, koji je kasnije ukinut, ulaganjem veta nije vratio na raspravu u Zastupnički. Potaknuta konstatacijom zastupnika Jurjevića da je HDZ-ova vlast donosila zakone koji se nisu provodili, rekla je: "Sada ste vi imali priliku, budući da je status majke odgajateljice ostao u Zakonu o radu". **Ivan Šuker (HDZ)** pojasnio je da je prva dva prošlogodišnja mjeseca bilo na snazi privremeno financiranje zbog čega je isplata dječjeg doplatka odgođena do 1. ožujka. Podsjetio je zastupnike i na riječi ministra

Vidovića, da isplata te naknade po novome ne može ići ne zbog nedostatka novaca, nego zbog toga što HDZ-ove županije, nisu tehnički pripremile primjenu tog zakona. **Joško Kontić** je ponovio da je Zakon o pravima hrvatskih branitelja bio zajednički projekt zastupnika iz Splitsko-dalmatinske županije većina kojih su bili članovi HDZ-a. **Katica Sedmak** je ostala pri tvrdnji da je provedba Zakona o dječjem doplatku zbog nedostatka sredstava već tri puta odgađana, te dodala da je zadnji put njegova primjena zapela zbog toga što sve županije nisu bile u dovoljnoj mjeri opremljene ni ljudstvom ni tehnologijom. Na to je reagirao **Željko Krapljan (HDZ)** tvrdnjom da to nije bio slučaj u njegovoj županiji i da se sve moglo uraditi u roku par dana.

Predloženim paketom socijalnih mjera smanjit će se prava najugroženijim slojevima hrvatskog pučanstva, među ostalim i hrvatskim braniteljima.

Dr. Ivo Sanader je ustvrdio da zastupnici koalicije svojom raspravom skreću pozornost hrvatske javnosti s ključnog pitanja - zašto su zastupnici ondašnje oporbe a današnje vlasti zahtijevali povećanje prava branitelja za 19 mlrd. kuna a danas ih ukidaju odnosno smanjuju. Uostalom, Zakon o hrvatskim braniteljima je 1996. godine donesen konsenzusom svih parlamentarnih stranaka, podsjetio je dr. Sanader. Nakon izjave **mr. Jurjevića** da su oni samo odgovarali na neutemeljene optužbe, primijetio je da sve ove verbalne bravure ne mogu dati odgovor na pitanje - koji su razlozi predloženom paketu socijalnih mjera kojima će se smanjiti prava najugroženijim slojevima hrvatskog pučanstva, među ostalim i hrvatskim braniteljima.

Ponu ene izmjene vode ka socijalno pravednijoj državi

Govoreći u ime **Kluba zastupnika SDP-a Snježana Biga-Friganović** je odala priznanje Vladi te nadležnim ministarstvima i zavodima koji su, kako reče, vrlo ozbiljno i odgovorno pristupili razmatranju cjelokupne socijalne politike u Republici Hrvatskoj te izradi dokumenta socijalne politike za 2001. i 2002.

godinu, temeljem čega su proizašle predložene zakonske izmjene. Krajnje je vrijeme, kaže, da se uvede više reda u ovu oblast, budući da se Vlada suočila s brojnim negativnim pojavama u socijalnoj sferi, u prvom redu s netransparentnošću izvora sredstava i njihove namjene te akumulacijom socijalnih prava odnosno naknada po više osnova. Naime, već dugo godina u Hrvatskoj vlada metež unutar socijalnih i socijalno-zaštitnih prava, te šarenilo uvjeta i mjerila za njihovo ostvarenje. Tek uspostavljanjem reda u pravima te će se pojave otkloniti, a i suzbijanjem zloraba morat će se pozabaviti nadzorne službe i nadležna ministarstva, ali i zakonodavac izmjenama zakonskih propisa. Po riječima zastupnice najviše slučajeva fiktivnog prijavljivanja prebivališta radi ostvarenja određenih prava na teret fondova Republike Hrvatske zabilje-

Vlada se suočila s brojnim negativnim pojavama u socijalnoj sferi, u prvom redu s netransparentnošću izvora sredstava i njihove namjene te kumulacijom socijalnih prava odnosno naknada po više osnova.

ženo je u pograničnim općinama, iako ni Zagreb nije toga pošteđen. Riječ je, primjerice o korištenju bolovanja ili porodičnog dopusta na teret našeg zdravstva, zatim prava na zdravstvenu zaštitu i novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, prava na dječji doplatok i dr. Samo za jednu osobu svi ti troškovi godišnje iznose oko 47.899 kuna ili 12.282 DEM. Da bi se te zlorabe svele na najmanju moguću mjeru nadležne službe trebale bi što hitnije predložiti izmjene Zakona o prebivalištu, o zdravstvenoj zaštiti, o zapošljavanju i dr.

Na kraju izlaganja zastupnica je rekla da njeni stranački kolege podržavaju ponudeni paket zakona jer predložene izmjene vode ka socijalno pravednijoj državi. Kako reče, uvjeren je da će se u drugom dijelu mandata više raspravljati o gospodarskoj situaciji, otvaranju novih radnih mjesta, rastu proizvodnje i dr. pa će biti više novca i za sve one kojima je prijeko potrebna pomoć države.

Pravednije raspodijeliti sredstva za socijalne potrebe

Sonja Borovčak (SDP) osvrnula se, također u ime Kluba zastupnika SDP-a, na Prijedlog zakona o doplatku za djecu. I ona je ustvrdila da primjena postojećeg Zakona nije odgađana zbog nedostatka sredstava već stoga što nije bilo pripremljeno sve za njegovu provedbu. Naime, većina županijskih ureda nije bila osposobljena za taj posao a budući da je povećan broj korisnika (djeca nezaposlenih, poljoprivrednika i obrtnika), nije se znao ni njihov definitivni broj ni potrebna sredstva. Stoga se ne može govoriti o socijalnoj neosjetljivosti ove vlasti ni o smanjenju prava na dječji doplatok, kaže zastupnica. To potvrđuje i podatak o 2 mln. 400 tisuća kuna koje će ove godine biti potrošene za tu namjenu. Iduće godine taj će se iznos morati smanjiti zbog gospodarske situacije, ali to ne znači da će biti učinjena nepravda prema onima kojima ta naknada najviše treba. U Klubu zastupnika SDP-a zalažu se za to da se sredstva koja se izdvajaju za socijalne potrebe pravednije raspodijele, tako da se i u Prijedlogu zakona o dječjem doplatku uvodi imovinski census. Nije točno, kaže zastupnica, da će pravo na dječji doplatok imati samo djeca od 15 godina starosti, kada se ono za djecu na redovnom školovanju produžuje do 19 godina (odgovarajuća rješenja predviđena su i za djecu oštećena zdravljem). Po riječima zastupnice ubuduće će svako dijete vrijediti jednako. Naime, ukidaju se povlastice za drugo i treće dijete, jer je najbitnije stimulirati mlade obitelji da imaju jedno, pa i drugo dijete. Nadzor nad zakonitošću rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u obavljanju poslova provedbe doplatka za djecu obavljat će Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, napomenula je na kraju.

Dr. Ivica Kostović (HDZ) čestitao je kolegici Biga-Friganović na izlaganju, kako reče, prepunom fraza iza kojih se krije gruba stvarnost, odnosno restrikcije. Optuživši vladajuću koaliciju da predloženim mjerama samo krpa rupe u proračunu rekao je: "Budući da niste riješili zapošljavanje, nema ni elementarne socijalne sigurnosti. Osim toga, različitim stopama uveli ste nered u porezni sustav, a i u plaće jer niste napravili jednostavne simulacije.

Prema tome, ne možete optuživati nas da nije bilo reda". Točno je da krpamo rupe u Proračunu, ali barem nemamo crnih rupa u blagajni koje je imala vaša Vlada, odvrátila je **Snežana Biga-Friganović**.

Zamjerivši zastupniku Kostoviću da je bez odgovarajuće argumentacije kvalificirao nastup SDP-a kao demagoški, **Josip Leko (SDP)** je podsjetio na negativne makroekonomske trendove od 1993. naovamo. Naglasio je da je ova vlast naslijedila negativan rast bruto društvenog proizvoda i stopu nezaposlenosti od 21 posto te da je omjer zaposlenih i umirovljenika alarmantan (1,3 : 1). U takvoj situaciji, kaže, možemo nagrađivati neke segmente stanovništva manje ili više, ali do rješenja nećemo doći.

Potaknuta tvrdnjama Bige-Friganović i nekih drugih sudionika u raspravi kako nema novca da se zaepe rupe u Proračunu, **Marina Matulović - Dropulić (HDZ)** je konstatala da to nije točno, te podsjetila na to da su hadezeovci zahtijevali da se prije ovih zakona raspravlja o izvršenju Državnog proračuna za prvih 6 mjeseci. Pitanje je, kaže, gdje je proračunska rupa kad podaci govore da je za plaće državne uprave u tom razdoblju potrošeno 635 mln, kuna više nego što je planirano (do kraja godine taj će se iznos popeti na milijardu i 271 mln. kuna) a sve mjere predložene u ovom paketu donijet će za godinu dana uštedu od milijardu i 50 mln. kuna.

Dr. Đuro Njavro (DC) opovrgao je tvrdnju zastupnika Leke da je od 1993. naovamo evidentiran kontinuirani pad bruto društvenog proizvoda. Naime, taj pokazatelj imao je negativan predznak samo 1992. i 1993. godine da bi nakon toga rastao. Točno je, kaže, da je 1999. zabilježen blagi pad (za -0,4 posto) ali su zato sve procjene stranih i domaćih stručnjaka za 2000. godinu govorile o rastu većem od 3 posto, bez obzira na to koja Vlada bila u Hrvatskoj. Nakon pojašnjenja **Josipa Leke** kako je želio naglasiti da je današnja pozicija 2000. godine naslijedila pad bruto društvenog proizvoda, o čemu svjedoče i statistički podaci, **dr. Đuro Njavro** je podsjetio na činjenicu da je 1992. godine, kad je zabilježen negativni rast tog pokazatelja, Hrvatska bila u ratu i tranziciji. Ponovio je i to da je 1999. također iskazana negativna stopa rasta bruto društvenog proizvoda te da bi 2000. godine bio zabilježen pozitivni trend uz svaku Vladu u Hrvatskoj.

Tonči Tadić (HSP) je informirao zastupnike da je na dnevnom redu ovog zasjedanja Izvješće o izvršenju programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2000. godinu te konstatirao da u okviru te točke mogu nastaviti započetu polemiku.

Najprije utvrditi načela socijalne politike

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSP-a/HKDU-a**, Tadić je naglasio da se o ovom paketu zakona ne može raspravljati prije nego se utvrde načela socijalne politike. Po njegovim riječima nema izlaza iz gospodarsko-socijalne krize bez odricanja. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega temeljno je pitanje koje se nameće koji su ciljevi socijalne politike i služi li ovakav paket socijalnih mjera poticanju gospodarstva, odnosno je li usklađen s gospodarskom i razvojnom politikom. Zbog toga su - kaže - i bili protiv toga da se ovi zakoni donesu hitnim postupkom. Smatraju da je u Saboru najprije trebalo konsenzusom usvojiti načela socijalne politike (kao prijedloga za raspravu koristio bi Vladin nacrt polazišta za utvrđivanje socijalne politike za ovu i iduću godinu) i tek nakon toga pristupiti izradi zakonskih rješenja za iduću godinu. Razlog - uštede koje će se postići u ovoj godini su toliko male da je pitanje je li ovako opsežne mjere uopće trebalo donositi hitnim postupkom.

Po riječima zastupnika uspješna socijalna politika može se temeljiti jedino na uspješnom gospodarstvu koje jamči zapošljavanje, a pitanje je

Postavlja se pitanje koji su ciljevi socijalne politike i je li ovaj paket socijalnih mjera usklađen s gospodarskom i razvojnom politikom.

koliko će se predloženim mjerama uopće uštedjeti u proračunu (ovogodišnje uštede procjenjuju se na oko 2 posto ukupnog iznosa Državnog proračuna i izvanproračunskih fondova) te pridonijeti poreznom rasterećenju i poticanju ulaganja. Stječe se dojam, naime, da je ovaj paket zakona posljedica proračunske rupe nastale zbog slabe naplate poreza, budući da predložene mjere

nemaju gotovo nikakvih jasnih simulacija glede fiskalnih učinaka. Po njihovu sudu cijeli zakonski paket je rađen pod pritiskom MMF-a i Svjetske banke a pitanje je koliko je takav koncept uopće socijalno pravedan. Po riječima zastupnika Sabor nikada nije raspravljao o stand by aranžmanu s MMF-om a ove je mjere hrvatska Vlada već preuzela u okviru programa potpisanog sa Svjetskom bankom koji uopće nije predočen javnosti. Žalosno je, kaže, ako se sve uštede u javnoj potrošnji svedu na rezanje socijalnih prava i to uz prilično jadne učinke na proračun i poreze.

Prije redukcije socijalnih prava trebalo je provesti reviziju

Ključna je zamjerka njegovih stranačkih kolega da predloženim izmjenama nisu objedinjeni sustavi socijalne zaštite nižih razina vlasti, npr. gradova, s onim koji osigurava središnja država, ni ujednačeni cenzusi. To znači da opet može doći do akumuliranja prava po raznim osnovama, što se može spriječiti jedino uvođenjem jedinstvene socijalne i identifikacijske kartice. Prije bilo kakve redukcije socijalnih prava trebalo je provesti kontrolu i reviziju njihova korištenja, kaže Tadić, kako bi se isključili tzv. "socijalni padobranci" koji ostvaruju prava koja im ne pripadaju ili varaju sustav socijalne skrbi. Nakon toga zasigurno ne bi postojala potreba za ikakvom značajnom redukcijom prava zakonitih korisnika socijalne skrbi u Hrvatskoj.

U nastavku je naveo da su haespeovci protiv ograničavanja prava majki roditelja i diskriminiranja nezaposlenih majki. Smatraju, također, da kod ostvarivanja prava na dječji doplatak ne bi trebala igrati nikakvu ulogu činjenica je li osoba prijavljena Zavodu za zapošljavanje ili ne, te ima li regulirano zdravstveno osiguranje (to spada u elemente zdravstvene odnosno politike zapošljavanja). Protive se i smanjivanju naknade za bolovanje sa 80 na 70 posto prosječne plaće i to još u okolnostima kad se uvodi obvezna participacija za zdravstvenu zaštitu. Umjesto smanjenja naknade trebalo bi - kažu - bolje kontrolirati odobravanje bolovanja, a zalažu se i za to da kronični bolesnici i oboljeli od malignih bolesti, posebno djeca, budu oslobođeni participacije u zdravstvu.

Jednom riječju, protive se redukciji socijalnih prava, dok se ne uvede red u cijeli sustav odnosno ne odrede načela socijalne politike te izbalansiraju stvarne potrebe i mogućnosti hrvatske države. Iz navedenih razloga, kaže Tadić, glasovat će protiv ovog socijalnog paketa.

Ugriz muhe

Tijekom ove rasprave, a i na nedavno održanom Okruglom stolu o socijalnoj reformi moglo se čuti da su naslijeđena prava prevelika i djelomično nepravilna, pa zbog toga valja uvesti više reda, primijetio je mr. **Nikola Ivaniš**. Te su teze, tvrdi zastupnik, dijelom upitne jer je, kaže, teško zamisliti društvo s takvom strukturom stanovništva poput našeg sa 400 tisuća nezaposlenih i više od

Žalosno je ako se sve uštede u javnoj potrošnji svedu na rezanje socijalnih prava i to uz prilično jadne učinke na proračun i poreze.

milijun umirovljenika, pretežno s malim mirovinama, u kojem je previše socijalnih prava. Možemo reći da ima premalo novaca, ali ne i previše socijalnih prava, podvlači Ivaniš, istupajući u ime Kluba zastupnika PGS-a i SBHS-a. Glede društvenih procesa koji se odvijaju u hrvatskom društvu, a tiču se reforme zdravstva, socijalnog sustava, zapošljavanja i obrazovanja, pitanje je, koji su zbirni i pojedinačni efekti te reforme i s tim u svezi koliko će dodatno u 2002. biti opterećen, prije svega, obiteljski budžet. Još uvijek nema značajnijih zahvata u racionalizaciji državnih institucija, a upravo tu Klub vidi mogućnost uštede i to počevši od Ureda Predsjednika RH, preko Vlade i Sabora, ukupnog javnog sektora u vlasništvu države pa sve do brojnih policijskih uprava i sudova. Još uvijek se poput ugriza muhe ulazi u ovu racionalizaciju, a puno više čini na području spomenutih reformi koje su bitnije za naše građane. Ogromne mogućnosti uštede vidi i u racionalizaciji Ministarstva obrane i MUP-a. Ukoliko je točan podatak o porastu plaća u javnom sektoru tada i na tom području postoji mogućnost restrikcija. Moderno organizirane države vide mogućnost racionalizacije u pojednostavljenju propisa i zakona.

Vjeruje se, naime, da se ukidanjem i pojednostavljenjem dijela propisa u Hrvatskoj može uštedjeti do 2 milijarde kuna npr. sustavi koji zahtijevaju višestruko potvrđivanje i dokumentiranje (domovnice, razne dozvole i prekratak rok trajanja dozvola, izostanak koordinacije između niza državnih službi, teško dobivanje dozvola). Bučno je najavljen borba s korupcijom, sivom ekonomijom, utajom poreza i kumulacijom pojedinačnih socijalnih prava, a vrlo malo toga učinjeno pa se državni proračun puni slabije od očekivanoga. Što je učinjeno da bi porasla zaposlenosti, osim što je zabilježen tek minimalan pomak uoči ovogodišnje turističke sezone? Teško je očekivati državni proračun bez deficita štedeći na onome na čemu se sada štedi. Poštujući Vladine namjere Klub drži da se u paketu predloženih zakona više radi o redukcijama i redistribuciji socijalnih prava, odnosno ta prava usklade s financijskim mogućnostima proračuna. Ivaniš, međutim, izražava bojazan da predloženo neće riješiti problem proračunskog deficita.

Neprihvatljiv je, kaže, izostanak simulacije koja bi krajem ove ili početkom slijedeće godine pokazala što znači reforma zdravstva u nas na obiteljski proračun u uvjetima gdje će on biti znatno reducirana, a napose za ugrožene socijalne skupine kao što su umirovljenici i mlade obitelji u kojim u pravilu radi samo jedan član? Za Klub socijalna reforma ima prenačenu karakteristiku redukcije i redistribucije, a onaj koji takvo što predlaže mora biti svjestan svoje odgovornosti, zaključio je Ivaniš.

Usljedila je pojedinačna rasprava, a prva je govorila **Jadranka Kosor (HDZ)**. Po sudu ove zastupnice predložene mjere u nekoliko zakona napravljene su bez ozbiljne analize o posljedicama koje mogu izazvati, pod pritiskom međunarodne javnosti i s nejasnim ciljem. Ako je cilj predloženih mjera pretočenih u ovih nekoliko predloženih zakona ušteda na proračunu tada je vrlo diskutabilno kolika i kakva ušteda može biti, podvlači Kosor. Najave visokih dužnosnika iz Vlade da će predložene mjere pogoditi privilegirane te da se radi o kresanju neopravdano stečenih prava pucanj su u krivo, jer ne može se govoriti o privilegiranim kada je riječ o djeci, roditeljama, podvlači ova zastupnica. Iako se slaže da treba spriječiti zlorabu prava i za takvo

što predvidjeti sankcije, smatra da je to posao institucija pravne države. I dalje misli da treba vratiti naknade roditeljima na prošlogodišnju razinu. Drži kako nije dobro dva puta u istoj godini zadirati u porodne naknade jer to kod ljudi izaziva osjećaj nesigurnosti. Da ta bojazan nije neopravdana govori razmišljanje potpredsjednik Vlade gospodin Linić ovoga ljeta kada je izjavio da bi novac iz socijale trebali dobiti oni kojima on zaista treba, a ne da se, neovisno o demografskoj obnovi, zdrava mlada žena plaća iz proračunskih sredstava da sjedi doma. Govoreći o porodnom dopustu isti je dužnosnik izjavio da ne razumije ženu koja želi izostati godinu dana iz radnoga procesa.

U teda na krivom mjestu

Za zastupnicu Kosor teško je prihvatljiva mjera ukidanja trogodišnjeg dopusta za blizance, treće i svako slijedeće dijete. Tako bi se, kaže, 11 tisuća žena na koje se to odnosi i koje se koriste ovim pravom morale do 1. siječnja 2002. godine vratiti na posao, a postojeći kapaciteti naših vrtića takav pritisak malene djece naprosto ne bi mogli podnijeti. Ako se žele popuniti "rupe" u državnom proračunu tada to svakako nije dobro čepiti pelenama za djecu, kategorična je ova zastupnica. Tijekom rasprave govorilo se o načelu jednake vrijednosti svakog rođenog djeteta, a u zakonu koji regulira pitanje porodnog dopusta majki kaže se kako to pravo ne može ostvariti nezaposlena majka kojoj je radni odnos odnosno služba prestala. Zastupnica smatra kako bi u ovom smislu trebalo izjednačiti svaku ženu odnosno svako dijete. Usprotivila se ukidanju dodataka za treće i svako slijedeće dijete te upozorava na činjenicu navedenu u obrazloženju ovog zakonskog prijedloga da u mnogim zemljama Europe (njih 14 ili 54 posto), postoje takvi dodaci. Iako Vlada navodi tu činjenicu ipak predlaže ukidanje takvih dodataka uz obrazloženje da rođenje svakog sljedećeg djeteta u obitelji u biti ne dovodi do tako povećanih izdataka obitelji kao rođenje prvog djeteta. To naprosto nije točno, kaže zastupnica, jer sigurno da je veći trošak za obitelj koja ima dvoje i troje djece. U želji da se nešto uštedi, ušteda se očito traži na krivom mjestu jer Hrvatska ima staro stanovništvo i demografski je upustošena. Smanjivanje prava kod

doplataka za djecu sasvim sigurno ne može unaprijediti našu pronatalitetnu politiku, kazala je ova zastupnica. Dodala je još kako se nikako ne može složiti s prijedlogom Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se pojam "dojenje" zamijeni pojmom "hranjenje" kako bi se i oca dovelo u ravnopravan položaj. Važnost dojenja bitna je zbog dobrobiti djeteta, i naši bi zakoni to morali promicati u skladu s preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, podvukla je ova zastupnica.

Replicirajući joj **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** kazala je kako su sve Vladine mjere upravo one mjere koje bivša vlast nije htjela provoditi, odnosno provodila ih je tako da veže ženu uz kuću. Bit sada predloženih mjera je da se žena što prije uključi u svijet rada, a ne da prima nekakvu sirotinjsku naknadu. Za razliku od zastupnice Kosor, Ingrid Antičević-Marinović smatra da je adekvatniji termin "hranjenje" podsjetivši na odredbu članka 3. Ustava gdje se, među ostalim, spominje ravnopravnost spolova kao najviša vrednota ustavnog poretka RH. Muškarci ne mogu roditi ali su zato itekako sposobni odgajati djecu, a na to ih obvezuje i Obiteljski zakon. Došlo je vrijeme kada se može govoriti o ravnopravnom partnerstvu u odgajanju djeteta, zaključila je ova zastupnica.

Socijalna reforma ima prenaplašenu karakteristiku redukcije i redistribucije, a onaj tko to predlaže mora biti svjestan odgovornosti.

Replicirajući **Jadranka Kosor (HDZ)** spočitnula je zastupnici Antičević-Marinović što je pozivajući se na Ustav zaboravila spomenuti odredbu članka 62. po kojoj država štiti materinstvo, djecu i mladež te stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život. Smatra da je prirodno da majka ostane uz svoje dijete godinu dana jer je ono još malo i slabo u toj dobi i zastupnici Kosor nije jasno zašto oko toga postoji nerazumijevanje. To je i razlog pokrenute kampanje u javnosti protiv smanjivanja porodnog dopusta i naknada te za što dulji ostanak majki kod kuće kako bi mogle dobiti svoje dijete. A glede želje predla-

gatelja mjera da se majke što prije uključe u svijet rada ova HDZ-ova zastupnica upozorava da takva mogućnost i sada postoji po postojećim zakonima.

"Zastupnica Kosor tvrdi kako je prirodno da majka ostane uz dijete do jedne godine, a ja pitam zašto to ne bi bila godina i pol dana", uzvratila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Interesira je ujedno od kuda znanstvena spoznaja da je to baš godina dana i pita zašto to ne bi npr. bila godina i pol dana dopusta doma. Ova SDP-ova zastupnica smatra da se ovdje naprosto radi o čisto administrativnom rješenju i stvar je dogovora kakvo će se rješenje izabrati glede porodnog dopusta. Zaključila je još da je navod zastupnice Kosor nepotpun, a kada je nepotpun onda je i netočan jer je poluistina gora od laži.

Usljedila su dva ispravka netočnog navoda. Dr. **Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine)** reagirao je na tvrdnju o utvrđivanju administrativne granice trajanja porodnog dopusta. Za takvo što postoje, kaže, fiziološki razlozi tj. vrijeme do godinu dana (dojenče) i ono do tri godine (malo dijete) kada stječu imunitet.

Na tom tragu bila je i reakcija **Jadranske Kosor (HDZ)** koja je kazala da nema ništa protiv toga da otac ostane godinu dana s djetetom, ali je prirodno i preporučljivo, kaže, da se do godine dana života dijete doji pa je bitno da u to vrijeme uz njega bude majka doma, a ne da dijete bude u jaslicama. Otac ne može doći pa stoga nije previše razumljivo zašto se inzistira na očevom ostanu doma tu godinu dana, zaključila je zastupnica Kosor.

Predloženi su zakoni na a ekonomska neminovnost

U nastavku rasprave drugi dan (20. rujna) prvi je govorio **Josip Leko (SDP)**. Zastupnik je pozdravio odluku da se ova rasprava vodi o paketu ovih zakona, jer u sadašnjem trenutku, kaže, reforma socijalnih prava i socijalne politike zahtijeva pogled u cjelinu stanja i problema. Po njegovoj ocjeni reforma socijalne politike i socijalnih prava ima nekoliko ciljeva, a jedan od ciljeva jeste strateško opredjeljenje Republike Hrvatske da se integrira u Europu tj. izgradi standarde europskog okruženja. Drugi je cilj predloženih zakona

socijalno pravednija raspodjela ograničenih prihoda države, dok je treći cilj fiskalne naravi i ogleda se u traženju rješenja u smanjenju pritiska na proračun. Za zastupnika Leku najvažniji je cilj opredjeljenje i orijentacija građana i svih političkih opcija na usklađivanje društvene potrošnje s društvenim prihodima. Financijski ciljevi mogli bi se postići boljom naplatom društvenih prihoda i kroz veću disciplinu u plaćanju društvenih obveza (smanjenjem ili većom kontrolom sive ekonomije, povećanjem rasta bruto društvenog proizvoda, kontroliranim inflacijom). No, niti jedno od mogućih rješenja ne bi, po mišljenju zastupnika, isključila obvezu reforme socijalne politike i socijalnih prava. Reforma socijalnih prava je nužna, nije sama sebi svrhom već bi se dogodila da je bilo koja politička opcija na vlasti, tvrdi zastupnik Leko. Zaključujući raspravu kazao je kako ga više zanimaju potezi koji će omogućiti zapošljavanje, rast bruto društvenog proizvoda i bolju kontrolu naplate društvenih prihoda u okviru paketa socijalnih mjera nego hoće li pravo na porodični dopust koristiti majka ili otac. Podržava predloženi paket socijalnih zakona ali misli da je u postojećoj situaciji kada je nezaposlenost prešla kritičnu mjeru nužno provesti radikalnije poteze. Predložene mjere u paketu ovih zakona, smatra, nisu dovoljno radikalne.

Cilj predloženih zakona i ukupnog nastojanja Vlade i parlamentarne većine je da se u Hrvatskoj počne živjeti u skladu s vlastitim mogućnostima i od vlastitog rada, a ne kao što je dosad bio način i običaj od prodaje djedovine, podvukao je mr. **Andro Vlahušić (HSLŠ)**. Za razliku od nekih koji drže da je socijalni paket izravna posljedica obveza koje je hrvatska Vlada preuzela od MMF-a ovaj zastupnik ističe da u socijalnu reformu Vlada ne ide po diktatu MMF-a, već zbog odgovornosti prema vlastitoj djeci. Ovim se zakonima kao uostalom i Vladi prigovara da su antisocijalni, a istodobno zaboravlja da su ove godine zbog povećane baze korisnika dječjeg doplatka i ukupnih izdvajanja za tu namjenu, kao i zbog isplate dodatka na mirovinu povećana ukupna proračunska izdvajanja za 3,4 milijarde kuna. Ta sredstva treba negdje osigurati što nije lako za jednu zemlju koja iz podsocijalističke privrede ulazi u jedno otvoreno tržište rada u Europi. U Hrvatskoj ima puno

zakona glede socijalnih davanja koji ne potiču kulturu rada, tj. kulturu koja bi nas naučila da se od rada može i jedino isplati živjeti, dok su socijalna davanja osigurana samo onima koji ne mogu raditi ili naći posao kojim bi se prehranila vlastita obitelj i osigurale minimalne potrebe. Ustvrdio je da nema države koja može osigurati da se iz dječjeg doplatka i socijalne pomoći pokriju svi mjesečni troškovi obitelji. Predloženi su zakoni naša ekonomska neminovnost, i po ocjeni ovog zastupnika, s jednim izuzetkom, dobri. Riječ je o zakonskom prijedlogu o porodnom dopustu. Za porodne naknade nezaposlenih majki do treće godine života djeteta, u državnom proračunu za 2001. planirano je utrošiti oko 140

Najava iz Vlade da će predložene mjere pogoditi privilegirane te da se radi o kresanju neopravdano stečenih prava pucanj su u krivo jer se tako ne može govoriti kada su u pitanju roditelje i djeca.

milijuna kuna, a ukidanjem tog prava kako se predlaže, u 2002. godini navedeni iznos neće opterećivati državni proračun. Istovremeno uvođenjem prava na porodični dopust nezaposlenim majkama i majkama na redovitom školovanju za svako dijete do šest mjeseci života djeteta, za pretpostavljeni broj tih majki, procjena je da bi u sredstvima državnog proračuna za slijedeću godinu trebalo osigurati 135 milijuna kuna. Radi se, dakle, o približno jednakom iznosu sredstava, ali kod toga ne treba zaboraviti da dio majki neće biti u mogućnosti smjestiti dijete u jaslice i vrtiće, a posljedica će biti povećanje stope bolovanja pa će se shodno tome mijenjati i financijski efekti. Promjene predloženog zakona imaju opravdanje uzme li se podatak da samo 2,8 posto majki rađa treće dijete. Otuda i prijedlog Kluba zastupnika HSLŠ-a da se zaduži Vlada da u roku od šest mjeseci izvijesti o učincima dosadašnje pronatalitetne politike te da predloži mjere za daljnje poticanje nataliteta. Posebno se založio za zakon kojim bi se uredilo pitanje studentskih stipendija za studente koji su izgubili pravo na dječji doplatok. Jednako tako trebalo bi razmisliti što s mladim osobama

starijim od 27 godina, invalidima s posebnim potrebama jer je za takve osobe jako teško pronaći posao kojim bi oni mogli obavljati privređujući za sebe i svoju obitelj.

Replicirajući mu **Ivan Milas** je upitao kakvu to kulturu rada spominje zastupnik Vlahušić. Možda je to, kaže Milas, moglo "paliti" u socijalizmu kada je bio udruženi rad, ali u društvu gdje postoje kapitalisti i najamni radnici, radnik nije odgovoran za proces rada. Radnik bi trebao čuvati svoje radno mjesto i nastojati što manje raditi da sačuva svoju kožu jer jedino tako može produžiti svoj život. Po istom principu poslodavac nastoji ostvari što veći profit, a što manje platiti radnika. Uostalom, apsurdno je očekivati od podređenog da se stara o organizaciji posla, podvlači ovaj zastupnik.

Zastupnik **Vlahušić (HSLŠ)** uzvratilo je na konstataciju prethodnika da treba što manje raditi da bi se sačuvalo radno mjesto. Takvo što, po njegovoj ocjeni, ne postoji nigdje na svijetu pa bi volio čuti kako je takvo što moguće.

Jadranka Kosor (HDZ) složila se da bi ljudi trebali raditi i živjeti od svog rada, ali misli da ne bi bilo dobro stvarati atmosferu kako ljudi, a pogotovo oni prijavljeni na Zavodu za zapošljavanje ne žele raditi. S tim u svezi naglašava da je u srpnju ove godine samo pet osoba prijavljenih na Zavodu odbilo posao, a u cijeloj godini dosad njih 139 ukupno. Slaže se s prijedlogom da se od Vlade zahtijeva dostava izvješća o učincima pronatalitetne politike i iskustvima drugih zemalja, ali misli da je takvu opsežnu analizu trebalo učiniti prije predlaganja ovih mjera.

Čansa za bolju budućnost

Nitko ne misli da su prijavljeni nezaposleni ljudi na Zavodu privilegirani jer su nezaposleni. Nezaposlene osobe, a pogotovo mladi ljudi nalaze se u najtežoj situaciji i valja im pomoći tj. svim mjerama omogućiti da počnu raditi, uzvratilo je zastupnik **Vlahušić (HSLŠ)**. Složio se s konstatacijom zastupnice Kosor da je Vlada već trebala dostaviti spomenutu analizu te da su nam potrebna ne samo iskustva drugih zemalja u pronatalitetnoj politici već i dodatne mjere koje druge zemlje nisu provodile.

Glede navoda da država treba stimulirati malog čovjeka **Ivan Milas**

(HDZ) je ispravljajući netočan podatak rekao da najviše poreza plaća upravo mali čovjek, a ne poslodavac. I dok doprinose uvijek plaćaju radnici iz plaće, poslodavac ima tisuće mogućnosti otpisa. Kapitalistička država potonje stimulira, a zapostavlja malog čovjeka i ukida mu socijalno osiguranje kao i dječji doplatk.

Ustvrdivši kako prethodnik nije ispravio netočan navod, zastupnik **Vlahušić** je u ponovnom javljanju kazao da je Milasovo zalaganje za socijalizam lijepo jer je to bio dobar društveni poredak ali neefikasan. **Darinka Orel (HSL)** primijetila je da zastupnik Milas vjerojatno ne poznaje poreznu politiku kada govori da mali čovjek mora plaćati doprinose dok se poslodavci bogate. Doprinosi se plaćaju iz plaće radnika i na plaću

Vlada ne ide u socijalnu reformu po diktatu MMF-a već zbog odgovornosti prema vlastitoj djeci.

poslodavca, podsjeća Orel. Uz to, svaka zaposlena osoba ima neoporeziv dio plaće (1250 kuna), a tu su i olakšice koje se odnose na uzdržavane članove, zaključila je ova zastupnica.

Na to je **Ivan Milas** rekao da je u europskoj praksi afirmirano tržišno-socijalno gospodarstvo, gdje država štiti malog čovjeka, a ne kapitalistu jer je kapitalist dovoljno jak da sebe zaštiti. Milas se zalaže za tržišno-socijalno gospodarstvo, a ne sadašnji latinsko-američki kapitalizam koji se sada uvodi kod nas. **Vlahušić** je uzvratilo da mu je drago što je Milas evoluirao, i da pozdravlja osnivanje socijalno-liberalne frakcije u krilu HDZ-a.

Za dr. **Antu Simonića** predloženi paket mjera u ovim zakonima, sa svim svojim negativnim aspektima i opterećenjima koje nosi, šansa je za bolju budućnost i naš razvoj. Jer ako ova zemlja ne krene naprijed i ne počne stvarati novu vrijednost za par godina neće ostati ništa onima koji žive od socijalne pomoći u bilo kojem obliku, upozorava zastupnik. Cilj je potaknuti one koji će zemlju vući naprijed isključivo kroz znanje jer živimo u doba tehnike i znanosti gdje se ljudsko znanje udvostručuje svakih pet do sedam godina. Zastupnik se usprotivio smanjenju povlaštenih mirovina članovima HAZU. U Hrvatskoj 176.000 osoba prima povlaštenu mirovinu, a od toga je 100 akademika.

Prosječna mirovina u Akademiji znanosti i umjetnosti iznosi 4000 kuna, a najveća povlaštena mirovina 4700 kuna. Smanjivanjem te mirovine uštedjet će se oko 70.000 kuna mjesečno, i ako će taj novac spasiti ovu zemlju onda se to treba od njih i tražiti. Isključivanjem djece koja studiraju iz kruga korisnika doplatka za djecu, a takvih je 25.000 ugrožit će njihov standard pa to zahtijeva hitnu koordiniranu akciju više ministarstava (financija, znanosti, tehnologije) u razradi sustava financijske podrške za takve osobe.

Dario Vukić (HDZ) nije se složio s Vladinim pojašnjenjem da su sva kresanja socijalnih prava posljedica činjenice da ne možemo trošiti više nego što imamo. Ukoliko bi se prihvatili predloženi zakoni u državnom bi se proračunu postigla ušteda od oko milijardu i 50 milijuna kuna, nastavlja Vukić, ali treba vidjeti moraju li baš građani Hrvatske na ovoj razini standarda plaćati krive poteze drugih. Današnja je vlast ušla u predizbornu utrku s tvrdnjom da je Hrvatska prezadužena zemlja i pred bankrotom, a treba znati da je kod predaje vlasti (31. prosinca 1999.) javni dug iznosio 47 milijardi kuna, dok danas on iznosi 66,3 milijarde kuna. To znači da je u godinu i pol dana aktualne vlasti povećana zaduženost Hrvatske za 20 milijardi kuna, a za plaćanje kamata izdvajamo 1,3 milijarde kuna više nego što se plaćalo do 1999. godine, upozorava ovaj zastupnik. Taj je izdatak znatno veći od svih ušteda koje se planiraju ostvariti kresanjem socijalnih prava. Drži kako nije uredu da građani plaćaju promašaje onih koji su na vlasti, a ovdje se evidentno radi o promašajima. S tim u svezi zastupnik je upozorio na, kako je rekao, pogrešnu odluku glede nepravodobne prodaje HT-a. Od 1995. naovamo smanjivanjem troškova obrane rasli su rashodi za socijalno osiguranje i socijalnu zaštitu (sa 6,5 na 11,5 milijardi kuna) i Hrvatska je sve više postajala socijalna država. Stoga nije uredu da Vlada predlaže zakone kojima se umanjuju stečena prava onih kojima ta prava najviše trebaju. Misli kako je trebalo štedjeti na drugim stavkama, jer npr. MORH je već probio proračun za plaće za 11 posto, a smanjivanje plaća u državnoj upravi nije dalo nikakve rezultate. U situaciji kada nema stranih ulaganja i otvaranja novih radnih mjesta, i kada raste nezaposlenost nužno je da

vlast i oporba zajednički definiraju neke strateški važne stvari koje će građanima Hrvatske, posebice mladima, pokazati da imaju budućnost u ovoj državi.

Predložene mjere promijenit će demografsku sliku

Replicirajući mu **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** podsjetila je na podatak da je bivša vlast samo na ime socijalne pomoći ostavila u amanet aktualnoj vlasti dug veći od 162 milijuna kuna te da je punih šest godina imovinski cenzus iznosio 350 kuna. U takvoj situaciji Vukićeva je rasprava bespredmetna ako ne i besprizorna. Vukić upozorava aktualnu vlast, a pogotovo socijaldemokrate da bi trebali biti socijalno osjetljivi, a zastupnica Antičević-Marinović podsjeća da je bit socijaldemokracije omogućiti afirmaciju rada i svih koji rade i žele od svoga rada živjeti. Ostaje, međutim, ustavna i zakonska obaveza države pomagati one kojima je socijalna pomoć potrebna, zaključila je ova SDP-ova zastupnica.

Zastupnik **Vukić** kazao je kako ova SDP-ova zastupnica nije oborila niti jedan njegov argument iz rasprave nego se stalno koristi podatak o zaduženosti države u trenutku promjene vlasti. Ponovio je da je HDZ od 1995. godine naovamo sustavno povećavao namjenska sredstva za socijalno osiguranje i socijalnu zaštitu, a na to je reagirala zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** zamjerivši Vukiću što neke statističke podatke uporno tumači na svoj način. Vukić npr. govori o rastu zaduženosti u protekle nepune dvije godine i s tim u svezi rastu kamata na javni dug, ali se može govoriti i na drugi način, upozorava Zgrebec. Ova je vlast, kaže, platila zatečeni dug koji je iznosio više od devet milijardi kuna, usklađene su mirovine koje su bile zakinute Vladinom uredbom, povećani transferi u izvanproračunske fondove itd.

Nije uredu da Vlada predlaže zakone kojima se umanjuju stečena prava onih kojima ta prava najviše trebaju.

Važeća politička garnitura u Vladi i Saboru odlučila je da je važnije ako se isplati dug gospodarstvu i obveze prema građanima nego da oni trpe dotadašnje promašaje u politici.

“Kad već diskutirati na ovaj način tada zbrojite ukupne obveze koje imala država na kraju mandatnog razdoblja 1999. pa ćete vidjeti da ne stoji ovo što kažete”, uzvratilo je **Vukić** zastupnici Zgrebec. Namjera mu je, kaže, bila pokazati kako svaka politička odluka ima cijenu, pa se zato i osvrnuo na cifru od 1,3 milijarde kuna.

Reagirajući na konstataciju o povećanim kamatama na javni dug zastupnica **Zgrebec** upozorila je da država posluje kao svaki drugi poslovni subjekt tj. mora plaćati na dan dospjeća obveze i kamate. Glede povećanog iznosa kamate odgovara da i kamate ovise o dospjelicima i otplatama po anuitetima, pa kada dospjeva veća glavnica dospjeva i veća kamata, objašnjava ova zastupnica.

Kamata raste ako raste glavnica, a glavnica javnog duga RH porasla je za 20 milijardi kuna, ustrajao je **Vukić**.

Dr. **Karmela Caparin (HDZ)** protiv se racionalizaciji socijalnih prava jer je to udar na najugroženije. Smatra da se u ime socijalne pravde stvaraju novi socijalni slučajevi. Zastupnica se usprotivila Vladinom prijedlogu ukidanja porodnog dopusta i porodne naknade majkama do treće godine života djeteta za rođenje blizanaca, trećeg i svakog slijedećeg djeteta, a napose za nezaposlene majke. O kakvoj ravnopravnosti govorimo kada mjesečna košarica za četveročlanu obitelj danas iznosi 6000 kuna, a minimum potrepština za novorođenče 1300 kuna. Zakonskim se prijedlogom sada utvrđuje da nakon početka primjene ovoga Zakona pravo na porodni dopust do šest mjeseci djetetova života može koristiti nezaposlena majka i dobivat će 900 kuna. Životni nam standard pada, život postaje sve skuplji, a ove nas restrikcije vode u bijedu, i siromaštvo i demografsko potonuće bez jasne socijalne i gospodarske strategije, podvlači ova zastupnica. Tijekom rasprave moglo se čuti da su ovakvi prijedlozi doneseni pod okriljem MMF-a i Svjetske banke pa zastupnica pita “zar se Saboru ne mogu pokazati prateća pisma MMF-a”. Nedavno su se, kaže, predstavnici MMF-a sastali s predstavnicima sindikata i kazali kako neće više tražiti od Vlade RH smanjenje plaća zaposlenih koji se financiraju iz državnog proračuna, ali će tražiti uštede na drugom mjestu kako bi se namirio manjak u

proračunu, prisjetila se u nastavku ova zastupnica. Čini li se to ovim paketom zakona, pita zastupnica Caparin.

Kod predlaganja vremena trajanja porodičnog dopusta naša su zakonodavna rješenja uspoređena s onima u Europi, ali nismo usporedili standard Europe niti utvrdili jesu li oni učinili kakve predrađnje za realizaciju sličnih odluka, podvukla je Caparin. Smatra da će predložene mjere mijenjati demografsku sliku države i dovesti do daljnje depopulacijske politike bez obzira na dosadašnju pronatalitetnu politiku koja nije argumentirano izanalizirana. Rukovodeći se stavom predlagatelja da je svako dijete jednako vrijedno zastupnica se usprotivila prijedlogu kojim se ukida dodatak na iznos doplatka za treće i svako slijedeće dijete jer nije, kaže, jednako imati jedno, ili više djece. Jednako tako usprotivila se prijedlogu Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se riječ “dojenje” zamijeni riječju “hranjenje”. S tim u svezi kazala je kako se danas u Hrvatskoj u suradnji s UNICEF-om i uz podršku Ministarstva zdravstva vodi projekt promocije dojenja.

Promicati dojenje djeteta

U replici koja je uslijedila **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** izrazila je bojazan da ovakva rasprava kao što je bila rasprava zastupnice Caparin, ali i HDZ-ovih zastupnika u biti ne ide u prilog obrane socijalnih mjera i boljeg života nego u krajnjoj liniji vodi negaciji rada. “Recite mi još jednu zemlju gdje radnica kada ide na porodni dopust dobiva ipak veću porodnu naknadu nego što joj je plaća iako je i ta naknada mizerna (1600 kuna)”, upitala ju je zastupnica Antičević-Marinović. Čitava koncepcija ove rasprave svodi se na to - nemojte raditi, jer ćete dobiti nešto od države, primijetila je ova zastupnica, i odmah dodala kako se tu zapravo radi o jednom mentalitetu podaništva, a ne građanstva koji se radi samo radom. Na primjedbu o zamjeni termina “dojenja” terminom “hranjenja” odgovara da i hranjenje može biti majčinim mlijekom.

Uzvratila je dr. **Karmela Caparin (HDZ)** konstatacijom kako joj nije bila namjera svojom raspravom umanjiti vrijednost rada jer rad iznad svega cijeni kao i onoga koji dobije manju

plaću pa tako i radnicu sa 1300 ili čak 900 kuna mjesečno. “A, Vi, gospođo Antičević-Marinović dobijete 15.000 kuna” kazala je Caparin. Glede termina hranjenja i dojenja podvlači da se ta dva pojma nikako ne mogu usporediti niti izjednačiti jer ono što dijete dobije dojenjem ne može dobiti hranjenjem.

“Zastupnica Caparin je prigovorila mojoj plaći kao da se ona svoje odrekla”, odgovorila je **Ingrid Antičević-Marinović**.

Sonja Borovčak (SDP) nije se složila s tvrdnjom zastupnice Caparin da se krenulo s paketom socijalnih zakona po diktatu MMF-a. Prisjetila se izjave gospodina Vitomira Begovića koji je

U ime socijalne pravde stvaraju se novi socijalni slučajevi.

ispred samostalnog sindikata sudjelovao u razgovorima s predstavnicima MMF-a, da sve što radimo ne radimo po diktatu MMF-a nego zbog sebe samih kako bi se konačno dio sredstava usmjerio u razvoj i zapošljavanje.

Reagirajući zastupnica **Caparin (HDZ)** kazala je kako je samo rekla ono što su izjavili predstavnici MMF-a, a je li ovo po diktatu MMF-a ili nije ostaje da se vidi jer Sabor još uvijek nije dobio prateća pisma iz kojih bi se vidjelo što piše o smanjanju socijalnih prava, potrošnje i kresanju drugih prava.

Dario Vukić (HDZ) je upozorio na važnost dojenja za dijete i majku te da zbog psihofizičkog razvoja djeteta majka ostane s djetetom do njegove treće godine života. **Jadranka Kosor (HDZ)** usprotivila se tvrdnji da rasprava koja dolazi iz redova zastupnika HDZ-a ne ide u prilog obrane rada nego njegove negacije. Baš obrnuto, kaže ova zastupnica, njihova rasprava ide u smjeru zaštite pravne države i stečenih prava. Uostalom, mnoge obitelji i većina majki računale su na mogućnost trogodišnjeg dopusta i porodne naknade za rođenje blizanaca, trećeg i svakog slijedećeg djeteta. I ova je zastupnica upozorila na nužnost dojenja za stabilnost djeteta i njegov razvoj.

Ispravljajući netočan navod **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je kazala kako je ravnopravnost spolova oporbi problematična kada je u pitanju način hranjenja djeteta ali je interesantno kako nitko tijekom ove rasprave nije

spomenuo da otac, koji se do tada nije brinuo o djetetu traži skrb nad njim samo da bi napakostio majci. Složila se s tvrdnjom da Svjetska zdravstvena organizacija promiče dojenje ali je dodala kako i otac može hraniti majčinim mlijekom jer se mlijeko može izdajati. Pozvala se na slučaj Burkine Faso u kojoj je dojenje jedini način hranjenja, pa ipak tamo je prosječna životna starost 40 odnosno 45 godina.

Glede Vukićeva zalaganja da majka zbog psihofizičkog razvoja djeteta ostane s djetetom do njegove treće godine života, **Darinku Orel (HSL)** zanimalo je je li zastupnik pritom mislio da je to bitno samo za blizance, odnosno treće i svako slijedeće dijete. I sama kao majka dvoje djece ova se zastupnica založila da to bude pravo svakog djeteta.

Snježana Biga-Friganović (SDP) reagirala je na konstataciju zastupnice Kosor da rasprava zastupnika HDZ-a ide u smjeru zaštite pravne države. Ispravljajući netočan navod ova je zastupnica upozorila gospođu Kosor i članove Kluba zastupnika HDZ-a da u prošlim mandatima svoje vlasti nisu mnogo učinili na ustroju pravne države, a kod stečenih prava, kaže, može nabrojati barem pet instituta takvih prava koje je HDZ ukinuo.

Petar Žitnik (HSS) je reagirao na onaj dio izlaganja zastupnice Antičević-Marinović u kojem zastupnica kaže da muševci obično traže dijete da bi napakostili majci. Ova je izjava uvredljiva svim muškarcima i apsolutno netočna jer ima i puno obrnutih situacija, zaključuje Žitnik.

Jadranka Kosor (HDZ) ustrajala je na stavu da bi trebalo promicati dojenje jer je to ne samo trend u svijetu već i preporuka Svjetske zdravstvene organizacije pa misli da se oko toga više ne bi trebala voditi rasprava, a posebno to ne bi trebale činiti zastupnice. Snježani Biga-Friganović uzvratila je konstatacijom kako bi mogla nabrojati barem desetak zakona kojima su ukinuta stečena prava od kako se promijenila vlast u Hrvatskoj 3. siječnja 2000. S tim u svezi spomenula je zakone o: braniteljima, obnovi, područjima od posebne državne skrbi, porezu na dohodak.

Zaka njela rasprava

U nastavku rasprave govorio je **dr. Juraj Njavro (HDZ)**. Po definiciji Svjetske zdravstvene organizacije zdravlje je stanje potpunoga fizičkog, duhovnog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti, podsjeća zastupnik, a ovim paketom socijalnih zakona žestoko se udara na taj dio socijale i tako urušava jedan od temelja zdravlja. Drži da se kroz paket socijalnih zakona znatno umanjuju socijalna prava, te da su predložene promjene udar na našu pronatalitetnu politiku. Isto je tako sigurno kako nitko neće reći da je prije pronađena spasonosna formula kako rješavati demografsku obnovu i voditi pronatalitetnu politiku kako bi bili nacija koja ima budućnost, nastavlja zastupnik. Nakon rezanja ovih prava u oblasti socijale pitanje je kako ćemo omogućiti umirovljenicima da primaju zaslužene mirovine, a napose vojsku i ostale bitne službe ako nemamo mladi kadar.

U nastavku izrazio je nezadovoljstvo zakonskim prijedlogom o porodnom dopustu majki ponavljajući već ono što se moglo prije čuti da je za psihofizički razvoj djeteta najvažnije životno razdoblje do treće, odnosno pete pa čak i sedme godine života. S tim u svezi podsjetio je na jednu izreku koja glasi: "Dajte mi dijete do sedme godine života, a poslije možete raditi s njim što hoćete". Također nije dobar niti prijedlog o restrikciji u domeni dječjeg doplatka.

Njegov je istup ponukao neke zastupnike na repliku i ispravak netočnog navoda. Tako je **dr. Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine)** reagirao na Njavrino pozivanje na definiciju zdravlja. Definicija Svjetske zdravstvene organizacije sadrži termine "fizičko", "političko" i "socijalno blagostanje", ali ne i termin "duhovno" koje spominje HDZ-ov Njavro, iako se o tome vode rasprave, upozorio je Santo. A iz izreke "dajte mi dijete do sedme godine, a poslije činite s njim što hoćete" proizlazi da je socijalizacija djeteta završena do sedme godine života. Činjenica je, međutim, da se većina navika i stavova stječe do 15 godine života, zaključuje Santo.

Uzvratio je **dr. Juraj Njavro (HDZ)** konstatacijom da je govoreći o definiciji zdravlja imao u vidu krilaticu Mens sana in corpore sano (Zdrav duh u zdravom tijelu), a

govoreći o važnosti života djeteta do njegove sedme godine, kaže, samo se pozvao na pojedina takva shvaćanja.

Uzvratila zastupnica **Snježana Biga-Friganović (SDP)** ustvrdivši da su svi zabrinuti zbog starenja naše populacije ali da je rasprava dr. Juraja Njavre zakasnila šest godina jer je Program nacionalne demografske obnove donesen 8. siječnja 1996. godine, a u šest godina nije ništa učinjeno za taj program. Da bi neki programi i strategije saživjeli i operacionalizirali se potrebno ih je realizirati kroz zakone. Tako su u vrijeme vlasti HDZ-a (1999. godine) doneseni određeni zakoni vezani za pronatalitetnu politiku, ali nisu tada realizirani, već je to učinila nova vlast tako što je samo za dječji doplatk dodatno izdvojila milijardi u 300 milijuna kuna.

Dr. Juraj Njavro (HDZ) složio se s tim da je HDZ-e 1999. donio određene zakone glede pronatalitetne politike jer je računao da će pobijediti na izborima. Primijetio da natalitet u Hrvatskoj pada još od 1950. a ove je godine zabilježen najmanji broj živorođene djece. Iz izlaganja ovog HDZ-ovog zastupnika proizlazi da je kvalitetna pronatalitetna politika koja se zasniva na zakonodavnim normama jedini uvjet da se ona uspješno vodi, primijetio je **Ivo Fabijanić (SDP)**. Zastupnik Fabijanić ne slaže se sa takvom postavkom već upozorava da na kvalitetu te politike utječu mnogi sociološki faktori. Neke zemlje u svijetu koje imaju daleko niži životni standard nego što je u Hrvatskoj imaju veći prirast stanovništva od nas i obrnuto. Ako je zakonodavna regulativa poticala pronatalitetnu politiku u vrijeme vlasti HDZ-a kako to da se od 1997. na ovamo stalno smanjivao broj živorođene djece, pita Fabijanić?

U ponovnom istupu **dr. Juraj Njavro (HDZ)** složio se da niti ranije pitanje pronatalitetne politike nije bilo idealno riješeno te podsjetio na razdoblje od 1993. do 1996. kao razdoblje rata i prognanika. Slaže se, međutim, da životni standard nije jedini i glavni čimbenik u popravljanju naše pronatalitetne politike, ali jeste jedan od bitnijih čimbenika pa s tim u svezi kaže kako može navesti države koje imaju visoki standard i dobru pronatalitetnu politiku. Ipak, svaka država u granicama svojih mogućnosti vodi svoju pronatalitetnu politiku, vodeći pritom računa o nizu čimbenika koji na to mogu utjecati. Sa predloženim

zakonima u ovom paketu socijalnih zakona nismo na dobrom putu da to riješimo, jer je upitna naša budućnost, zaključio je Juraj Njavro.

Ivo Fabijanić (SDP) ustrajao je na stavu da čitav niz čimbenika utječe na pronatalitetnu politiku u nas pa tako valja znati da u Hrvatskoj ima ogroman broj neudanih i neoženjenih osoba. U novom istupu **dr. Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine)** se ponovno vratio na definiciju zdravlja Svjetske zdravstvene organizacije. Bitno je, kaže, naglasiti razliku između termina "psihičko" i "duševno" zdravlje, ustrajao je Santo te upozorio da se liječenjem duševnih bolesti bavi psihoterapija, a duhovnim liječenjem hagioterapija. Zastupnik Juraj Njavro očito je termin "psihički" preveo kao "duhovno" stanje, zaključio je Santo.

Nenad Stazić (SDP) reagirao je na onaj dio izjave dr. Juraja Njavre u kojem taj HDZ-ov zastupnik kaže da je paket socijalnih zakona udar na pronatalitetnu politiku u nas. Stazić, međutim, podvlači da se u vrijeme važenja tzv. poticajnih zakona u pronatalitetnoj politici konstantno smanjivao broj živorođene djece, i to od 1997. godine na ovamo pa se iz toga vidi kako zakonodavna regulativa nije odlučujuća za pronatalitetnu politiku već su to neki drugi uvjeti. Da bi se ljudi odlučili osnivati obitelj i imati djecu bitna im je, prije svega, opća, a zatim i pravna sigurnost. Rađanje većeg broja djece više će potaknuti povećanje društvenog bruto proizvoda nego ova izdvajanja u socijalnoj sferi, zaključio je Stazić.

Ne radi se o u tedama u proračunu nego o dislociranju trokova

Po mišljenju **Stjepana Henezića (SDP)** predloženim paketom ovih zakona uopće se ne zadire niti se krše prava onih koji imaju stvarnu potrebu. To se, tvrdi, vidi u Zakonu o doplatku za djecu gdje se primjerice snižava dohodovni cenzus bitan za ostvarivanje ovog prava i obuhvaća veći broj korisnika doplatka nego što je bilo po dosadašnjem cenzusu. Stoga teško može proći teza da se sada smanjuje ili čak zakida dječji doplatak, podvlači Henezić. Doplatak se smanjuje ili čak ukida za one koji

pređu predloženi dohodovni cenzus. Politika aktualne Vlade i vlasti, a i njegovo je osobno mišljenje je da treba ukinuti dječji doplatak četveročlanoj obitelji sa 10.000 kuna. Oporbene zastupnike otvoreno je upitao hoće li brigu o djeci bogatih prevaliti na čitavo građanstvo ili na gospodarstvo Hrvatske te može li to Hrvatska podnijeti. Ako su za to tada bi trebali izaći sa alternativnim rješenjem.

"Ovo je vlastito razmišljanje o onome kako mali Ivica zamišlja da je ovo bajno, sjajno i dobro, a u stvari vidimo kako nam je, i što nam se dalje sprema kroz zakonske prijedloge", odgovorio mu je **dr. Juraj Njavro (HDZ)** i dodao još kako je pravo na dječji doplatak pravo djeteta, a ne roditelja. S potonjom se tvrdnjom nije složio Stjepan Henezić (SDP) tvrdeći da je to po našim zakonima pravo roditelja. Dodao je još "kako stvarno nije mali Ivica već se zove Stjepan ili Štef te da je malo porastao".

Ispravljajući netočan navod zastupnice **Bige-Friganović** zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)** kazala je da ako dosadašnje mjere demografske obnove nisu dale rezultate, a ona se

U vrijeme postojanja tzv. poticajnih zakona konstantno se smanjivao broj živorođene djece i to od 1997. godine na ovamo.

slaže da dio tih mjera nije oživotvoren, tada će prijedlog da se uskrati mogućnost trogodišnjeg dopusta sasvim sigurno još više pogoršati situaciju.

Iako program demografske obnove postoji od 1996. godine sve do 2000. nije se primjenjivao, a ako se nije primjenjivao nije niti mogao dati rezultate, primjetio je **dr. Đuro Njavro (DC)**. Drži da bi naša demografska slika bila puno bolja da Hrvatska nije imala rat od 1914. do 1918., zatim od 1941. do 1945. i od 1991. do 1995. godine te iseljavanje Hrvata uvjetovanih gospodarskim prilikama u zemlji. Zastupnik drži da je problem mnogo dublji te da je prava šteta što se kroz ovu raspravu stvari pojednostavljuju i svode na dnevnu politiku.

Snježana Biga-Friganović (SDP) reagirala je na tvrdnju Juraja Njavre kako vladajući misle da je sve sjajno i krasno. Ova SDP-ova zastupnica podvlači kako nitko od njezin kolega to nije rekao niti to misli. Aktualna

vlast potpuno je svjesna da su dječji doplaci nedostadni, kao i naknada od 400 kuna za socijalnu pomoć za socijalno ugrožene. Ipak, najvažnije je to što aktualna vlast više ne dozvoljava ono što je dopuštao HDZ-e da socijalne naknade kasne više od šest mjeseci.

Problem kašnjenja u isplati nije od jučer već seže puno dalje, uzvratilo je **dr. Juraj Njavro (HDZ)**.

Rasprava je nastavljena istupom **dr. Đure Njavre (DC)**. Ambiciozne promjene koji jedni nazivaju socijalna reforma, a drugi je shvaćaju kao restrikciju prava zavređuje po mišljenju ovog zastupnika pojedinačnu raspravu o svakom zakonskom aktu, i posljedicama koje će donijeti svaki od tih zakonskih prijedloga, te primjenu prvog i drugog čitanja. Drži da je izostanak preciznijeg izračuna proračunske uštede glavni nedostatak predložene reforme. Vlada je, kaže, trebala izaći sa jednom cjelovitom informacijom iz koje bi se vidjelo što se u biti želi postići ovim promjenama i zašto ih uopće predlaže. Nema npr. niti jednog preciznijeg izračuna o tome kakve će proračunske uštede donijeti ukidanje mogućnosti po kojoj majka provodi uz svoje dijete tri godine i to u uvjetima kada je pitanje gdje se te žene imaju vratiti. Vlada tvrdi da briga o jednom djetetu u jaslicama stoji 1500 do 2000 kuna, a s druge strane dana je mogućnost majci da o troje i više djece brine u vlastitom domu za naknadu od 1000 kuna. Sada se ide sa predloženim restrikcijama pa zastupnika interesira gdje je tu ušteta kao i to kuda će djeca kada navršu prvu godinu života. Njemu se čini da će to biti veći trošak nego dati majci naknadu da brine o toj djeci doma. Od Vlade nije stigao precizni izračun iz kojega bi se razvidno vidjelo da li predložene mjere u toj domeni vode u povećanje troškova na nacionalnoj razini ili možda u smanjenje troškova, ponavlja Đuro Njavro. Vlada doduše spominje uštedu od oko 145 milijuna kuna u državnom proračunu, a zna se da brigu o financiranju izgradnje i održavanju vrtića i jaslica vode gradovi. Znače li predložena rješenja kod porodnih naknada uvođenje na mala vrata još jedne obveze za gradove i lokalnu zajednicu, interesira ovog DC-ovog zastupnika. Osobno smatra da se na radi o uštedi već samo o dislociranju troškova.

Zastupnik je podržao uvođenje imovinskog cenzusa za ostvarivanje

prava na dječji doplatka smatrajući da nema niti jedan razlog da oni koji imaju visok dohodak i dovoljno da se mogu brinuti o sebi i svojoj djeci dobiju državnu potporu. Drži kako bi trebalo preciznije nego što je to bilo dosad kod dječjeg doplatka utvrditi što cenzus kako se on ne bi sveo samo na iznos plaće. U Hrvatskoj postoje vlasnici sa ogromnim rentama koje dobivaju od raznoraznih iznajmljivanja. Ne bi bilo nikako dobro da npr. netko tko je nezaposlen, a ima veliki paket dionica "Zagrebačke banke" i tri ili četiri zgrade za iznajmljivanje uđe u krug korisnika doplatka za djecu.

Ustvrdio je zatim da je za budućnost Hrvatske u slijedećim desetljećima važnije da ne bude više rata i da se što prije riješi problem nezaposlenih. Po ocjeni ovog zastupnika najveća kvalitete predloženih mjera je što vode fleksibilnijem tržištu rada, ali zamjera Vladi što ih nije kvalitetnije pripremila, a to znači sa puno više podataka i procjena, zaključio je Đuro Njavro.

Najveća kvalitete predloženih mjera je što vode fleksibilnijem tržištu rada, ali ih je Vlada trebala kvalitetnije pripremiti s puno više podataka i procjena.

Replicirajući **Anto Beljo (HDZ)** osvrnuo se na onaj dio izlaganja prethodnika u kojem ovaj tvrdi da ne bi bilo pravedno da dječji doplatka prima roditelj sa velikim primanjima. Ta ga je konstatacija ponukala da iznese primjer Kanade koja to rješava kroz sustav porezne politike, i misli kako bi i Hrvatska trebala raditi na jednom takvom sustavu koji je pravedan za sve i u krajnoj liniji socijalan.

O paketu socijalnih zakona isključivo se govori kroz prizmu socijalnih prava, kazala je **Marija Lugarić (SDP)**, a zastupnica misli kako to nije točno nego da se naprosto radi o novoj i pravednijoj preraspodjeli primjerenoj našoj gospodarskoj situaciji. Zastupnici Sabora moraju težiti principu odgovornog zakonodavstva, a to znači propisivanju prava koja se financijski mogu ispoštovati što baš nije previše bio slučaj proteklih godina. Da se ne radi isključivo o smanjivanju socijalnih prava govori, kaže, i podatak da se sada predlaže uvođenje porođnog dopusta za nezaposlene

majke i majki na redovitom školovanju. Uvođenje takve naknade posebno je važno kod majki na redovitom školovanju, a to su studentice. Vrlo često radi se o trudnoći u izvanbračnoj vezi gdje niti otac ne radi, a budući roditelji nemaju riješen stambeni problem pa je pitanje koliko je takvih majki bez posebnih stimulacija (porodne naknade) spremno iznijeti do kraja trudnoću. S tim u svezi trebalo bi, smatra ova zastupnica, razmisliti o usklađivanju ovih mjera sa Zakonom o viskom školstvu.

Zakoni restrikcije a ne socijalne pravde

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) je objedinjene zakone ocijenila Vladinom socijalnom restrikcijom, a ne zakonima socijalne pravde. Predizborni jumbo plakat s obećanjem 200 tisuća radnih mjesta, zapravo donosi gorčinu masovnih otpuštanja u državnoj upravi, stečajeve u tvrtkama ("Dalmatinka" u Sinju hranila je cijeli jedan grad), rekla je zastupnica i primijetila da socijalne reforme dira u najosjetljivija područja. Umanjuju se porođiljne naknade, ukida pravo na trogodišnji dopust, ukida dječji doplatka na treće i svako slijedeće dijete, a donosi u vrijeme kada u Hrvatskoj vladala "bijela kuga".

Zabrinjavajući su podaci po kojima više stanovnika Hrvatske umire nego se rađa, na koje već 40 godina ukazuju demografi, pa upozorava da Vlade u zemljama s istim problemom pristupaju odgovornije. Takav je primjer Njemačka.

Prema podatku, za razdoblje od 1990. do 1999. umrlo je 45 tisuća ljudi, što je više nego se rodilo, pa proizlazi da je izumro cijeli jedan grad veličine Varaždina, a toliko danas broji Vukovar. Proizlazi da je jedan Vukovar ubijen a drugi nije rođen.

Zakonima kojima se ukida pravo zapravo se ukida dio naše budućnosti, rekla je i izjasnila se protiv zaključaka

Zakonima kojima se ukida pravo, zapravo se ukida dio naše budućnosti.

Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Katica Sedmak (SDP) je podržala paket socijalnih zakona "ne zato što je njima oduševljena nego zato što su naša neminovnost". Napomenuvši

kako ni najbogatije zemlje svijeta nemaju postojeći oblik socijalnih prava, ustvrdila je kako taj potez za vladajuću stranku nije mudar s obzirom na mogućnost gubitka birača, no, smatra da Vlada time pokazuje svoju odgovornost.

Što se tiče prijedloga koji regulira pitanje dječjeg doplatka, predloženim rješenjima osiguravaju se sredstva onoj djeci kojima su doista potrebna. Njime se ispravljaju nepravde, rekla je i spomenula da Hrvatska kao tranzicijska zemlja, izašla iz rata, ne može osigurati sredstva za proširena prava i povlastice koje proizlaze iz nekoliko posebnih zakona.

Predloženi zakon, smatra zastupnica, ispravlja propuste prijašnjih jer pravo na doplatka vezuje uz imovinski cenzus samog djeteta, te u tom smislu "pozdravlja" pooštavanje uvjeta za stjecanje tog prava - korisnik dječjeg doplatka mora biti hrvatski državljanin s neprekidnim prebivalištem najmanje 3 godine (do sada 6 mjeseci bio je pogodan za različite malverzacije), ima pravo na doplatka ako su se u međuvremenu izmijenile okolnosti, predlažu se sankcije u slučaju zloupotrebe prava i iznošenja neistinitih podataka.

Valja razmisliti i o produljenju korištenja dječjeg doplatka do kraja redovitog studija, ako se radi o siromašnijim studentima, do rješavanja pitanje stipendiranja i kreditiranja studenata.

Do povećanja broja zaposlenih, oživljavanja gospodarstva doplatka je socijalna mjera, rekla je zastupnica i iskazala podršku predloženim zakonima.

Standard se smanjuje za oko 40 posto

Jadranka Kosor (HDZ) je na rečeno o postojećoj odgovornosti Vlade podsjetila na obećani bolji život a zapravo smanjuju se porodne naknade, i obiteljima s malom djecom smanjuje se standard za oko 40 posto.

Katica Sedmak je uzvratila da se obećanje odnosilo na cijelo izborno razdoblje a ne na godinu dana, te da restrikcije nije mogla predvidjeti jer nije znala kolika je dugovanja i obveze čekaju.

Dubravka Horvat (SDP) je rekla da podržava ponuđeni paket zakona, držeći da socijalna prava ne proizlaze

iz rada i da ne smiju biti veća od naknada koje primaju zaposleni.

Onima koji govore o destimulativnoj pronatalitetnoj politici odgovara pitanjem - koliko je dosadašnji način destimulirao rad, ako su prava donosila više nego je bila plaća zaposlenog.

Socijalna prava ne proizlaze iz rada i ne smiju biti veća od naknada koje primaju zaposleni.

Drugo, socijalna prava u Hrvatskoj dosežu 26 posto BDP i to bez plaća zaposlenih u tom sektoru. S plaćama se penje na 33 do 34 posto što je iznad razine u ostalim tranzicijskim zemljama.

Proračunski fondovi ne mogu pratiti tako visoke proračunske rashode te je i stoga nužno smanjiti javnu potrošnju i uskladiti je s objektivnim mogućnostima države.

Osim toga, proračunski fondovi ne mogu pratiti tako visoke proračunske rashode te je i stoga nužno, smatra ona, smanjiti javnu potrošnju i uskladiti je s objektivnim mogućnostima države.

Podsjetila je da državi predstoje vraćanje duga od gotovo 2,5 milijardi dolara, uz sve ostale obveze, te joj ne ostaje dovoljno da bi po različitim osnovama i pravima, financirala gotovo 190 tisuća osoba u sustavu socijalne skrbi.

Naime, Vlada smatra kako si država ne može dopustiti neispunjavanje obveze prema vjerovnicima, korisnicima socijalnih naknada, mirovina i plaćama službenika.

Zastupnica je uzvratila na primjedbom odgovorom da je do sada u državi bilo dosta nepromišljenosti i da više nema prostora za nove eksperimente i kupovanje glasova birača.

Prihvatljivo je rješenje, rekla je, po kojem se primjenjuje kriterij imovinskog statusa i omogućava korištenje određenog dijela prava (u ostalima da branitelji budu izjednačeni s ostalim građanima).

Opravljanje da Hrvatska financijski ne može podnijeti tolika prava nalazi

u činjenici da to ne mogu ni bogatije europske zemlje. U Austriji primjericice, osnovni porodni dopust traje 16 tjedana, dodatnog nema, naknada je 100 posto prosječne plaće, u Češkoj je 28 tjedana, i 37 za samohrane majke uz 69 posto redovne plaće uz gornji limit, u Italiji 20 tjedana plus 4 tjedna i 80 posto plaće, u Slovačkoj 28 tjedana i 37 tjedana, u Sloveniji 12 mjeseci i Švedskoj 14 tjedana.

Tek će se s ozdravljenjem gospodarstva, povećanjem zapošljavanja moći udovoljiti svim potrebama i postići ravnopravnost u pravima osoba s potrebama, zaključila je zastupnica.

O trije sa zloporabama

Petar Žitnik (HSS) je primijetio da su oni koji su svojedobno "gurnuli kola u blato" u pokušajima da se izvuku, vrlo glasni.

Dvoji, međutim, treba li zbog ekstremnih slučajeva zloporaba svima "rezati" prava. Boljim drži rješenje da se oštrije kažnjava svaki pojedini slučaj.

Tek će se s ozdravljenjem gospodarstva, povećanjem zapošljavanja moći udovoljiti svim potrebama i postići ravnopravnost u pravima osoba s potrebama.

Neprihvatljiv mu je argument da je briga o jednom ili više djece jednaka te da poslodavci neće zapošljavati ženu koja bi mogla roditi jedno ili više djece. Misli, naime, da dugotrajno bolovanje može zadesiti i muškarca.

Upozorio je na predstojeće neugodno iznenađenje onih roditelja koji su se radi određenih prava odlučili za troje i više a sada ih gube. Preporučio je kako je trebalo misliti da se ugradi institut prijelaznog razdoblja.

Izrazio je žaljenje što se s predloženim zakonima neće djelovati na demografsku obnovu, premda se preuzelo obvezu da se stimulira. Sugerirao je da se iznađu druge mogućnosti i izbjegne sudbina zemalja u kojima je većinski narod postao manjina.

Apelirao je i da se promijeni odnos prema zakonskim obvezama, pooštre mjere prema onima koji ih izigravaju, pa će u državnoj blagajni ostati više novca za socijalne programe.

Izražava dojam da je u državi "nešto trulo", jer "grca" u dugovima, ima sve više socijalnih slučajeva, a istovremeno smo jedna od najboljih mušterija u kupnji skupih automobila.

Iako predložene reforme smatra nužnima, misli da se njima neće puno postići, budu li naša djeca jela uvezenu, a ne na domaćim njivama proizvedenu hranu.

Što se pak tiče navedenih usporedbi s razvijenim zemljama, ne smatra ih najsigurnijima, jer većina majki iz tih zemalja ne radi, i muževljeva je plaća dovoljna da izdržava cijelu obitelj.

Reforme ne donose boljitak

Dr. Ivica Kostović (HDZ) je razočaran već i činjenicom što je ova Vlada predložila mnogo niže mjere nego je to činila HDZ-ova koju su svojevremeno žestoko kritizirali. HDZ-ovi zastupnici su, prisjeća se, u takvim pitanjima uvijek bili protiv mjera koje je predlagala njihova vlada, a koalicijski zastupnici to ne čine.

Ne vidi da reforme, a trebale bi, donose boljitak pa smatra da se ipak radi o restrikcijama. Međutim, zabrinjavajuće je što one pogađaju najosjetljiviji dio populacije, siromašno i nezaposleno pučanstvo koje putem rada ne može ostvariti socijalna prava. Zakon prednost daje onima koji ga ostvaruju radom.

Stoga ljute riječi da će s provedbom novog socijalnog programa, nezaposlenima biti bolje, pogotovo što je poznato, a prikrija se istina, da se od početka 2000. godine Vlada zadužila za 22 milijarde. Sve se prodalo, ima previše prava za koje nema novaca, proračun "visi" i treba "srezati", smatra, tamo gdje će biti najmanja reakcija.

Neprihvatljiva je i tvrdnja da će ove mjere biti dugoročno jako dobre, pogotovo jer znanost tvrdi da dijete najviše treba roditelje u prvoj godini života.

Misleći da se u ovom slučaju radi o političkoj volji primijetio je kako je Vlada mogla srezati izdatke za intelektualne usluge, različite simpozije, te ostaviti majkama da barem godinu dana i koriste svoja prava, jer novca u proračunu ima. Međutim, Vlada se opredijelila za selektivni pristup, zakidajući najosjetljiviju populaciju, majke i branitelje.

Snježana Biga-Fričanović (SDP) je podsjetila dr. Kostovića da je sjedio u

Vladi koja je trebala donijeti niz zakona vezanih uz demografsku obnovu a nije, te da većina zastupnika koje hvali nije sjedila na sjednicama nego došla petkom odglasati zakon.

Mr. Marin Jurjević (SDP) je rekao da se ne sjeća da su se zastupnici HDZ-a borili protiv svoje Vlade nego da su "na horuk" dizali ruke i izglasavali predložene zakone. Glede pak primjedbe o Vladinoj socijalnoj politici naglašava da ova Vlada izdvaja 5,5 milijardi kuna više za socijalu nego Hadezeova te da je dvostruko više građana obuhvaćeno

Vlada je mogla srezati izdatke za intelektualne usluge, različite simpozije, te ostaviti majkama da barem godinu dana koriste svoja prava.

mjerama socijalne politike nego u vrijeme HDZ-a.

Dr. Ivica Kostović je uzvratilo da je postojala stalna borba da se ide prema boljitku a sada se prvi put pojavljuju restrikcije.

Sonja Borovčak (SDP) je spočitnula dr. Kostoviću njegov prigovor kako se Vlada zalaže za restrikcije, podsjećajući ga da se svojevremeno govorilo da se i za tri puta manje sredstava može dobiti bolja zdravstvena zaštita. Odbacuje krivicu ove vlasti radi ukinutih domova zdravlja, podsjećajući ga da su svi problemi naslijeđeni, a isto je s prigovorom da je vlast trebala javno reći istinu. Javnost je, naime upoznata, rekao je, s odnosom između zaposlenih i umirovljenika, s naslijeđenim socijalnim pravima, te s nastojanjem da se znatno veća sredstva preraspodijele socijalno pravednije nego do sada.

Dr. Ivica Kostović je uzvratilo da ima hrabrosti prigovoriti jer je HDZ-ova Vlada tijekom rata sa 500 tisuća prognanika, zbrinjavala ranjenike i pučanstvu pružala temeljitu zdravstvenu zaštitu. Smatra sramotnim što prognanici i izbjegli iz BiH nemaju ono što im je HDZ-ova Vlada pružala tijekom rata.

Dubravka Horvat je uzvratila da se HDZ-ova Vlada zadužila na dugi rok, a primjedbu da ova daje prednost radu prihvaća, napomenuvši da istovremeno brine o nezbrinutima.

Da bi ostvarili prava svi kojima pripadaju, trebat će vremena da se prvo promijeni postojeći sustav vrijednosti, tj. radi se a ne prima plaća, radi se na crno. Na tome će, naglasila je, ova Vlada ustrajati.

O socijalnoj osjetljivosti prethodne i ove Vlade

Dragutin Vukušić (SDP) smatra da kolege iz HDZ-a pokušavaju dokazati da je ova vlast za razliku od prethodne socijalno neosjetljiva. Naveo je podatke kojima to opovrgava, pa kaže da unatoč odluci Ustavnog suda, HDZ-ova vlast nije priznala dug umirovljenicima, a ova godišnje izdvaja više

Da bi ostvarili prava svi kojima pripadaju, trebat će vremena da se prvo promijeni postojeći sustav vrijednosti, tj. radi se a ne prima plaća, radi se na crno.

od 2 milijarde i 200 milijuna kuna. Prethodna je donijela Zakon o dječjem doplatku koji je triput odgađala, a ova je taj zakon donijela i daje dječji doplatok za oko 2 stotine tisuća djece (nezaposlenim roditeljima, poljoprivrednicima) što iznosi oko 2 milijarde i 400 milijuna kuna više nego 1999. godine.

To su pokazatelji socijalne osjetljivosti ove vlasti, rekao je a još ima namjeru ispraviti čitav niz nepravdi glede izuzetno visokih mirovina.

Dr. Ivica Kostović je uzvratilo da se obećaje, a ne čini ništa. Prethodna je vlast, unatoč ratu davala mirovine, prognanicima osiguravala stan i hranu, u privatizaciji su svi participirali, posebno branitelji, zaštićeno je 20 poduzeća da ne dođe do socijalnih problema. I premda je poznato da država sa 8 posto prognanika i izbjeglica ne može održati socijalnu ravnotežu, ipak je uspjela.

Dragica Zgrebec (SDP) je uzvratila da se ne radi kao što se pokušava pripisati, o dugoročnoj socijalnoj reformi. Takva može doći na red tek kada se podigne gospodarska razina, a nezaposleni steknu socijalna prava.

U ovom slučaju govori se samo o usklađivanju izdataka s trenutnim mogućnostima gospodarstva i državnog proračuna, te o najpravednijoj redistribuciji socijalno najugroženijima.

Odbacuje objede da je sve u Hrvatskoj prodano, pogotovo što se iz prošlogodišnjeg i ovogodišnjeg proračuna vidi da Vlada vodi računa o tržišnim uvjetima prodaje. Također ocjenjuje netočnima da će paket zakona pogoditi starije ljude,

prigovorivši HDZ-ovoj Vladi da je za nekoliko desetaka milijardi kuna upravo ona zakinula umirovljenike.

Zdravko Tomac (SDP) je izrazio nezadovoljstvo ovom raspravom kojom se nastavlja stara praksa, odmiče od biti problema i politički nadmudruje o tome čija je krivica veća za stanje u Hrvatskoj.

O tome zašto smo tu gdje jesmo dr. Tomac je rekao - zakasnili smo s nužnim tranzicijskim promjenama, i zbog rata i drugih razloga u proteklih deset godina mnoge su nas zemlje pretekle. Stoga Hrvatska, rekao je, mora kazati svojim građanima da potrošnju treba uskladiti s mogućnostima (da ne troši više nego što stvara), da mora postojati pravna država, i da treba ostvariti pravednost.

Vladimir Šeks (HDZ) je inzistirao na stavu da je Klub zastupnika HDZ-a u prošlom mandatu savjesno i odgovorno djelovao u Saboru i često se suprotstavljao stajalištima Vlade tjerajući je na korigiranje svojih stajališta. Istovremeno podsjeća na izbornu obećanje SDP-a o preuzimanju obveza da u roku dvije godine provede odluku Ustavnog suda o povratu duga umirovljenicima, što se primiče, te na ugovor s HSLs-om i Savezom samostalnih sindikata. Obvezali su se da će, dođu li na vlast, zaposlenoj ženi jamčiti pravo na iznos naknade po osnovi bolovanja u vrijeme porodiljnog dopusta, polazeći od njezine prosječne zarade, ako je to za nju povoljnije. Sukladno tome podržava stav dr. Kostovića da treba otvoreno priznati postojanje problema.

Marija Bajt (HDZ) je potvrdila da su u vrijeme HDZ-ove vladavine njezini zastupnici amandmanima tražili korekciju predloženih zakona te je podsjetila na svoj amandman kojim je tražila trogodišnji rodni dopust i za nj, prisjeća se, tada je glasovao SDP-ov zastupnik Jurjević. Ujedno je izrazila žaljenje što se sada predlaže ukinuti.

I **Jadranka Kosor** je navela vlastiti primjer suprotstavljanja Vladi tražeći veći iznos u proračunu za Fond "Kralj Zvonimir" i vraćanje rodni naknada.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) je na prigovor dr. Kostovića da ova vlast nije ispunila dana obećanja odgovorila protupitanjem - kako to da ne upozorava da nisu dovoljno ažurni u sankcioniranju nezakonitosti koje su oni učinili.

Mr. Marin Jurjević (SDP) je odgovorio podacima na primjedbu dr. Kostovića da u godinu dana ova vlast nije ništa učinila, i naveo: vratila je unutarnji dug od 9 milijardi kuna, popravila je ugled prethodne, ocijenjene kao najkorumpiranije tranzicijske zemlje (podaci Međunarodne organizacije) za 24 mjesta, međunarodna organizacija Freedom house prvi put u 10 godina proglašava Hrvatsku demokratskom zemljom, ispunjeni su svi politički uvjeti za ulazak u Europsku uniju.

I na kraju pitanje zastupniku Šeksu - odakle tolika količina cinizma i hrabrosti napadati vlast da nedovoljno brzo vraća ono što je njihova uzela i to još i nijekala.

Polemika

Dr. Ivica Kostović je uzvratilo u istom tonu kako stvarno nije istina da ova vlast nije ništa učinila a jest - promijenila je Ustav, odredila se prema Domovinskom ratu, potpisala Balkanski summit.

Ivan Šuker (HDZ) je uzvratilo budućoj ministrici pravosuđa Antičević da im nitko nije kriv što u godini dana nisu uspjeli sve potrebno sankcionirati. Što se tiče Vladine politike, takva je da je povećan broj nezaposlenih, povećan je i javni dug, i smanjuju se socijalna prava.

Vladimir Šeks je uzvratilo zastupniku Jurjeviću da sve to hrvatska javnost vidi, "puca od sreće i zadovoljstva" i ide u svjetliju budućnost.

Jadranka Kosor je podsjetila na socijalnu osjetljivost HDZ-a, i to u ratnom vremenu, na zbrinjavanje oko milijun prognanika i izbjeglica, izgradnju oko 100 tisuća kuća, zbrinjavanje stradalnika iz Domovinskog rata (na to je odlazila trećina proračuna).

Na primjedbu zastupnice Horvat "vi ste nas zadužili do grla" **Branimir Glavaš (HDZ)** je odgovorio da je došavši na vlast HDZ naslijedio 5 milijardi i 900 milijuna dolara javnog duga, a nakon deset godina vladavine (vlast je mirno predana), bio je za 630 milijuna dolara manji. To je bilo vrijeme stvaranja hrvatske države, financiran je Domovinski rat, Hrvatska je zbrinjavala pola milijuna prognanika, a ova vlast kao ona prije 1990. godine, zemlju ponovno zadužuje.

Ivan Šuker je upitao kolegu Jurjevića - gdje je novac ako kaže da

je vraćen dug od 9 milijardi i 100 milijuna, podsjećajući ga da nije vraćeno milijardu i 700 milijuna duga Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pa je on još i veći

Međutim, smatra da ovakva predbacivanja nisu dobra složivši se s dr. Tomcem da valja diskutirati o predloženom paketu zakona.

Josip Leko (SDP) je postavio pitanje svim zastupnicima, o tome misle li i oni da je HDZ stvorio hrvatsku državu.

Dubravka Horvat je uzvratila gospodinu Glavašu da on zna zašto su predali vlast, rekavši da je sve nabrojano financirao hrvatski narod, a ne HDZ, koji je uzeo sve što je mogao.

Dr. Zdravko Tomac je ponovno zatražio da se poštuje dnevni red, a od Glavaša zatražio da povuče izjavu da je HDZ stvorio hrvatsku državu jer obezvređuje žrtve onih koji nisu bili njegovi članovi.

Branimir Glavaš je uzvratilo - HDZ je stvorio državu zajedno s hrvatskim narodom, poveo ga je i ponudio program stvaranja države. Odbacio je optužbe da su "opeljušili" hrvatsku državu jer podaci govore suprotno. U pretvorbi je sudjelovalo 6-7 posto članova HDZ-a, a za ostale izrazio sumnju da su nestranački ljudi ili simpatizeri sadašnjih. **Željko Malević (SDP)** smatra da je Hrvatsku stvorio čitav narod pod vodstvom Vlade demokratskog jedinstva u kojoj su sudjelovali svi politički čimbenici hrvatske političke scene. Zaprepašten je što Glavaš kaže da je HDZ mirno predao vlast.

Josip Leko je ustvrdio da Glavaš ima "interesantne kriterije", tvrdeći da je HDZ bio na čelu u stvaranju hrvatske države a nije kod privatizacije.

O tome tko je sudjelovao u stvaranju hrvatske države **Vladimir Šeks** je podsjetio Malevića da su 25. lipnja 1991. godine u sabornici, prilikom usvajanja ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti, Klub zastupnika i zastupnici SKH ili danas SDP-a napustili sabornicu i nisu glasovali za tu ustavnu odluku jer nije bio prihvaćen amandman da Republika Hrvatska zajedno s razdruživanjem s bivšim republikama SFRJ odmah krene u udruživanje s bivšim republikama nove SFRJ.

Ujedno se pridružio u traženju dr. Tomca da se poštuje dnevni red.

Anto Đapić (HSP) na konstataciju Malevića da su u Vladi demokratskog

jedinstva bile sve stranke, odgovara da nije bilo HSP-a ali zato nije dala manji doprinos.

Neopravdana hitnost

Dr. Tibor Santo (zast. pripadnika mađarske nac. manjine) je ponovio svoje neslaganje (iznio ga je prilikom utvrđivanja dnevnog reda) s razlozima hitnog donošenja zakona koji zadiru u prava onih koje je država po Ustavu dužna štiti. Osim toga, onemogućava se provođenje šire stručne rasprave i utjecaj onih koje mjere izravno pogađaju.

Izrazio je nevjericu u tvrdnju predlagatelja da se rasterećuje privreda bez proračunskih ušteda.

Predlagatelju upućuje prigovor da nije naveo posljedice mjera, niti je osigurao mehanizme da sredstva doista budu namjenska. Neprihvatljivima drži obrazloženja, o višestrukoj trudnoći, te upitnima ocjenjuje prijedlog o primjeni retrogradnih propisa.

Nekorektnim je pak ocijenio stav da mjera populacijske politike nije dala dobre rezultate, jer se radi o mukotrpnom procesu koji će dati rezultate tek po oporavku gospodarstva.

Materinstvo mora biti izjednačeno, smatra zastupnik, te je diskriminacijskom ocijenio mjeru o potrebnom trogodišnjem prebivalištu kao uvjetu za stjecanje prava, smatrajući da je dovoljno već i trajno prebivalište.

U funkciji zaštite materinstva nije mjera da majka bude 12 mjeseci prijavljena na zavodu za zapošljavanje, nego pravednijom drži već i samo prijavljivanje na Zavod.

Iz predloženog paketa zakona jedino je prihvatljivo rješenje o privilegiranim mirovinama.

Nadalje, smatra da redovitost školovanja treba navesti kao uvjet za stjecanje prava iz dječjeg doplatka jer djeca iznad 15 godina to više nisu, rekao je na kraju.

Oštro protivljenje donošenju zakona iskazala je u ime Demokratskog centra **Vesna Škare-Ožbolt** jer će najozbiljnije pogoditi najšire skupine stanovništva.

Time ne negira potrebu za štednjom nego se protivi da budu na udaru "hrvatski ljudski ili humani kapital". Iz predloženog paketa zakona jedino

je prihvatljivo rješenje o privilegiiranim mirovinama, rekla je gospođa Ožbolt.

Prigovorila je što su predložene mjere puko izvršavanje preuzetih dogovora s MMF-om, te ocijenila da restrikcije ne mogu biti izlaz iz postojeće gospodarske situacije.

DC traži da se mjere i fiskalna politika zasnivaju na razvoju, a započne sa sprječavanjem zloraba a ne linearnim smanjivanjem.

Ozbiljniji prigovor tiče se nemoćnosti da se sagledaju posljedice koje će predložene mjere imati na standard korisnika prava, te je zatražila da one ne proizlaze iz dogovora s MMF-om, nego kao polazište uzme alarmantno stanje u području pronatalitetne politike.

Sredstava za ove namjene ne nedostaje, mišljenja je zastupnica. U proračunu bi bilo manje 476 milijuna kuna, pa smatra da nedostaje volje da se odrede prioritete. DC stoga traži povrat iznosa porodičnih naknada na vrijedeću visinu iz 2000. godine, dogovor svih stranaka.

Mladen Godek (HSL) je uputio primjedbu zastupnici DC-a - šteti se kada novaca ima, a sada ga nema. Odbacivši tezu o mjerama pronatalitetne politike kao poticajnim, kazao je kako je problem nataliteta postojao i u dobrim rješenjima, te da su uzroci toga problema mnogo dublji.

Vesna Škare-Ožbolt (DC) je uzvratila - sredstava uvijek ima samo treba odrediti prioritete.

Materinstvo ustavna kategorija

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Jadranka Kosor** se također izjasnila protiv prihvaćanja predloženih zakona. Citirala je članke Ustava (61. i 62.) po kojima je obitelj pod

Ušlo se u reformu bez ozbiljnih analiza o posljedicama i vizije o ciljevima, te je prvo trebalo odrediti prioritete a tek onda predlagati restrikcije.

posebnu zaštitom države i posebno treba štititi materinstvo, djecu i mladež.

Prigovorila je predlagatelju da je ušao u reformu bez ozbiljnih analiza o posljedicama i vizije o ciljevima, te kako je prvo trebalo odrediti prioritete a tek onda predlagati restrikcije.

Što se predloženih rješenja tiče treba - vratiti porodične naknade na prošlogodišnju razinu, ne ukidati trogodišnji dopusta za majke blizana, troje i više djece.

Klub također upozorava da Hrvatska ima alarmantan broj starog stanovništva i da je "opustošena zemlja", što potvrđuju brojčani podaci o odnosu broja umrlih i rođenih.

Bez namjere da uvjerava kako su dosadašnje mjere dale poželjne rezultate, izrazila je bojazan da će predložena ukidanja biti u demografskom smislu još nepovoljnija.

Ingrid Antičević-Marinović je u ispravku navoda gospođe Kosor rekla da država ne može dati jer nema novca nego da daje radnik koji i sam jedva prehranjuje svoju djecu.

Jadranka Kosor je izrazila čuđenje nad takvim odgovorom podsjetivši da se radi o iznosu od 200 milijuna kuna, a Vlada je bez suglasnosti Sabora oprostila (PDV koji nije uplaćen) medijskim kućama, te daje milijardu i 200 milijuna kuna za sanaciju PIK-ova za koje se tvrdi da su "živi mrtvaci".

Ingrid Antičević-Marinović je osporila točnost iznijetih podataka dodavši da ova vlast vraća dugove bivše vlasti u iznosu 162 milijuna 146 tisuća i 226 kuna. "Tada niste dali a sada još tražite povećanje", komentirala je.

Ivo Lončar (nezavisni) dopunio je primjedbu gospođe Kosor da se radi o tri milijarde i 260 milijuna kuna koji se daju u "sovhoze" kojih više nema ni u Rusiji.

Vladimir Šeks je upitao s obzirom na to da Vlada kaže da se novac preraspoređuje a gospođa Antičević da ga nema, gdje je istina.

Jadranka Kosor je pojasnila da ne traži povećanje porodične naknade nego vraćanje na prošlogodišnju razinu (zaposlenim majkama raspon od 1600 do 2500 kuna a ne smanjenje na 1600, majkama na trogodišnjem porodnom dopustu naknada od 1100 kuna a ne da se ukine, nezaposlenoj majci vrati naknadu od 1600 kuna a ne smanjiti na 900 kuna).

Ingrid Antičević-Marinović je odgovorila gospođinu Šeksu da se radi o pravednijoj raspodjeli novca o čemu jednako misli kao Vlada.

Marko Baričević (HSL) je prigovorio da se s teme skrenulo u poljoprivredne vode a da se ne zna puno o sudbini kombinata u ratu i privatizaciji.

Ivo Lončar je uzvratio iznoseći da su prošle godine u vrijeme donošenja

"sulude" odluke, dubioze PIK-a Vrbovec iznosile 806 milijuna kuna a sada su milijardu i 200 milijuna kuna. PIK radi sa 10 posto kapaciteta, Vlada ga sanira sa 10 milijuna kuna i mjesečno gubi 35 milijuna kuna.

Paket zbog pritiska MMF-a

U ime Kluba zastupnika HSP-a/HKDU-a **Tonči Tadić** je rekao kako bez odricanja nema izlaza iz gospodarske i socijalne situacije, i izrazio dvojbe glede načina štednje. Ima dojam da su mjere nastale u panici zbog "rupe u proračunu", a predlagatelj ne daje jasne simulacijske učinke.

Izrazio je i bojazan u pravednost socijalnog koncepta koji se javlja kao paket mjera, nastao pod pritiskom MMF-a i Svjetske banke.

No, ključna je zamjerka što nisu izjednačeni cenzusi u slučaju nižih razina vlasti.

Umjesto ponuđenih rješenja, smatra da je prvo trebalo onemogućiti varanje socijalnih fondova, uvođenjem jedinstvene socijalne identifikacijske kartice.

Prije svega, smatra, trebalo je provesti kontrolu i reviziju korištenja socijalnih prava i izbjeći redukcije.

Protiv je ograničavanja prava majki roditelja, rekao je, pogotovo da se pravi razlika prema zaposlenosti (novac se daje djetetu a ne majci), kao i smanjivanja naknada za bolovanja, ako se participira u zdravstvu. Bolje

Umjesto ponuđenih rješenja, prvo je trebalo onemogućiti varanje socijalnih fondova uvođenjem jedinstvene socijalne identifikacijske kartice.

bi bilo kontrolirati bolovanja i povećati ulaganja u zaštitu na radu, mišljenja je zastupnik.

Protiveći se donošenju mjere kojom bi se smanjio opseg participacije, misli na bolesne od kroničnih i malignih bolesti, a pogotovo takvu djecu.

Ocijenivši ih nedovoljno pripremljenima, smatra da je zakonima trebalo uvesti reda u sustav te prethodno utvrditi stvarne potrebe i mogućnosti države.

Dr. Tibor Santo je pojasnio - država iz proračuna daje svima jednako, a dodatna sredstva osiguravaju gradovi

i općine, prema svojim mogućnostima.

Po završetku rasprave u ime predlagatelja govorio je ministar rada i socijalne skrbi **Davorko Vidović**. Osvrnuo se na dio rasprave u kojoj su iznošene ocjene o životnom standardu građana. Reкао je da građani i sami znaju kako žive i političari ne trebaju na tome sakupljati političke poene.

Građani Hrvatske, prema istraživanju Svjetske banke, u 80 posto slučajeva izražavaju osjećaj da su siromašni, iako su objektivni pokazatelji, u odnosu na druge tranzicijske zemlje, drugačiji. No, ministar smatra kako iskazani osjećaj valja uvažiti. Osim te činjenice, valja imati na umu, rekao je ministar, da

Građani i sami znaju kako žive i političari ne trebaju na tome sakupljati političke poene.

građani Hrvatske nakon deset godina imaju manji nacionalni dohodak nego prije.

Veliki je broj nezaposlenih, frustrirani su ratom, tranzicijskim problemima, a nezadovoljstvo iskazuju jer su za razliku od onih iza željezne zavjese, prije živjeli bolje.

Što se tiče socijalnih davanja, činjenice govore da ona nisu smanjena u proteklih godinu i pol dana - davanja za dječji doplatk u 1999. godini iznosila su milijardu i 311 milijuna kuna, u prvih šest mjeseci potrošeno je milijardu 116 milijuna kuna, a do kraja godine će 2 milijarde i 300 milijuna kuna (indeks povećanja je 169); prosječni dječji doplatk u 2000. godini bio je 239,95 kuna, a u lipnju ove godine 426,63 kuna (indeks 178); prosječna mirovina krajem 1999. godine odnosno u siječnju 2000. iznosila je 1347 kuna, a u lipnju ove godine 1602 kuna (indeks 19 posto); izdaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje povećani su za 28 posto; materijalni oblici skrbi za korisnike socijalne pomoći povećani su za 56 posto u odnosu na 1999. godinu. Uz realan rast plaća rastle su i mirovine, dječji doplatk, i socijalne pomoći pa nema osnova tvrdnji da je ova Vlada socijalno neosjetljiva, zaključio je ministar.

Prioritet je voditi računa o mogućnostima društva jer društvo koje više troši nego privređuje nema

budućnosti. Odbacio je i primisao da MMF ili Svjetska banka diktiraju poteze Vlade, međutim respektabilni su njihovi prijedlozi zasnovani na uobičajenim principima i pravilima.

Složio se s primjedbama da ove mjere nisu mudar politički potez ove Vlade i rekao da ih ne predlažu oni koje se žele dodvoriti stanovništvu. Međutim, ne odriču ih se odgovorne vlade.

Onima koji smatraju da predložene mjere nisu pripremljene, odgovorio je kako 10 godina nije bilo sustavnog istraživanja strukture hrvatskog društva. Sada je strategija izražena u okviru razvitka Hrvatske u 21. stoljeću, te napominje da slijedi program borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Naime, taj je posao hrvatska Vlada imala obvezu učiniti prije šest godina, a nije, kazao je ministar dodavši da se nije išlo napamet nego uz prethodnu analizu obiteljskih povlastica u Hrvatskoj i europskim zemljama.

Analizom se odustalo od opozicije malih mirovina, udvostručeno je pravo, proširen dječji doplatk, promijenjen koncept koji se odnosio na seljake, a otkrivene su i anomalije, te se ne predlaže linearno smanjenje.

Na opravdani prigovor da u ovoj godini neće biti financijskih učinaka, odgovorio je da će se uštede vidjeti već naredne godine.

Zastupnicima koji su dvojili o pitanju pronatalitetne politike odgovorio je - i sam znade da bi bilo dobro povećati prava obitelji, ali je naglasio kako očekuje pozitivne rezultate u novom konceptu obiteljske politike.

Predloženo smanjenje trajanja porodnog dopusta sukladno je pravima u razvijenim europskim zemljama a proširuje se na majke koje rađaju prvo dijete. Naime, apsurdno je da djeca iste majke nemaju isti tretman pa predloženo izjednačavanje znači da su djeca jednakovrijedna.

U Hrvatskoj postoji strašan demografski problem, rekao je ministar, međutim podaci drugih zemalja potvrđuju da obiteljske povlastice, ne mogu zamijeniti opću socijalnu sigurnost, pa ga i same imaju.

Budući da negativni trend u Hrvatskoj nije moguć popraviti samo primjenom pronatalitetne politike, problemu treba prići na drugi način, uvažavajući pritom iskustva zemalja koje su postigle određene rezultate.

Predlagatelji su razmišljali o tome da ukinu porezne olakšice (jedna smo od rijetkih zemalja koje imaju i dječje doplatke i porezne olakšice) jer izračuni govore da ih koriste imućniji, a ide se na povećanje dječjeg doplatka (godišnje olakšice iznose 780 milijuna kuna).

Na kraju obraćanja zastupnicima ministar rada i socijalne skrbi Davorko Vidović, obećao je uvažiti sve primjedbe koje vode boljitku.

Glasovanje

U ime predlagatelja o amandmanima su se izjašnjavali prof.dr. **Ana Stavljenić-Rukavina**, ministrica zdravstva, **Davorko Vidović**, ministar rada i socijalne skrbi i mr. **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju izglasan je, zajedno s amandmanima Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, sa 62 glasa "za", 23 "protiv" i jednim "suzdržanim". Sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Stručna služba Hrvatskoga sabora ovlaštena je, većinom glasova, da u suradnji s predlagateljem obavi redakciju zakonskog teksta, koja uz ostalo uključuje i uvrštavanje rješenja iz izmjena Zakona o porodnom dopustu (dvije godine i za majke blizanaca, koje obavljaju samostalnu djelatnost).

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i

Ne može se prihvatiti da se iz Državnog proračuna izdvaja za majke koje su same otkazale ugovor o radu ili su se same dovele u položaj nezaposlene osobe.

nezaposlenih majki izglasan je (67 glasova "za", 28 "protiv" i jedan "suzdržan") zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo i Klub zastupniak HSLS-a. Odbijen je, i to glasovanjem, samo drugi amandman Odbora, s obrazloženjem kako se ne može prihvatiti da se iz Državnog proračuna izdvajaju sredstva za majke koje su same otkazale ugovor o radu ili su se same dovele u položaj nezaposlene osobe. Treći amandman prihvaćen je u promijenjenom obliku

- pravo porodnog dopusta do dvije godine prošireno je i na blizance (to je rješenje intervencijama predlagatelja izvršteno i drugdje).

Na zahtjev Kluba zastupnika DC-a o ovom se zakonu glasovalo poimenično. Sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, poslovnik i politički sustav Stručna služba Hrvatskog sabora ovlaštena je da u suradnji s predlagateljem obavi redakciju teksta prije objave u "Narodnim novinama".

Na prijedlog Kluba zastupnika HSLS-a, Vlada RH obvezuje se da u roku šest mjeseci dostavi analizu rezultata provedbe Nacionalnog programa demografske obnove iz 1996. te predloži mjere pronatalitetne politike s prijedlogom mjera i poticaja u europskim zemljama.

Prijedlog zakona o doplatku za djecu prihvaćen je sa 68 glasova "za" i 28 "protiv", a primjedbe i prijedlozi proslijeđeni su predlagatelju radi

pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Dopune **Zakona o socijalnoj skrbi izglasane su sa 70 glasova "za" i 26 "protiv", u tekstu predlagatelja te s amandmanom Snježane Biga-Friganović.**

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju prihvaćen je (73 glasa "za" i 24 "protiv") u tekstu predlagatelja te prihvaćenim amandmanima, uz već spominjanu korekciju o blizancima.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu prihvaćen je sa 71 glasom "za" i 25 "protiv", u tekstu predlagatelja te podnesenim amandmanima radnih tijela (uz korekciju rješenjem o blizancima; odbijen je jedan, ali je apsolviran drugim amandmanom; Tibor Santo je svoj amandman povukao jer je dijelom prihvaćen).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Državnog

proračuna prihvaćen je sa 69 glasova "za" i 23 "protiv". Uvažen je amandman Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo (odbijen alternativni prijedlog) te onaj zastupnice Lugarić, dok je zastupnik Simonić svoj amandman povukao, uvaživši obrazloženje predstavnika predlagatelja da je riječ o privremenoj mjeri i da će se pitanje mirovina akademika riješiti temeljnim zakonima. Stručna služba Hrvatskog sabora ovlaštena je za redakciju teksta, u suradnji s predlagateljom, prije objave u "Narodnim novinama". Na zahtjev Jadranke Kosor izdvojeno se glasovalo o trećem prijedlogu da se pojam dojenja zamijeni širim pojmom hranjenja. Iako je zastupnica naglasila da je ravnopravnost oca zajamčena Ustavom i Zakonom o radu te da je dojenje više od hranjenja prijedlog o zamjeni prvog pojma drugim prošao je (70 glasova "za", 21 "protiv" i jedan "suzdržan").

J.R., M. Ko., J. Š., M. P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVR-IVANJU UGOVORA O SURADNJI IZME-U VLADRE REPUBLIKE HRVATSKE I VISOKOG POVJERENIKA UJEDINJENIH NARODA ZA IZBJEGLICE

Hitnim postupkom i jednoglasno Hrvatski sabor je donio predloženi Zakon kojim se omogućuje zajednička suradnja Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice na području osiguranja učinkovite humanitarne pomoći izbjeglicama i prognanim osobama u Republici Hrvatskoj.

Ugovor o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice rezultat je zajedničke želje za zbrinjavanjem izbjeglih i prognanih osoba kao i pomoći prilikom reintegracije i povratka u njihove domove, te rekonstrukcijom i obnovom u ratu razrušenih objekata.

Ugovorom o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice regulira se status i način djelovanja UNHCR-a u Republici Hrvatskoj. Na taj se način ujedno

omogućuje zajednička suradnja Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice na području osiguranja učinkovite humanitarne pomoći izbjeglicama i prognanim osobama u Republici Hrvatskoj.

Zakonom se potvrđuje Ugovor o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice koji sadrži osnovne uvjete pod kojima Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice, temeljem svojeg mandata, surađuje s Vladom Republike Hrvatske, otvara urede i pruža humanitarnu pomoć izbjeglicama i drugim osobama o kojima vodi brigu u Republici Hrvatskoj. Ugovor je sklopljen na temelju Konvencije o povlasticama i imunitetima Ujedinjenih naroda.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora,

kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i s obzirom na činjenicu da se u ovoj fazi postupka ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se da se ovaj Prijedlog zakona raspravi i prihvatiti po hitnom postupku.

Odbori za zakonodavstvo i za ljudska prava i prava nacionalnih manjina podržali su donošenje predloženog Zakona. Odbor za zakonodavstvo podnio je i amandman kojim se iz nomotehničkih razloga otklanja suvišno opetovanje punog naziva ovog Ugovora. Amandman je poslao jednoglasno prihvaćen.

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Stjepan Radić (HSS)** je rekao kako pozdravlja Prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade RH i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice, budući da je

izbjeglička kriza još prisutna u Hrvatskoj i još postoje ljudi kojima je potrebna pomoć.

Nekoliko primjedbi iznijela je **Jadranka Kosor (HDZ)**. Osvrnula se na članak 4. gdje se govori o tome da Vlada pozdravlja osnivanje i vođenje Ureda UNHCR-a u Republici Hrvatskoj u svrhu pružanja međunarodne

zaštite i humanitarne pomoći izbjeglicama i drugim osobama i predložila da se u taj članak ugradi i riječ "prognanicima". Objasnila je kako su izbjeglice one osobe koje su protjerane iz jedne države i našle utočište u drugoj, dok su prognanici oni koji su ostali bez domova u vlastitoj državi. Iznijela je i još jednu na isti članak u

dijelu koji govori o olakšicama, povlasticama i imunitetu koji imaju službenici UNHCR-a dok su u RH. Smatra da tu navedeni službenici ne mogu imati tako široko postavljene olakšice i da bi trebalo postaviti određeni limite.

M.S.

PRIJEDLOG I KONA»NI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVR-IVANJU UGOVORA O SURADNJI IZME-U VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VISOKOG POVJERENIKA UJEDINJENIH NARODA ZA LJUDSKA PRAVA

Hrvatski sabor je jednoglasno i hitnim postupkom donio predloženi Zakon kojim se reguliraju pitanja statusa i djelovanja Područnog ureda Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, te suradnja između Područnog ureda i Republike Hrvatske.

Ugovor o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava rezultat je zajedničke želje za promicanjem i unapređenjem ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, na način da se praćenjem, istraživanjem i promocijom razvoja ljudskih prava ključnim segmentima društva pružaju informacije i obrazovanje na području ljudskih prava.

Navedeni ugovor svakako pridonosi razvoju demokracije, vladavine prava te poštivanju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Zakonom se potvrđuje Ugovor o suradnji između Republike Hrvatske

i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, koji regulira pitanja statusa i djelovanja Područnog ureda Visokog povjerenika, te suradnju između Područnog ureda i Republike Hrvatske.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i s obzirom na činjenicu da se u ovoj fazi postupka ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se da se ovaj Prijedlog zakona raspravi i prihvati po hitnom postupku.

Odbori za Ustav, Poslovník i politički sustav, za zakonodavstvo te za ljudska prava i prava nacionalnih manjina podržali su donošenje predloženog Zakona. Uz to su prva dva spomenuta odbora podnijela zajednički dva amandmana. Njima se u članku 2. i članku 3. iz

nomotehničkih razloga otklanja suvišno ponavljanje punog naziva Ugovora. Zastupnici su ih prihvatili jednoglasno.

Za raspravu se jedino u ime Kluba zastupnika HSS-a javio **Luka Trconić (HSS)**. Živimo u vremenu kada je oblast ljudskih prava tretirana kao nešto bez čega nema progressa, nema budućnosti, pa ni čovjeka u svojoj punini, istaknuo je zastupnik. Smatra da Republika Hrvatska treba uvijek biti na tragu projekata i svih aktivnosti koje unapređuju ljudska prava, a donošenje predloženog Zakona predstavljalo bi potvrdu da se Hrvatska kao članica Ujedinjenih naroda svrstala na pravu stranu. Sukladno navedenom, zaključio je da Klub zastupnika HSS-a podržava Zakon o potvrđivanju Ugovora o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava.

M.S.

PRIJEDLOG I KONA»NI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O NAJVIA MIROVINI

Racionalizacija i socijalna pravednost

Hrvatski sabor je većinom glasova donio Zakon o najvišoj mirovini. Glavna značajka promjena je određivanje najviše mirovine u Republici Hrvatskoj koja će iznositi bruto 12.400, odnosno neto 9.343

kune. Predlagatelj je bila Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

Mirovine koje su ostvarene dijelom ili u cijelosti temeljem vrednovanih

određenih zasluga, okolnosti, specifičnosti i naravi posla koji je obavljan, a za isplatu kojih se sredstva osiguravaju u Državnom proračunu, ostvaruju se bez ograničenja primjenom najviše mirovine, što je dodatni faktor u njihovoj pogodnosti.

Predloženim zakonom utvrđuju se ograničenja u isplati i za te mirovine u povoljnijoj svoti od iznosa najviše mirovine određene Zakonom o mirovinskom osiguranju. Predlaže se da se svota najviše mirovine računa na isti način kao i najviša mirovina ostvarena po općim propisima za 40 godina mirovinskog staža. Najviša mirovina bi prema tome iznosila 12.400 kuna (neumanjena za porez i prizrez) ili 9.343 kn umanjena za porez i prizrez - 18 posto za Grad Zagreb).

Donošenje predloženog Zakona temelji se na načelu socijalne pravednosti pa će ovim Zakonom biti obuhvaćeni i korisnici mirovina određenih prema posebnim propisima (vojni umirovljenici, saborski zastupnici, članovi Vlade, suci i dr.)

To je jedna od mjera Vlade Republike Hrvatske u postizanju racionalizacije u potrošnji sredstava iz Državnog proračuna, što je ujedno i osobito opravdan razlog da predloženi Zakon bude donesen hitnim postupkom.

RADNA TIJELA

Donošenje Zakona hitnim postupkom podržali su odbori Hrvatskog sabora za **Ustav, Poslovnik i politički sustav, za zakonodavstvo, za financije i Državni proračun te za ratne veterane.**

RASPRAVA

Prije rasprave predložena zakonska rješenja dodatno je pojasnio ministar rada i socijalne skrbi **Davorko Vidović**. Rekao je da se radi o zakonu kojemu je zadaća ublažavanje nelogičnosti vezanih uz sustav mirovinskog osiguranja. Ograničenjem, koje se predlaže, bit će obuhvaćeno 178 umirovljenika i nitko više neće moći imati mirovinu veću od 9.343 kune, zaključio je ministar.

Zakon je proma en i neće ispuniti svoju svrhu

U ime Kluba zastupnika HDZ-a tada je govorila **Ljerka Mintas-Hodak (HDZ)**. Smatra da u svakom modernom društvu današnjice, kada se poštuje i provodi načelo socijalnog prava i jednakosti, poštuju se određene kategorije građana čije se

mirovine uređuju prema posebnim i povoljnijim propisima. Naglasila je kako će Klub zastupnika HDZ-a podržati svako predloženo smanjivanje i ograničenje prava zastupnika, ako će to zaista pridonijeti povećanju općeg uvjerenja javnosti da se time eliminiraju bilo kakve posebne povlastice, koje zastupnici ustvari ne uživaju. Međutim kaže, kada je riječ o ostalim kategorijama građana koji ostvaruju pravo na mirovinu bez ograničenja Klub zastupnika HDZ-a se protivi predloženim zakonskim promjenama. Ti ostali građani stekli su pravo na takvu mirovinu zato što

Zadaća predloženog Zakona je ublažavanje nelogičnosti vezanih uz sustav mirovinskog osiguranja.

im je hrvatsko društvo posebno vrednovalo zasluge, kao što je slučaj sa znanstvenicima, odnosno akademikima, drži zastupnica. Mišljenja je kako je Zakon ustvari promašen jer neće ostvariti svoju svrhu. Evidentno je, smatra, da je cijeli paket zakona kojima se smanjuju socijalna i braniteljska prava motiviran spašavanjem Državnog sporazuma. Dodala je kako Klub misli da se tu ustvari radi o nedefiniranom i nejasnom ponašanju Vlade što je posljedica nedostatka jedne jasne politike vladajuće koalicije u odnosu na socijalna prava i mirovine. Zbog svega navedenog, zastupnici HDZ-a neće podržati predloženi Zakon, osim u dijelu koji se odnosi na smanjenje mirovina zastupnika i članova Vlade.

Problem bi se mogao rije iti ograničenjem osnovice

Klub zastupnika HSLŠ-a Prijedlog zakona o dopuni Zakona o najvišoj mirovini podržat će kao prijelazno rješenje, rekla je u ime Kluba **Darinka Orel (HSLŠ)**. Predloženo smanjenje mirovina, kaže, svakako treba pozdraviti, ali Klub zastupnika HSLŠ-a zalaže se za primjenu ustavnog načela da su svi jednaki pred zakonom. Smatra da se problem najviše mirovine može riješiti ograničenjem osnovice na koju se plaća doprinos. To bi, pojasnila je, značilo da se doprinos plaća na iznos plaće koji je utvrđen zakonom, a na plaću iznad tog iznosa doprinosi se ne bi plaćali. Ograničenjem osnovice regulirala bi se tako

visina mirovina, zaključuje zastupnica. Mišljenja je da nitko ne bi trebao dobiti veću mirovinu za svoje zasluge, već eventualno neke dodatke na mirovinu koju je stekao adekvatno svojem poslu i struci.

Nelogično je da se mirovine ograničavaju

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Snježana Biga-Friganović (SDP)** podržala je predloženi Zakon. Međutim, drži ga prijelaznim rješenjem u situaciji kada se predlaže ukidanje Zakona o mirovini. Smatra također kako nije logično da se onima koji su uplaćivali visoke svote doprinosa danas mirovina ograničava. S obzirom na to da postoje najave nadležnih ministarstava kako će se cjelokupna materija oko mirovina sagledati i urediti na jedan moderniji i pravičniji način, zastupnica vjeruje da će se u proceduri naći novi zakoni, tim više što u siječnju 2002. godine započinje mirovinska reforma.

Vlada bi trebala izraditi novi Zakon

Mišljenje Kluba zastupnika HSS-a o Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o najvišoj mirovini iznio je **Ante Markov (HSS)**. Smatra da je najteže govoriti o ukidanju prava bila ona tuđa ili vlastita, no neminovnost situacije i želja da se kaže kako su zastupnici spremni razgovarati o ovakvim mjerama daje opravdanje za pitanje zašto se ovaj Zakon nije prije našao u saborskoj proceduri i zašto nije u drugačijem obliku? Naglasio je da ukoliko se predloženi Zakon gleda matematički, djeluje dosta benigno, jer ušteda koja se njegovom primjenom nudi nije nešto zbog čega bi se jedan zakon uopće trebao naći na dnevnom redu ovog Visokog doma. Zaključio je kako bi Vlada trebala što prije izraditi konačni prijedlog zakona o najvišoj mirovini koji će regulirati pitanja svih mirovina čime bi u Hrvatskom saboru prestale rasprave koje ne pridonose ugledu zastupnika.

Rasprava je time završena i zastupnici su prešli na glasovanje.

Većinom glasova (72 "za" i 25 "protiv") donesen je Zakon o dopunama Zakona o najvišoj mirovini.

M.S.

PRIJEDLOG I KONA»NI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA

Korekcija osnovice za izračun invalidnine

Većinom glasova zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su predloženi zakonski tekst kako ga je predložio predlagatelj - Vlada Republike Hrvatske. Podnijeti amandmani nisu bili prihvaćeni, u prvom redu zbog potrebe za realnim sagledavanjem gospodarskih mogućnosti koje su pred nama. Ovo je obrazloženje u svom obraćanju zastupnicima najčešće bilo navodeno i prilikom izlaganja predstavnika predlagatelja, ministra rada i socijalne skrbi- Davorka Vidovića.

O PRIJEDLOGU

primjena otpočeti 1. listopada 2001. godine.

Radi ostvarivanja prava na osobnu invalidninu ratni vojni invalidi, mirnodopski vojni invalidi i civilni invalidi rata, razvrstavaju se u deset skupina prema utvrđenom postotku oštećenja organizma. Osobna invalidnina određuje se u mjesečnoj svoti prema skupini oštećenja organizma invalida. Mjesečna svota osobe invalidnine invalida I. skupine prema važećem Zakonu trebala bi se određivati u visini od 160% od prosječne mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine. Zbog pomanjkanja sredstava u Državnom proračunu od

na njegu i pomoć druge osobe, pomoć za određivanje ortopedskog pomagala, nastavak liječenja, opskrbninu i ostala prava navedena predloženim zakonskim tekstom. Propise o načinu ostvarivanja prava na besplatne udžbenike, odnosno nabavu udžbenika uz popust, donosit će predloženim tekstom, ubuduće zajedno ministar obrane i ministar rada i socijalne skrbi.

U tabelarnim prikazima (koje su dodatak ovom zakonskom prijedlogu), na pregledan je način razrađena razina invalidskih primanja prema važećem Zakonu, kao i visina stvarnih naknada prema proračunu iz 2001. godine.

VRSTE PRAVA	Broj koris.	Razina invalidskih primanja prema važećem Zakonu		Razina stvarnih naknada prema Proračunu 2001.		Naknade prema prijedlogu izmjene Zakona	
		mjes.izn.	god.sredst.	mjes.izn.	god.sredst.	mjes.izn.	god.sredst.
I. Osobna invalidnina							
I (100%)	465	5.321,60		3.803,20		3.326,00	
II (100%)	748	3.884,77		2.776,33		2.427,98	143.470.469
III (90%)	666	2.926,88		2.091,76		1.829,30	(20.584.723
IV (80%)	1248	2.181,86		1.559,31		1.363,66	kn manje od
V (70%)	1710	1.543,26	229.552.772	1.102,92	164.055.192	964,54	sredstava za
VI (60%)	3050	957,89		684,57		598,68	2001.)
VII (50%)	2514	638,59		456,38		399,12	
VIII (40%)	2540	319,30		228,19		199,56	
IX (30%)	3420	212,86		152,12		133,04	
X (20%)	2329	159,65		114,09		99,78	
Ukupno	18690						

Korekcijom osnovice za izračun invalidnine I. sk. sa 160% na 100% * postotak (%) smanjenja je oko 14% za svih 18.690 invalida

Usklađivanje i izjednačavanje prava odnosno invalidskih i drugih naknada s raspoloživim proračunskim sredstvima i stvarnim gospodarskim mogućnostima društva i njihovo svodenje na realniju i socijalno pravičniju razinu, predstavlja onaj osobito opravdan razlog za donošenje predloženog zakona po hitnom postupku, u skladu s Poslovničkim odredbama. To je ujedno i razlogom da Zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama", s time da će njegova

1995. godine invalidnina invalida I. skupine nije određivana prema iznijetim kriterijima već prema osiguranim sredstvima u Proračunu. Mjesečne svote osobne invalidnine invalida II. - X. skupine, određuju se u postotku od osobne invalidnine I. skupine. U predloženom zakonskom tekstu uređuju se zakonske okolnosti stjecanja statusa svih kategorija invalida te zaštita članova njihovih obitelji. Utvrđuje se mjesečna svota osobnih invalidnina, kao i osnovica za ostalu potrebnu pomoć. To se odnosi

Korekcijom osnovice za izračun invalidnine I. skupine sa 160% na 100% prosječne plaće svih zaposlenih u RH u protekloj godini, došlo je do 14 postotnog smanjenja za svih 18.690 invalida te skupine. Jednakim postotkom predloženo je smanjenje izdataka za ortopedski dodatak za 3.071 korisnika te obiteljske invalidnine za 9.783 korisnika. Korekcije i potrebne uštede prema već opisanom modelu uslijedit će i na opskrbninama, dodatku za pripomoć u kući kao i na svim ostalim

troškovima. Valja istaći da pojedini korisnici (invalidi) mogu kumulirati više prava. Vojni i civilni invalid može primati osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe i ortopedski dodatak (invalidi I. - IV. skupine) i opskrbinu, a invalidi nižih skupina mogu primati osobnu invalidninu, opskrbinu i dodatak za pripomoć u kući, te se njihovo materijalno stanje neće znatno pogoršati. Tako su primjerice najteži invalidi do sada mogli maksimalno ostvariti do 10.016,69, a sada će moći maksimalno ostvariti do 8.714,12 kuna mjesečno. Invalidi X. skupine sa 20% tjelesnog oštećenja mogli su ostvariti do 2.491,12 kuna mjesečno, a sada će moći ostvariti do 1.962,34 kuna, naravno pod uvjetom da su nesposobni za privređivanje i da oni osobno i članovi njihovih obitelji koji s njima žive u zajedničkom kućanstvu nemaju nikakvih prihoda.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo i Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora na zajedničkoj su sjednici raspravljali o predloženom zakonskom tekstu. Odbori za zakonodavstvo, kao i za Ustav, Poslovnik i politički sustav, donijeli su odluku kojom podupiru donošenje ovoga Zakona i ne protive se prijedlogu predlagatelja da se primijeni hitan postupak. Na tekst Konačnog prijedloga Odbori nisu imali primjedaba.

Odbor za financije i Državni proračun Hrvatskoga sabora, raspravljao je o predmetnom Zakonu kao zainteresirano radno tijelo, te većinom glasova podržao prijedlog Vlade Republike Hrvatske da se donese po hitnom postupku. Iznijeto je razmišljanje da bi predloženi zakonski tekst trebao više uvažavati zatečeno stanje jer se zbog pomanjkanja sredstava u Državnom proračunu od 1995. godine invalidina invalida I. skupine nije određivala u visini od 160% od prosječne mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine, već prema osiguranim sredstvima u Državnom proračunu. Budući da je praksa već reducirala utvrđena prava na Odboru

je predložen amandman na članak 6. Konačnog prijedloga zakona i to u dijelu kojim se određuje mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine. Naime, predloženo je da se ta svota odredi u visini od 120% proračunske osnovice. Ovaj amandman Odbor nije prihvatio.

Nakon provedene rasprave Odbor za financije i državni proračun odlučio je većinom glasova predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Odbor za ratne veterane razmotrio je predloženi zakonski tekst u svojstvu matičnog radnog tijela te većinom glasova podržao njegovo donošenje po hitnom postupku. Predstavnik predlagatelja obrazložio je razloge podnošenja izmjena i dopuna Zakona koji se prvenstveno očituju u usklađivanju i izjednačavanju prava s raspoloživim proračunskim sredstvima i gospodarskim mogućnostima društva, odnosno njihovo svodenje na realniju i socijalno pravedniju razinu. Predloženim izmjenama u državnom proračunu godišnje će se uštedjeti oko 90 milijuna kuna, što je ušteda od 16% u odnosu na proračunom planirana sredstva (550 milijuna kuna) u te svrhe.

U raspravi koja je uslijedila razjašnjene su dvojbe nekih predstavnika udruga proizašlih iz Domovinskog rata, koji su nazočili sjednici oko toga, da li se ove izmjene odnose i na hrvatske branitelje iz Domovinskog rata. Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata propisan je postupak stjecanja prava za hrvatske branitelje dok su sama prava propisana Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, tako da se ove izmjene ne odnose na prava hrvatskih branitelja. Nakon provedene kraće rasprave Odbor je odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje predloženog zakonskog teksta.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je predloženi zakonski tekst kao zainteresirano radno tijelo, te je podržano donošenje po hitnom postupku. Nakon kraće rasprave većinom je glasova donijeta

odluka kojom se predlaže Hrvatskom saboru njegovo usvajanje u tekstu predlagatelja.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

Zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** podnijela je ukupno četiri amandmana na predloženi zakonski tekst. U prvom amandmanu koji se odnosi na članak 6., predložila je da se riječi: "100% proračunske osnovice" zamijene riječima "130% prosječne mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine".

U obrazloženju je između ostalog navela da bi se usvajanjem rečenog amandmana izbjegla pravna i egzistencijalna nesigurnost ratnih vojnih invalida. Smatra da se Vladinim prijedlogom nužno mora utvrđivati invalidska osnovica prilikom donošenja svakog slijedećeg državnog proračuna.

Slijedećim amandmanom koji se odnosi na članak 11. predložila je njegovo brisanje. Amandman pod rednim brojem III. odnosi se na članak 13, a zastupnica je predložila da se u navedenom članku riječi: "33% od proračunske osnovice", zamijene riječima "40% prosječne mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine". Posljednjim amandmanom predložila je da se u članku 17. riječi: "23% proračunske osnovice", zamijene riječima "35% prosječne mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine". Obrazlažući ove amandmane zastupnica je ocijenila da se mogu navesti argumenti obrazloženi u amandmanu pod rednim brojem 1. Smatra ujedno, da njihovim prihvaćanjem ne bi došlo do daljnjeg narušavanja već sniženih prava po tom osnovu. Citirajući nejasnoće u pojedinim člancima ujedno je napomenula da zakonski prijedlog treba tehnički urediti, a ovu inicijativu očekuje kaže, od Odbora za zakonodavstvo.

Zastupnik **dr. Tibor Santo (zast. pripadnika mađarske nac. manjine)** podnio je tri amandmana na predloženi zakonski tekst. Prvim, koji se odnosi na članak 6., predloženo je da se riječi: "160% prosječne mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine", zamjene riječima: "115% prosječne

mjesečne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine". U obrazloženju je naveo da su prava ove kategorije stradalnika i do sada bila umanjena. Također je kaže, nužno zadržati kao polazište prosječnu mjesečnu plaću zaposlenih u prethodnoj godini, jer i inače ona ovisi o gospodarskim kretanjima, kao uostalom i sam proračun.

Slijedećim je amandmanom predložio izmjene u članku 7, kojim se u "Posebnom dodatku", mijenjaju i jasnije definiraju porezne olakšice za uvoz osobnog automobila. Ovo se pravo odnosi na vojne i civilne invalide rata od I. do IV. skupine sa 80%, 90% i 100% tjelesnog oštećenja, kojima je to svojstvo priznato zbog amputacije donjih ekstremiteta, a koje imaju pravo na uvoz osobnog automobila kao ortopedskog pomagala svakih 7 godina bez carine i poreza. U obrazloženju je naveo da se navedene izmjene predlažu isključivo za najteže invalide kojima je osobni automobil ortopedsko pomagalo. Posljednjim je amandmanom predložio da se u člancima 11, 13, 17, 18, 19. i 20. riječi: "proračunska osnovica", zamijene riječima: "prosječna mjesečna plaća svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj iz prethodne godine".

RASPRAVA

O predloženom zakonskom tekstu u ime Vlade Republike Hrvatske, uvodno je govorio predstavnik predlagatelja i ministar rada i socijalne skrbi **Davorko Vidović**. On je naglasio da se ovim zakonom kojega je Sabor usvojio 1992. godine propisuje skrb za veliki broj civilnih i vojnih invalida II. svjetskog rata, poraća i Domovinskog rata. Iznio je zatim i statističke i brojčane pokazatelje o broju navedenih skupina koje primaju zdravstvenu i invalidsku pomoć, te osobne i obiteljske mirovine. Napomenuo je ujedno da se ovim zakonom uređuje skrb za određeni broj stradalnika koji su stradali na redovnom odsluženju vojnog roka u oružanim snagama Republike Hrvatske. Objasnio je razloge koji su potaknuli Vladu da pristupi smanjenju postotka osnovice na temelju kojih se izračunavalo pravo, odnosno visina mirovine sukladno stupnju oštećenosti organizma stradalnika.

Govoreći o visini smanjenja i novim iznosima koje korisnici mogu očekivati nakon usvajanja zakonskog teksta, naveo je nekoliko primjere po pojedinim invalidskim skupinama. Zaključujući izlaganje ministar Vidović ocijenio je da se ovdje radi o izjednačavanju invalidskih i drugih naknada s raspoloživim sredstvima i stvarnim gospodarskim mogućnostima društva. Treba očekivati njihovo svođenje na realniju osnovu, a u skoroj budućnosti mogu se očekivati preciznije dorade koje bi mogle stupiti na snagu nakon usvajanja novog zakonskog teksta o braniteljima iz Domovinskog rata. Napomenuo je da je prihvaćen veći broj amandmana nomotehničke naravi kako bi se predloženi zakonski tekst učinio preglednijim.

Imperativ socijalne pravednosti

U ime Odbora za rad i socijalnu politiku govorila je zatim predsjednica Odbora, **Snježana Biga - Friganović**. Istaknula je da je ovo tijelo raspravilo o predloženom zakonskom tekstu kao zainteresirano radno tijelo koje je podržalo potrebu njegova donošenja hitnim postupkom. Nakon uvodnog izlaganja predstav-

Invalidske i druge naknade trebaju biti prilagođene gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske.

nika predlagatelja članovi Odbora složili su se da treba težiti postizanju većeg stupnja socijalne pravednosti i ujednačavanju prava korisnika, imajući pri tome u vidu proračunska sredstva i stvarne gospodarske mogućnosti. Nakon kraće rasprave, zaključila je zastupnica Biga - Friganović, članovi Odbora većinom su glasova odlučili predložiti Hrvatskom saboru usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata u tekstu kako ga je predložila Vlada. Zatim su na red došla izlaganja predstavnika klubova zastupnika parlamentarnih stranaka, a prvi je u ime Kluba zastupnika HDZ-a, riječ dobio zastupnik **dr. Juraj Njavro**.

Smatra da je uvodno izlaganje ministra Vidovića bilo opterećeno političkim nijansama pa je očekivao intervenciju predlagatelja koja je, ocijenio je, bezrazložno izostala. Napomenuo je da je Zakon o zaštiti

vojnih i civilnih invalida rata donesen tijekom Domovinskog rata kako bi se ublažile teške posljedice do kojih je došlo zbog agresije na Republiku Hrvatsku. Smatra da se invalidnine ne bi trebale više smanjivati, a planirana sredstva trebalo bi uštedjeti na drugim stavkama Proračuna. Podržao je prijedlog da se zaštite prava mirnodopskih invalida spominjući pritom tragične incidente i nesreće do kojih je zbog nepažnje došlo u pojedinim vojarnama. Zaključio je da HDZ-a ne može podržati Prijedlog ovoga zakona zbog bitnog umanjivanja svih prava koja i tako do sada nisu u cijelosti ostvarena.

Temeljna prava su ožuvana

U ime Kluba zastupnika HSLS-a govorio je zastupnik **Želimir Janjić** koji je uvodnim riječima skicirao osnovne konture važećeg Zakona koji je donesen još 1992. godine. Upozorio je na nemale razlike u pravima zbog kojih je došlo do brojnih predstavi i pritužbi u gotovo svim tijelima državne uprave, a svojevremeno su najavljivane i tužbe Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu. Zatim je ocijenio da vojni i civilni invalidi, sudionici II. svjetskoga rata, kao i mirovinski i civilni invalidi, ostvaruju jedanaest vrsta prava za razliku od ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata koji mogu računati na korištenje tridesetak vrsti prava. Predložene mjere, odnosno izmjene i dopune utemeljene su na odrednicama proklamirane socijalne politike Vlade Republike Hrvatske. Navodeći pojedine kategorije prava stradalnika Domovinskog rata, zastupnik Janjić iznio je i visinu novčanih limita prema dosadašnjim i predloženim tablicama koje su objašnjene u uvodnom dijelu ovoga teksta.

Respektirajući realne mogućnosti Proračuna, te imajući u vidu i dosadašnju nemogućnost provedbe rečenog zakona, Klub zastupnika HSLS-a glasovat će za predloženi zakonski tekst, zaključio je predstavnik Kluba.

Zastupnik **Stjepan Živković** prenio je zatim razmišljanja i stavove Kluba zastupnika HSS-a. Ocjenjuje da se predloženim zakonskim tekstom pristupa usklađivanju i izjednačavanju prava invalidskih i drugih naknada sukladno raspoloživim sredstvima proračuna i stvarnim gospodarskim mogućnostima Repu-

blike Hrvatske. Podsjetio je da pojedini korisnici odnosno invalidi mogu koristiti više prava, pa se njihovo materijalno stanje neće značajno pogoršati. Smatra da je predloženi zakonski tekst prihvatljiv jer pravednije i realnije usklađuje prava vojnim i civilnim invalidima rata, pa će Klub zastupnika HSS-a podržati njegovo donošenje.

Zatim je riječ uzeo zastupnik **Stjepan Henezi** koji je govorio o predloženom zakonskom tekstu u ime Kluba zastupnika SDP-a. Smatra da je o rečenom zakonskom paketu socijalnih zakona već dosta rečeno, te je nastojao prenijeti samo temeljna stajališta koja Klub zastupnika njegove stranke smatra značajnim i nezaobilaznim. Zbog velikog broja zakona i posebnih propisa došlo je do situacije da se pojedine društvene grupe stavljaju u različiti socijalni položaj. Takav pristup doveo je i do usloznavanja pravnog sustava, pa je postojala velika potreba da se ova materija regulira općim propisima. Klub zastupnika SDP-a ujedno smatra da se rješenja u socijalnoj sferi trebaju tražiti na tragu osiguranja temeljem socijalnog cenzusa, a ne temeljem statusnih pripadnosti. Napomenuo je zatim nelogičnosti da isti stupanj nastale invalidnosti ovisi o okolnostima u kojem je došlo do tjelesnog oštećenja, pa se onda neopravdano stvara različiti socijalni odnosno materijalni status oštećenika. Ocijenio je da rečene razlike treba smanjivati u korist socijalne sigurnosti, a da materijalni status po osnovi rada treba snažnije afirmirati i poticati.

Zbog neizbježnih smanjivanja materijalnih prava stradalnika, nitko u SDP-u nije sretan, ali očekuje se razumijevanje i podrška svih društvenih slojeva da podrže i prihvate ovaj nužni korak, zaključio je zastupnik Henezi, ocjenjujući da prava invalida ipak neće biti značajnije narušena niti novim zakonskim mjerama.

Prava stradalnika već su naru ena

Nakon ovih riječi prešlo se na pojedinačnu raspravu u kojoj je prva govorila zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)**. Podsjetila je na kronologiju proteklih zbivanja i stavove brojnih drugih koje su proistekle iz Domovinskog rata, kao i samih stradalnika. Predložene izmjene i dopune trebale su regulirati i pojedina

dodatna prava civilnim invalidima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, kao što su pravo na obiteljsku invalidninu, te još neka prava. Umjesto toga došlo je do smanjivanja određenih prava pa se predloženi zakonski tekst ne može podržati u ovakvom obliku. Grube procjene govore da bi se u slučaju prihvaćanja prava civilnih invalida iz Domovinskog rata i članova obitelji

Planirane uštede trebale bi se realizirati na drugim stavkama Proračuna, jer su invalidnine već umanjene.

zatočenih, poginulih i nestalih civila pojedina prava smanjila za oko 50 %. Ova kategorija stradalnika podnijela je iznimno velike žrtve jer su stradali odlazeći na svoja radna mjesta, a ovdje su obuhvaćena i djeca stradala tijekom Domovinskog rata, upozorila je zastupnica.

Budući da više nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući je pozvao ministra Davorca Vidovića koji je uvodno pojasnio da nije želio stvoriti politički diskurs tijekom objašnjavanja predloženoga zakonskog teksta. Istinita je tvrdnja da je u općem kaosu i neredu oko invalidskih primanja u Republici Hrvatskoj, stvoreno nekoliko kategorija građana čija su prava značajno razlikovala. Predloženim se izmjenama ovi propusti ne uklanjaju, ali postoji težnja da se izjednače prava civilnih stradalnika. Naravno da se nitko ne raduje što mora doći do racionalizacije i smanjivanja određenih izdataka, jer postoje objektivni razlozi koji izviru iz gospodarske situacije u Republici Hrvatskoj. Nije točna primjedba da u nekim slučajevima dolazi do 50% smanjivanja jer se radi o 14% smanjenju ortopedskog dodatka i istog smanjivanja obiteljske invalidnine. Treba objektivno prezentirati ponudene statističke vrijednosti jer ne treba dodatno obmanjivati građane odnosno pojedine kategorije stradalnika, upozorio je ministar Vidović. Nijedno smanjenje socijalnih prava nije dobro, ali treba voditi računa o gospodarskim limitima zemlje, te težiti izjednačavanju prava ljudi koji imaju isti stupanj tjelesnog oštećenja. Vlada vodi računa o specifičnim potrebama pojedinih kategorija stradalnika i svjesna je činjenice da brojnim mladim ljudima koji su stradali tijekom Domovinskog rata,

treba osigurati odgovarajuću socijalnu pomoć i materijalnu skrb. Upravo zbog takvih okolnosti ne bi trebalo težiti iskrivljenoj interpretaciji predloženih zakonskih prava. Ocijenio je na kraju izlaganja da će se i neka druga nematerijalna prava ugraditi u novele ovoga Zakona u nadolazećem periodu.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica Kosor navodeći da je naglasila kako je određene podatke citirala prenoseći izvore iz više udruga stradalnika iz Domovinskog rata. I zastupnik **dr. Tibor Santo (zas. pripadnika mađarske nac. manjine)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Smatra da osnovica kojom se utvrđuju invalidnine nije više prosječna plaća nego proračunska osnovica, pa je slijedom te činjenice upitna i visina smanjenja koja je u pojedinim situacijama ocijenjena manjom za 14% od dosadašnje visine invalidnine. Zbog toga će tek praksa precizno utvrditi proklamiranu visinu mogućeg smanjenja. Ovom je ocjenom okončano izlaganje, pa je predsjedavajući zaključio raspravu o predloženom zakonskom tekstu, najavljujući očitovanje o podnesenim amandmanima.

Glasovanje

Predsjedavajući je u nastavku rada napomenuo da slijedi očitovanje o amandmanima koje su podnijeli zastupnica Vesna Škare - Ožbolt i zastupnik Tibor Santo. O predloženim se amandmanima očitovao ministar Vidović. Nije prihvatio prvi amandman zastupnice Škare - Ožbolt, navodeći da bi njegovim usvajanjem osnovica bila iznad razine sredstava koja bi se mogla objektivno osigurati. Zastupnica je dodatnim riječima obrazložila rečeni amandman ističući da se Vladin prijedlog izračuna osnovice mora utvrđivati svake godine prilikom usvajanja državnog proračuna. Time se ocijenila je, kod ratnih vojnih invalida stvara pravna i egzistencijalna nesigurnost. Usljedio je glasovanje, a amandman nije prihvaćen. Ministar se negativno očitovao i o slijedećem amandmanu navodeći jednako obrazloženje. Zastupnica je sada pozvala zastupnike da se očituju o navedenom amandmanu, navodeći da nema potrebe dodatno pojašnjavati prijedlog budući da su obrazloženja priložena uz sam amandman. Amandman nije prihvaćen, baš kao ni slijedeće dva

amandmana koja je podnijela zastupnica Škare- Ožbolt. Nakon toga ministar Vidović očitovao se i o amandmanima zastupnika Tibora Sante, ocjenjujući da ne može prihvatiti prvi amandman zbog indentičnih razloga koje je već elaborirao u prethodnom očitovanju. Temeljni razlog neprihvatanja je problem oko usklađivanja s rasponom državnog proračuna. Zastupnik je ocijenio da ipak postoje razlike oko visine invalidske osnovice u slučaju ova dva prijedloga upozoravajući da na ovome području ne treba stvarati osjećaj nesigurnosti. Ujedno je zatražio glasovanje za svaki pojedini podnijeti amandman, navodeći da je riječ o prijedlozima koje su mu dostavile pojedine udruge civilnih invalida Domovinskog rata.

Ocjenjujući da se treba pojasniti i demistificirati pojam proračunske osnovice, ministar je upozorio da ona uvijek mora počivati na tvrdom i čvrstom kriteriju. Najvjerojatnije će to biti prosječna plaća u protekloj godini. Budući da je pri tom zabilježen rast plaća, vjerojatno je da neće doći do smanjenja temeljem ovoga kriterija. Zastupnik je zatim naveo da prihvaća iznijeto obrazloženje, no ipak je ustrajao na glasovanju o podnijetim amandmanima. Glasovanje je pokazalo da amandman nije prihvaćen, a zatim je uslijedilo očitovanje o slijedećem podnijetom prijedlogu. I u ovom je slučaju ministar napomenuo da ne može prihvatiti podneseni amandman jer za njega nisu osigurana sredstva. Ocijenio je da će navedeni zakonski prijedlog ipak biti

razmotren prilikom izrade slijedećih zakonskih prijedloga o pravima branitelja iz Domovinskog rata. Zastupnik je prihvatio obrazloženje te povukao rečeni amandman iz zakonske procedure. Predstavnik predlagatelja negativno se očitovao i o posljednjem podnijetom amandmanu, dodajući da su razlozi odbijanja indentični onima iz prvog amandmana. Podnositelj je i u ovom slučaju povukao sporni amandman, a nakon toga uslijedilo je glasovanje o podnesenom zakonskom prijedlogu.

Većinom glasova (70 "za", 25 "protiv"), zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, u tekstu predlagatelja.

V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Osnovno osiguranje prepoznatljivo, djelotvorno i stabilno

Hrvatski je sabor prihvatio u prvom čitanju Prijedlog zakona o zdravstvenom osiguranju čiji će pozitivni učinci biti, kako navodi predlagatelj - Vlada RH, što bi definiranje osnovnog paketa zdravstvenih usluga trebalo značajno utjecati i na učinkovitije upravljanje sredstvima i bolju kontrolu usluga koje se dobivaju za potrošena sredstva.

Sukladno prijedlogu matičnog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo Hrvatski je sabor obvezao Vladu RH da do rasprave o konačnom prijedlogu ovog zakona u saborsku proceduru uputi i zakon o zdravstvenoj zaštiti u prvom čitanju te da uz konačni prijedlog obvezno dostavi nacрте svih važnijih podza-

konskih akata o kojima neposredno ovisi opseg zdravstvene zaštite osiguranika.

O PRIJEDLOGU

Za prikaz Prijedloga zakona o zdravstvenom osiguranju poslužit ćemo se uvodnim izlaganjem ministricе zdravstva dr. **Ane Stavljenić-Rukavine** na sjednici Hrvatskog sabora. Naglasila je da je donošenje ovog zakona prije svega zadaća reforme koja proizlazi iz materijala "Strategija i plan reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja" a da reforma ne znači samo

otklanjanje uočenih slabosti postojećih zakonskih rješenja već i usuglašavanje hrvatskoga sustava zdravstvenoga osiguranja s istovrsnim sustavima europskih zemalja.

Ovim Prijedlogom zakona želi se postići nekoliko ciljeva, naglasila je ministrica. U prvom redu sustav osnovnog osiguranja učiniti prepoznatljivim, djelotvornim i stabilnim, osiguranim osobama pružiti socijalnu sigurnost primjerenu Ustavom i jasno odrediti prava iz osnovnog zdravstvenoga osiguranja te time stvoriti preduvjete i valjanu pravnu osnovu za uspostavu dobrovoljnoga zdravstvenoga osiguranja. Zatim, pravnim i fizičkim osobama,

obveznicima uplate doprinosa, jasno i cjelovito odrediti njihova prava i obveze a zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim djelatnicima u privatnoj praksi omogućiti realno uspostavljanje ugovornih odnosa između sustava osnovnog i dopunskog osiguranja. Također se želi s novim ustrojem Zavod učiniti sposobnim da osiguranim osobama omogući kvalitetno ostvarivanje prava iz osnovnoga i dopunskoga zdravstvenog osiguranja.

Donošenje ovog zakona je prije svega zadaća reforme koja proizlazi iz materijala "Strategija i plan reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja" a ta reforma ne znači samo otklanjanje uočenih slabosti postojećih zakonskih rješenja, već i usuglašavanje hrvatskoga sustava zdravstvenoga osiguranja s istovrsnim sustavima europskih zemalja.

Pri tome treba naglasiti, nastavila je ministrica, bitnije novine koje donosi ovaj zakon. I u spomenutoj reformi zdravstvenog osiguranja utvrđeno je da će se zdravstveno osiguranje organizirati kao osnovno i dobrovoljno, s tim da osnovno zdravstveno osiguranje ujedno provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje kao jedan Fond. Dobrovoljno osiguranje je dopunsko i privatno i provode ga osiguravatelji u skladu sa zakonom o osiguranju, a izuzetak čini mogućnost da se i Zavod bavi dopunskim zdravstvenim osiguranjem ali u konkurenciji s ostalim osiguravateljima. Predloženim zakonom više se ne utvrđuje mogućnost sklapanja dopunskog osiguranja izravno sa zdravstvenim ustanovama ili privatnim zdravstvenim djelatnicima.

Zavod će provoditi i osiguranje za slučajeve ozljeda na radu i profesionalne bolesti, pa bi u skladu s predloženim rješenjima imao tri odvojena računa odnosno tri fonda: Fond osnovnoga zdravstvenog osiguranja, Fond osiguranja za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti i Fond dopunskoga zdravstvenog osiguranja.

Prava osiguranika iz osnovnog osiguranja

Prava iz zdravstvenog osiguranja predviđaju pravo na zdravstvenu zaštitu i pravo na novčane naknade i detaljno se određuje koji se oblici zdravstvene zaštite u cijelosti osiguravaju na teret osnovnoga zdravstvenog osiguranja a koji oblici zahtijevaju sudjelovanje osiguranika osoba uz utvrđivanje najnižeg postotka u kojem teret snosi osnovno zdravstveno osiguranje tj. Zavod, rekla je ministrica.

Dodajmo da prema predloženom rješenju (članak 15.) pravo osiguranika osoba na zdravstvenu zaštitu iz osnovnoga zdravstvenog osiguranja obuhvaća primarnu zdravstvenu zaštitu, specijalističku-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, bolničku zdravstvenu zaštitu, pravo na korištenje lijekova koji se nalaze na listi lijekova Zavoda, pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjestke, pravo na korištenje ortopedskih i drugih pomagala (mjere zdravstvene zaštite iz svih ovih prava utvrđuju se temeljem plana i programa zdravstvene zaštite koje donosi ministar zdravstva na prijedlog Zavoda i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo) te pravo korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu (o tome provedbene propise donosi Zavod uz suglasnost nadležnog ministra). Plaćanje tih zdravstvenih usluga potanko se regulira (članci 17. i 18.) pa primjerice, osiguranici Zavoda iz osnovnoga zdravstvenoga osiguranja imaju pravo na zdravstvenu zaštitu u cijelosti za preventivnu zdravstvenu zaštitu djece, školske djece i studenata na redovnom školovanju i odraslih osoba osim preventivnih pregleda koje na temelju zakona i drugih propisa osiguravaju poslodavci ili jedinice lokalne i područne (regionalne) uprave, kurativnu zdravstvenu zaštitu i medicinsku rehabilitaciju djece, učenika i studenata na redovnom školovanju, ortopedska i druga pomagala djeci do 18. godine života, kurativnu zdravstvenu zaštitu odraslih osoba na razini primarne zdravstvene zaštite, preventivnu i kurativnu zaštitu žena u vezi s planiranjem obitelji, praćenje trudnoće i poroda, preventivnu i kurativnu stomatološku zdravstvenu zaštitu djece do 18 godina i trudnica, preventivnu i kurativnu zdravstvenu

zaštitu u vezi s HIV infekcijom i ostalih zaraznih bolesti te na druge oblike zaštite. Propisuju se i oblici zaštite koji zahtijevaju sudjelovanje osiguranika osoba te se utvrđuju najniži postoci s kojima sudjeluje Zavod, odnosno snosi osnovno zdravstveno osiguranje. Tako, primjerice, Zavod osigurava najmanje 85 posto vrijednosti za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu uključivo i dnevnu bolnicu i kirurške zahvate u dnevnoj bolnici, osim fizikalne medicine i rehabilitacije, najmanje 70 posto vrijednosti za troškove smještaja i prehrane u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti uz liječenje akutnih bolesti, najmanje 50 posto vrijednosti za specijalističko-konzilijarnu stomatološku zdravstvenu zaštitu u parodontologiji odraslih osoba te, među ostalim, lijekove s liste lijekova Zavoda koji se propisuju na recept u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Razliku do pune vrijednosti prava na zdravstvenu zaštitu iz osnovnog zdravstvenog osiguranja snosi sama osigurana osoba odnosno osiguravatelj s kojim je osigurana osoba sklopila ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju za navedenu razliku ili se razlika podmiruje na teret državnog proračuna odnosno proračuna jedinica područne samouprave ovisno o kakvom se osiguraniku radi.

U cijelosti je zajamčeno plaćanje zdravstvene zaštite na teret Zavoda, rekla je ministrica, za osobe koje nisu osigurane na dopunsko osiguranje - djecu do 18 godina života, osobe s invaliditetom i osobe kojima je potrebna tuđa pomoć s najmanje 80 posto tjelesnog oštećenja te osoba čiji prihod po članu obitelji u pojedinoj kalendarskoj godini ne prelazi iznos utvrđen posebnim propisom (donijet će ga Ministarstvo rada i socijalne skrbi i Ministarstvo zdravstva).

Ograničenja za bolovanja

Značajna novost u ovom zakonskom prijedlogu je ograničenje izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite da propisuje dužinu bolovanja jer će dužinu bolovanja za pojedinu dijagnozu posebnim propisom donijeti ministar zdravstva u suradnji s Hrvatskom liječničkom i stomatološkom komorom, rekla je ministrica. Naime, prema predloženom rješenju izabrani liječnik utvrđuje dužinu trajanja bolovanja ovisno o vrsti bolesti a najdulje do

roka utvrđenog spomenutim aktom za svaku dijagnozu. Nakon proteka tog roka pravo na bolovanje i duljinu trajanja utvrđuje liječničko povjerenstvo Zavoda (članak 31.). Takvim zakonskim rješenjem, stoji u obrazloženju zakonskog prijedloga, značajno će se utjecati na dužinu trajanja bolovanja pa se ocjenjuje da će se prosječno bolovanje svesti na šest mjeseci.

U cijelosti je zajamčeno plaćanje zdravstvene zaštite na teret Zavoda za osobe koje nisu osigurane na dopunsko osiguranje - djecu do 18 godina života, osobe s invaliditetom i osobe kojima je potrebna tuđa pomoć s najmanje 80 posto tjelesnog oštećenja te osobe čiji prihod po članu obitelji u pojedinoj kalendarskoj godini ne prelazi iznos utvrđen posebnim propisom (donijet će ga Ministarstvo rada i socijalne skrbi te Ministarstvo zdravstva).

U cilju smanjenja troškova osnovnog osiguranja predviđa se najniži postotak naknade plaće za bolovanje 70 posto od osnovice što je uobičajena praksa u europskim zemljama, rekla je ministrica.

Kao pozitivan učinak ovog Prijedloga zakona na prvom mjestu ministrica je spomenula da će definiranje osnovnih zdravstvenih prava značajno utjecati na učinkovitije upravljanje sredstvima i bolju kontrolu usluga koja se dobivaju za ta potrošena sredstava te jedinstveniju kontrolu provođenja potpisanih ugovora o provođenju zdravstvene zaštite sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnicima. Uvođenjem dopuskoga osiguranja ujednačit će se struktura izvora financiranja sustava iz javnih i privatnih izvora financiranja a omogućit će se i praćenje ne samo obuhvata zdravstvene zaštite nego i kvaliteta.

Cilj je ovog zakona, kako navodi predlagatelj, povećati prihode suplaćanja na razinu od 8 do 10 posto ukupnih prihoda i povećati udio dopuskoga osiguranja na razinu do

10 posto ukupnih prihoda, čime bi se, u odnosu na postojeće izvore financiranja osiguralo dodatnih 18 do 20 posto sredstava za zadovoljavanje zdravstvenih potreba stanovništva pod pretpostavkom da razina izdvajanja iz i na plaće za financiranje osnovnoga zdravstvenog osiguranja ostane na postojećoj razini. To će utjecati na smanjenje "neformalnih plaćanja", jer stanovništvo već sada time sudjeluje u suplaćanju, prema procjeni na razini od deset posto.

Financijski podaci o poslovanju Zavoda za 2000. godinu govore da je ukupan prihod Zavoda bio 13,9 milijardi kuna a izdaci 14,02 milijarde kuna. Razlika tekućih prihoda i izvršenih izdataka u iznosu od 55,3 milijuna kuna rezultat je knjigovodstvenog iskazivanja, a za realno sagledavanje poslovanja Zavoda nužno je sagledati potraživanja i obveze Zavoda koje su dospjele, a nisu izvršene zbog nedostatka novca u 2000. godini, navodi predlagatelj u Ocjeni stanja uz predloženi zakon. Na dan 31. prosinca 2000. godine potraživanja Zavoda iznose sveukupno 4,57 milijardi kuna od čega su dugoročna 5,65 milijuna a kratkoročna 4,5 milijardi. Upravo zbog takvog stanja (značajka prethodnih godina ali se očekuje i u 2001.) razlog je da se pristupilo reformi sustava zdravstva.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav te **Odbor za zakonodavstvo** podupiru donošenje ovog zakona a njegovo prihvaćanje predložio je i **Odbor za financije i Državni proračun**. Članovi potonjeg radnog tijela u raspravi su istakli da stanje u zdravstvu nameće potrebu reforme tog sustava i zdravstvenog osiguranja te da je u sferi izvanproračunskih fondova, posebno Zavoda za mirovinsko osiguranje i zdravstveno osiguranje žarište porasta javne potrošnje i fiskalnih problema. Ocijenjeno je da će očekivani učinci povećanja prihoda od suplaćanja na razinu od 8 do 10 posto ukupnih prihoda te povećanje udjela dopuskoga osiguranja na razinu od 10 posto ukupnih prihoda značajno povećati postojeće izvore financiranja. Izražena je potreba da se do drugog čitanja izradi usporedba predloženog mješovitog modela financiranja zdrav-

stva s drugim modelima, prvenstveno s onima kada se kao nositelji osnovnog osiguranja ne javlja samo jedna institucija.

U vezi s rješenjem (članak 24.) kojim se propisuje nadoknada plaće u slučajevima kad je osiguranik privremeno nesposoban za rad zbog bolesti ili ozljede rečeno je da bi se troškovi poslodavaca a time i cijena rada smanjili ako bi se isplata naknade plaće na teret poslodavaca isplaćivala od prvog do tridesetog dana bolovanja. Izraženo je i stajalište da zakon nije precizan u definiranju dopuskoga zdravstvenog osiguranja koje se povjerava i Zavodu i osiguravateljskim društvima te da nije jasno razgraničeno tko osigurava koji dio zdravstvene zaštite. Spornim je ocijenjeno rješenje kojim se predviđa da onaj tko plaća privatno osiguranje gubi prava iz osnovnog osiguranja odnosno da je to neprihvatljivo u sustavu solidarnosti i uzajamnosti. Kao moguće rješenje predloženo je da se troškovi ostvarene osnovne zaštite refundiraju osiguravatelju s kojim osiguranik ima sklopljenu policu.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo također predlaže prihvaćanje ovog Prijedloga zakona, za koji je većina članova u raspravi istakla da ima niz nepotpunih pojmova pa stoga i netransparentnih. Odnosi se to na pojmove kao što su "osnovno", "obvezno", "dopunsko" i "privatno" zdravstveno osiguranje, a velikim brojem odredbi predviđa se naknadno donošenje podzakonskih akata i pravilnika koji bi donekle razjasnili ove pojmove. Jedno od bitnih pitanja je i visina materijalnog cenzusa te broj korisnika koji će participirati u određenim postocima. Članovi Odbora utvrdili su da je u okviru zdravstvene reforme potrebno i bitno napraviti kategorizaciju bolnica na području RH te utvrditi standard zdravstvenih usluga iz osnovnog osiguranja.

Predloženo je, među ostalim, da se zakonskim odredbama utvrdi odgovornost članova Vijeća za poslovanje Zavoda te vodi računa o izbjegavanju mogućih sukoba interesa u obnašanju dužnosti člana Upravnog vijeća.

Ovaj je Odbor predložio Hrvatskom saboru da obveze predlagatelja da do rasprave o Konačnom prijedlogu ovog zakona uputi u saborsku proceduru i zakon o zdravstvenoj zaštiti (prvo čitanje) te obvezno dostavi uz drugo čitanje nacрте svih važnijih podza-

cenzusa, star je i mora uzimati devet lijekova do kraja života, pitao je navevši da će u tom slučaju ta osoba morati sve to sama participirati do kraja života.

I **Viktor Brož (HSLŠ)** imao je ispravak netočnog navoda predgovornika u vezi s gubicima Zavoda u posljednjih godinu i pol te se pozvao na izlaganje jednog ministra u HDZ-ovoj Vladi 1977. koji je na Savjetu zdravstva iznio suprotnu tvrdnju i rekao da Zavod iskazuje gubitke od 110 milijuna kuna mjesečno. Dr. **Ivica Kostović** je pak podsjetio da je uz donošenje zakona o stopama doprinosa bilo rečeno da će se Zavod sanirati (a nije) što je temeljni preduvjet za reformu. Ako je HDZ loše gospodario ne opravdava reformu kojom dolazi do dramatičnih sužavanja osnovnih prava. To je bit problema a za vrijeme HDZ-a toga nije bilo i sve je funkcioniralo u najtežim uvjetima. Mr. **Andro Vlahušić (HSLŠ)** također je opovrgnuo navod predgovornika o dugu u Zavodu, kao da je nastao u posljednje dvije godine jer je, rekao je, naslijedeni dug od prethodne vlasti bio 4,2 milijarde kuna. **Ivan Šuker (HDZ)** upozorio je predgovornika da nije dobro, a i radi, hrvatske javnosti, baratati s netočnim podacima jer prema Izvješću o izvršenju proračuna za 1999. godinu dugovi Zavoda su iznosili 1,7 milijardi kuna i taj dug nije vraćen već povećan na više od dvije milijarde kuna, rekao je, među ostalim. **Sonja Borovčak (SDP)** također je opovrgnula navod da se predloženim zakonom drastično smanjuju prava osiguranika, dr. **Ivica Kostović** ostao pri svom izračunu troškova, a **Snježana Biga-Friganović** podsjetila predgovornika da su bolnice stvarale dugovanja upravo zbog nelogično ugovaranih limita iz 1995. godine. U vezi s dugovanjima rekla je da je ova Vlada u proteklom razdoblju izdvojila oko 2,3 milijarde kuna (iz proračuna i za decentralizaciju) i kada se tome pribroji vraćen dug Zavoda od 750 milijuna dobije se iznos veći od 3,2 milijarde kuna. **Viktor Brož** osvrnuo se na navod zastupnika Šukera u vezi s lošim gospodarenjem (gubitak u Fondu povlači i izdvajanje iz proračuna) rekavši da je ukidanje doprinosa za mirovinsko osiguranje 1998. radi sanacije poduzeća imalo loše posljedice. **Ivan Šuker** tvrdi pak da decentralizacija s ovim nema nikakve veze te da se ovakvim neargumentiranim raspravama neće pomoći ni ministrici niti županima i da se ne

može govoriti o podacima koji nisu obuhvaćeni dokumentima usvojenim u Saboru (ako je Vlada izdvojila iz državnog proračuna za sanaciju nešto što nema u usvojenim dokumentima onda je to radila mimo odluke Sabora). U još nekoliko kraćih ispravaka netočnih navoda **Snježana Biga-Friganović** naglasila je, među ostalim, da se krenulo u reformu zdravstva upravo zbog velikih dugovanja i urušavanja zdravstvenog sustava a **Ivan Šuker**, da u popratnim dokumentima za zdravstvenu reformu nisu dati financijski pokazatelji o stanju Zavoda.

Dileme u vezi s participacijom

Dr. **Ante Simonić (HSS)** govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a koji podržava predloženi zakon i uvođenje dopunskog zdravstvenog osiguranja. Naime, pitanje zdravstva od golemog je strateškog značenja za ovu zemlju i tiče se svakoga od nas ali i budućih generacija a aktualna situacija u zdravstvu nikoga ne zadovoljava. U sustavu ima mnogo nelogičnosti i značajan stupanj nereda i to nije priča samo ovih zadnjih godinu dvije, deset, već bolnog nasljeđa iz prijašnjih razdoblja. To ne opravdava nikoga, a ni situacija ne zadovoljava i zato zastupnik pozdravlja kretanje u reformu zdravstva.

Pitanje zdravstva od golemog je strateškog značenja za ovu zemlju i tiče se svakoga od nas, ali i budućih generacija a aktualna situacija u zdravstvu nikoga ne zadovoljava.

U situaciji kada iz bruto nacionalnog dohotka Hrvatska izdvaja za zdravstvo 8,1 posto po glavi stanovnika što je u rangu visokorazvijenih zemalja no po osobi trošimo 410 dolara godišnje što nas ne može zadovoljiti (primjerice, Švicarska troši 2.644 dolara) odnosno kada je sustav skup jer se iz proračuna puno izdvaja a malo ulaže u zdravstvo po osobi, treba ući u strukturne promjene tog sustava. No svi ti problemi ne mogu se riješiti jednim zakonom već je za to potrebno duže razdoblje usuglašavanja ali i novac, naglasio je zastupnik.

Klub zastupnika HSS-a pozdravlja sve ideje koje dovode do snažnije konkurencije na području zdravstva i

duboko je uvjeren da će ovaj zakon, koji je sličan slovenskom, što daje određenu garanciju da smo na dobrom putu, omogućiti bolju dostupnost zdravstvenih usluga svima koji ih trebaju. Podržava ideju i da se u borbi za zdravlje traži veći angažman pojedinca. Međutim, to otvara niz dilema vezanih uz participaciju, kazao je. Jer, participacija košta, novi je udar na džep ljudi i teško je podnose oni kojima je najteže ne potrebna je (kvalitetna) kao jedini način da se ova zemlja može bolje brinuti za zdravlje svih nas.

Uz prijedloge o poboljšanju određenih odredbi iznio je i sugestiju ovog Kluba: u zakonu treba govoriti o vrstama osiguranja i o načinu plaćanja jer se iz Prijedloga zakona ne vidi jasno što to znači privatno zdravstveno osiguranje, jer i osnovno i dopunsko može biti i državno i privatno. Podržava se stav Hrvatske liječničke komore da Zavod ne može biti osiguravatelj višeg standarda usluga odnosno može, ukoliko osnuje zasebno osiguravateljsko društvo koje će se time baviti. Nerealnim se smatra očekivanje predlagatelja da će se dopunskim osiguranjem osigurati deset posto ukupnih prihoda, odnosno približno 1,3 milijarde kuna što bi značilo da svaki djelatnik uplaćuje godišnje 1.300 kuna. Kad je riječ o donošenju propisa o duljini bolovanja to mora biti u suradnji sa Zavodom i stručnim društvima Hrvatskoga liječničkog zbora, neki su od prijedloga.

Pronađi rješenja sukladna potrebama građana

Klub zastupnika HSLŠ-a ocjenjuje da je predloženi zakon dobar i da ide u smjeru reforme zdravstva, iznio je **Viktor Brož**. No, smatra i važnim da se do izrade Konačnog prijedloga nađu zakonska rješenja koja će biti provediva, sukladna zdravstvenim potrebama građana ali u okvirima gospodarskih mogućnosti zemlje.

Reforma sustava zdravstvenog osiguranja i reforma zdravstva usko su povezane i predstavljaju dugogodišnji proces i ovaj je zakon prvi ali ozbiljan korak u cjelokupnoj reformi, nastavio je zastupnik. Iznio je i određene primjedbe na predložene zakonske odredbe počevši od one da bi trebalo detaljnije definirati vrste osiguranja kao osnovno, dopunsko i prošireno a onda utvrditi da

dopunsko i prošireno može biti privatno, do toga da treba ocijeniti i utvrditi (uvođenje) prava osiguranika u okviru osnovnog zdravstvenog osiguranja te da se za drugo čitanje uzme u obzir mogućnost da se u kategoriju osoba čija zdravstvena zaštita ide u cijelosti na teret Zavoda uvrste i branitelji Domovinskog rata (prije toga revizija). Važno je i utvrditi standarde preventivnih, terapijskih i dijagnostičkih usluga u osnovnom zdravstvenom osiguranju.

Ako isključivo Zavod utvrđuje cijenu zdravstvenih usluga iz osnovnog zdravstvenog osiguranja onda doista ima monopolistički položaj pa da se to izbjegne trebalo bi uključiti i suglasnost Ministarstva zdravstva, predložio je, među ostalim.

Na kraju je istaknuo da su rješenja koja se nude predloženim zakonom dobra, ostvariva te, uz neka poboljšanja, pa i ovih prijedloga, Klub zastupnika HSLS-a podržat će predloženi zakon u prvom čitanju.

Dr. **Anto Kovačević (HKDU)** iznio je u ime Kluba zastupnika HSP-a/HKDU-a načelne primjedbe na predloženi zakon, koji se donosi, upozorio je, radi bolesnika osiguranika i njihovog što boljeg liječenja odnosno prevencije. Treba promatrati i financijski aspekt ovog zakona jer zdravstvo je jedno od temeljnih kategorija socijalne zaštite te stoga i ovisno o općim gospodarskim prilikama i odnosima u Hrvatskoj.

Ovo je jedan od zakona iz skupine MMF-a i Svjetske banke, koji propovijedaju koncept najsureovijega, divljeg, liberalnog kapitalizma i konačni im je cilj odustajanje od demokrišćanskog načela solidarnosti kao temelja obveznog zdravstvenog osiguranja odnosno redukcija socijalnih prava radi ozdravljenja proračuna. To je, smatra ovaj Klub zastupnika, potpuno krivo, rekao je. Naime, smatraju, da sustav zdravstva posebno primarne zdravstvene zaštite zaslužuje posebnu pozornost države i izdašno financiranje. Štednja na zdravlju građana može nam se svima obiti o glavu, upozorava zastupnik navodeći da su određene redukcije već na snazi (smanjena naknada za bolovanja, obvezno plaćanje učešća za lijekove). Nije sve u manjku novca jer je 1991/92. očuvan zdravstveni sustav iako su sredstva bila smanjena za trećinu, rekao je zastupnik složivši se s uštedama u zdravstvu u režijskim troškovima.

Upozorio je da je kod definiranja osnovnog paketa zdravstvenih usluga nužan oprez kako se ne bi dogodila diskriminacija građana RH po socijalnom statusu. Dodao je također kako ovaj Klub zastupnika smatra da se nije vodilo računa o mišljenju struke te da je ignorirana uloga Hrvatske liječničke komore. Zastupnik je iznio i određene primjedbe na pojedina zakonska rješenja, primjerice, da bi dužinu bolovanja trebala predlagati stručna društva hrvatske liječničke zajednice, da se striktno odredi rok (invalidska komisija) za obradu višegodišnjih bolovanja te da naknadom za bolovanje u 100-postotnom iznosu budu obuhvaćeni invalidi Domovinskog rata (ako su bolovanja na osnovi invalidnosti). Predložio je u ime Kluba da predloženi zakon ide u drugo čitanje i da se prihvate ove primjedbe.

Neophodan "krovni" zakon

Snježana-Biga Friganović (SDP) govorila je u ime Kluba zastupnika SDP-a složivši se s konstatacijom da je zdravstveni sustav jedan od najsloženijih sustava u državi. Troškovi za zdravstvenu zaštitu rastu u svim državama, i to iznad razine porasta bruto društvenog proizvoda. Stoga većina država, i one najrazvijenije, kontinuirano ulaze u različite oblike reforme zdravstvenog sustava. Naš zdravstveni sustav kakav je danas više jednostavno nije moguće održati, u njega je usisano više od 3,2 milijarde kuna, i neophodno je da što prije ključni, krovni zakon, a ovaj je jedan od njih, zažive u praksi, naglasila je zastupnica.

Činjenica je također da je više od 80 posto građana u ovoj državi oslobođeno participacije temeljem različitih zakona pa se uopće postavlja pitanje da li imati institut participacije ili ga uvesti onako kako je realno, kazala je. Mi smo mišljenja, dodala je, da institut participacije mora biti uveden, ali imati u vidu gospodarsku i socijalnu situaciju u državi i naših građana. Još uvijek nije razriješeno i neformalno plaćanje u zdravstvu, što je blaži izraz za korupciju, rekla je, pa bi se s tim problemom trebalo pozabaviti nadležno Ministarstvo ali i druga, a posebno MUP, mišljenje je ovog Kluba zastupnika.

Predviđeni ciljevi ovog zakona se mogu podržati i u interesu su svih

građana RH i stoga je za njihovu realizaciju potrebno da ovaj zakon bude kvalitetan i da ga se do drugog čitanja raspravi u svim stručnim krugovima i javnosti i da dobije podršku, naglasila je, među ostalim, zastupnica. Predložila je u ime Kluba i određene izmjene u ponuđenim odredbama pa tako i onu (članak 31.) da izabrani doktor mora, a ne da može, prekinuti bolovanje u slučaju da zdravstveno stanje osiguraniku omogućava normalan rad, da pravo na naknadu troškova prijevoza do mjesta prebivališta odnosno mjesta pokopa ima obitelj umrloga kojem je učinjena eksplantacija zbog donacije organa a trebalo bi biti jasnije i drugačije definirano rješenje kojim se predviđa (članak 83.) da onaj tko plaća privatno osiguranje gubi prava iz osnovnog osiguranja, kao i definirati obvezno, dopunsko i privatno osiguranje.

Predviđeni ciljevi ovog zakona se mogu podržati i u interesu su svih građana RH i stoga je za njihovu realizaciju potrebno da ovaj zakon bude kvalitetan, da ga se do drugog čitanja raspravi u svim stručnim krugovima i javnosti i da dobije podršku.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, koji podržava zakon u prvom čitanju, pridružila se i mišljenjima da do drugog čitanja ovog zakona na raspravu trebaju doći i drugi vrlo značajni zakoni koji određuju zdravstvenu zaštitu i zdravstvenu djelatnost. Vrlo je važno da izračuni za imovinski cenzus onih koji će biti dužni plaćati participaciju i pojedine zdravstvene usluge budu uz konačni prijedlog ovog zakona, rekla je na kraju.

Zdravstvo nije tro ak, već bolesni

Dr. **Tibor Santo (zast. pripadnika mađarske nac. manjine)** govorio je u ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina i rekao da se ne slaže s onima koji tvrde da je ovaj zakon krovni već s onima koji smatraju da najprije treba jednim zakonom definirati ciljeve koje ovo društvo želi doseći u unapređenju i zaštiti zdravlja pa

nakon toga razgovarati o modalitetima njihovih ostvarenja. Zastupnik se pozvao na A. Štampara, kako kaže, najveći autoritet Hrvatske na području zdravstva, prema kojem pitanje ljudskog zdravlja ima veće ekonomsko značenje nego humanitarno. Stoga smatra da bi tako trebalo i tretirati ovu raspravu pa onda ne bi bilo točno da je zdravstvo trošak i da je sve u funkciji smanjenja troškova jer najveći su trošak bolesni ljudi i oni koji postaju prerano nesposobni za rad i život.

Ovim se zakonom uspoređujemo sa Slovenijom pa znači li to, pitao je zastupnik, da pristajemo na to da izdvajanja za zdravstvo budu veća, što drži logičnim, jer Slovenija izdvaja dvostruko više od nas po glavi stanovnika. Kad se govori o modelu zdravstvenog osiguranja istaknuta je ozbiljna dilema, rekao je, i to je možda trebalo prethodno raspraviti, jer pitanje je li dovoljno jedan, državni osiguravatelj za 80-postotnu zaštitu i jesu li razmatrani i uspoređivani drugi modeli. U Europi postoji čitav niz zemalja koje imaju kompeticiju, kao preduvjet (tržišna utakmica) za smanjivanje i postizanje djelotvornijeg korištenja i financiranja zdravstvene zaštite.

Nadalje, smatra da je sve jasno u vezi s privatnim osiguranjem jer da se radi o sloju najbogatijih stanovnika koji nema pravo "gurati se" s onima koji nisu u mogućnosti snositi sami troškove svoje zdravstvene zaštite. Jedino je nevolja kako će se utvrditi cenzus za to tko su ti najbogatiji koji nemaju biti pravo korisnici obveznog zdravstvenog osiguranja jer mehanizam za to nije utvrđen, rekao je zastupnik. U vezi s participacijom je naglasio da ona u zdravstvu mora biti dovoljno visoka da destimulira neopravdano korištenje zdravstvene zaštite i s druge strane, ne smije biti previsoka kako ne bi onemogućila redovno korištenje zdravstvene zaštite, za što je zajednica zainteresirana. Zastupnik stoga drži upitnim drastično visoke participacije, osobito u stomatološkoj zaštiti, jer nam je zapravo zdravlje zubiju stanovnika više nego katastrofalno.

Osnovnu dilemu u vezi s ovim zakonom i kako se prema njemu postaviti nalazi u činjenici da se predloženi model osiguranja ne uspoređuje s dobrim ni lošim stranama drugih modela pa bi te usporedbe trebalo pribaviti do drugog čitanja (ili raspraviti u javnoj,

stručnoj raspravi). Rasprava o predloženom zakonu imala bi puno više smisla kada bi njegovi ciljevi bili jasni (očekuje se zakon o zdravstvu) i kad bi se točno znalo što u sustavu osiguranja osiguranik dobiva za svoje novce i po kojoj cijeni, a ovdje se utvrđuje monopolist i to je, čini se zastupniku, najslabija točka ovog Prijedloga zakona.

Mr. Zlatko Mateša (HDZ) rekao je da se nada da u Hrvatskoj neće biti kao u Sloveniji financijska katastrofa odnosno kad se 1998. godine dogodio najveći financijski fijasko slovenskog zdravstva i zdravstvenog osiguranja tako da je slovenska Vlada to morala posebnim zakonom "rasturiti".

Zatim se prešlo na pojedinačnu raspravu.

Potreban djelotvorniji zdravstveni sustav

Mr. Andro Vlahušić (HSL) naglašava da se raspravlja o zakonu koji je suštinski za stanovnike Republike Hrvatske no rasprava o zdravstvenoj zaštiti, nažalost, ne pobuđuje pažnju kao rasprave o političkim temama pa sabornica baš nije prepuna. Zdravstveni sustav u RH ne samo da je sustav koji brine o zdravlju ljudi već i jedna od najvećih gospodarskih subjekata (tako je i u svijetu). Mi ne slijedimo Europu u izdvajanju za zdravstvo po glavi stanovnika već izdvajamo oko 410 dolara po stanovniku što ne može pokriti sve potrebe hrvatskih bolesnika i društva, a u vrijeme rata i poraća najveći dio tereta iznijele su plaće zaposlenika u zdravstvu, kazao je.

Iskustva europskih zemalja, pa i tranzicijskih, pokazuju da nije dobro naglo krenuti u decentralizaciju ili tržišno poslovanje pa će ove promjene biti poprilično teške i neće se lako primijeniti u praksi, smatra zastu-

pnik. Potrebno drži da predloženi zakon odredi jasna "pravila igre" za osiguravatelje, da se unese obveza da sva dopunska osiguranja ravnomjerno zastupaju osiguranike po spolnoj i dobnoj strukturi. Jer, privatna por.210ŽY&Mt?pnik. a)BYJAŽ3?ođ BI;?p?ogO

predložila je neke izmjene, odnosno dopune. U članku 18. utvrđeno je da se iznimno od zakona zdravstvena zaštita u cijelosti na teret sredstava zavoda plaća u slučaju liječenja osiguranih osoba koje nisu osigurane na dopunsko zdravstveno osiguranje, i to za djecu do 18 godina, osobe s invaliditetom, te osobe čiji prihod po članu obitelji u pojedinoj kalendarskoj godini ne prelazi iznos utvrđen posebnim propisom. Zastupnica se založila da se ova odredba odnosi i na dragovoljce i branitelje Domovinskog rata.

Vežano uz članak 38. u kojem je utvrđeno da naknada plaće ne može biti niža od 70% osnovice za naknadu, zastupnica Orel se kritički osvrnula na formulaciju "ne može niža od", koja, po njezinu mišljenju, daje mogućnosti za manipuliranje s visinom osnovice, odnosno ona može biti 70, 75 ili 80%. Založila se za točno navođenje u postotku koja je to osnovica za naknadu.

U člancima 62, 63. i 75. navedeno je da bi se dospjeli iznosi doprinosa trebali plaćati odnosno namiriti uz kamate za sve dane zakašnjenja. Zatražila je od predlagača da utvrdi koja je to visina kamata.

Trebalo bi preispitati i odredbu članka 60. po kojoj bi Zavod imao pravo kontrole poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija obveznika uplate doprinosa, s obzirom na to da je sada Uredbom Vlade Registar osiguranika (REGOS) nadležan za kontrolu i nadzor uplaćenih doprinosa.

Zastupnica se osvrnula i na članke 78. i 79. kojima je utvrđeno da dopunsko zdravstveno osiguranje ustanovljuju ugovorom osigurane osobe sa Zavodom, odnosno osiguravateljem, a ovi su pak dužni osigurati jednaka prava i obveze za sve osiguranike. Postavila je pitanje je li doista dobro da dopunsko zdravstveno osiguranje provode i Zavod i osiguravatelji ili bi bilo bolje da to bude samo Zavod kao što je u Sloveniji, ili pak samo osiguravatelji.

Osvrnula se i na članak 83. u kojem je utvrđeno privatno zdravstveno osiguranje, te smatra upitnim da osiguranik koji bi pristupio privatnom osiguranju gubi pravo korištenja osnovnog zdravstvenog osiguranja. Upitnim također smatra i odredbu po kojoj bi se osiguranik mogao privatno osigurati ako ispunjava uvjet imovinskog cenzusa kojeg utvrđuje ministar nadležan za zdravstvo.

Zastupnica je predložila da se direktor Zavoda bira javnim natječajem, a ne da ga imenuje Vlada, kako je predlagatelj naveo u članku 96. Također je spomenula da nije naveden točan broj pomoćnika direktora, a smatra da bi to bilo poželjno.

Na kraju izlaganja g-đa Orel se osvrnula i na odredbe članaka 132. i 133, gdje je utvrđen rok od 6 mjeseci za donošenje provedbenih propisa, što ona smatra predužim.

Previ e osiguranika oslob oeno participacije

Sonja Borovčak (SDP) svoje je izlaganje započela tvrdnjom da je naš zdravstveni sustav bolesnik kojem terapija i nije baš tako jednostavna; treba naime, više lijekova, a ovaj zakon je samo jedan od njih. Osvrnula se i na mišljenje da Ministarstvo do sada nije ništa učinilo vezano uz reformu zdravstva, s čime se ona ne slaže. Dapače, podržava napore koje Ministarstvo ulaže, pa i kroz svoje otvaranje javnosti i komuniciranje s korisnicima zdravstvenih usluga. Naglasila je da reforma ne može uspjeti samo s promjenom zakona, nego ako zaista postoji politička volja te spremnost promjene ponašanja. Iznijela je stav da je do sada bio preširoki krug onih koji su bili oslobođeni plaćanja participacije u zdravstvu, ali svakako neke kategorije građana trebaju biti oslobođene plaćanja. Založila se da se javnost malo pobliže upozna sa značenjem obveznog i dopunskog osiguranja.

Novi zakon Ěe pogoditi najsiroma nije

Jadranka Kosor (HDZ) uvodno je ustvrdila da se ovaj zakon tiče svih nas, da razumije probleme s kojima se danas susreće zdravstvo, ali smatra da će mnoge odredbe ovako predloženoga zakona pogoditi i izazvati potres u mnogim kućnim proračunima, a pogotovo će pogoditi siromašne. Prije svega tu misli na smanjivanje osnovice za bolovanja na 70% plaće, što će izazvati velike posljedice. Ljudi će zbog neimaštine odlaziti raditi te će biti još bolesniji, a učinak njihovog rada ostaje upitan, naglasila je g-đa Kosor. Osvrnula se i na problematiku participacije za lijekove, te ustvrdila da treba veoma dobro razmisliti i promijeniti one

odredbe koje izrazito pogađaju građane. Osvrnula se na kategoriju umirovljenika, te rekla da jednostavnom računicom možemo doći do podatka koliki će dio prosječne mirovine prosječnog umirovljenika u ovako koncipiranoj zdravstvenoj zaštiti odlaziti samo na participaciju, odnosno kupovanje lijekova.

Zastupnica Kosor je upitala što će biti sa zdravstvenom zaštitom prognanika i izbjeglica, koja je do sada bila besplatna. Drugo važno pitanje odnosi se na financiranje opreme za novorođenčad koja iznosi 1.360,00 kuna, jer po ovom prijedlogu zakona, HZZO iz svog proračuna više ne daje sredstva za tu namjenu. Iako se u obrazloženju prijedloga zakona kaže da bi se to pravo trebalo regulirati posebnim zakonom, te osigurati putem Zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, tog zakona još nema, a o njemu se trebalo raspravljati paralelno s ovim, jer što će se dogoditi s naknadama za novorođenčad kada Zakon o zdravstvenom osiguranju stupi na snagu i počne se primjenjivati, naglasila je.

Teško je na administrativan način određivati duljinu bolovanja za pojedinu dijagnozu.

Zastupnica je dala prijedlog da se umirovljenici iznad 67 godina starosti oslobode plaćanja participacija u zdravstvu, da za njih sve usluge budu besplatne. Ovu dobnu granicu objasnila je podatkom da prosječni životni vijek u Hrvatskoj, prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, iznosi upravo 67 godina.

Kritički se osvrnula i na odredbu članka 31. koja govori o utvrđivanju prosječne dužine bolovanja, smatra da je vrlo teško na administrativan način određivati duljinu bolovanja za pojedinu dijagnozu, kako se predlaže. "To je na neki način sumnjičenje građana, a prije svega liječnika", ističe zastupnica te traži da se do drugog čitanja ta odredba promijeni.

G-đa Kosor se zalaže da se još razmisli o uvođenju dodatnog osiguranja, na što upozoravaju i europski stručnjaci, a u svakom slučaju njegovo uvođenje zahtijeva dodatne pripreme.

Spomenula je i problem ostvarivanja svih prava temeljem ovog Zakona, te smatra da će građani teško

ostvarivati svoja prava, jer za provedbu zakona potrebno je donijeti velik broj propisa, njih stotinjak.

Dopunsko zdravstveno osiguranje izvan HZZO-a

Zlatko Mateša (HDZ) uvodno je ustvrdio da on osobno, kao i svekolika hrvatska javnost, smatra potrebitim pristupiti reformi zdravstvenog sustava. "Ali bih rekao da je to možda i jedina točka oko koje se slažemo i šteta je što ovako jedna reforma nije krenula drugim putem pa da se pokuša postići jedan nacionalni konsenzus i konsenzus političkih stranaka oko jedne takve reforme. Naime, ona nadilazi i mandat jedne Vlade i rekao bih čak i nekoliko Vlada, pa možda i nekoliko generacija, ako taj sustav bude dobro postavljen", kritički je ustvrdio Mateša. Naglasio je da su u tekstu Prijedloga zakona, bez obzira na obavljene konzultacije, zaobidene primjedbe nekih čimbenika zdravstvenog sustava, primjerice Hrvatska stomatološka komora uputila je 6 stranica primjedbi na ovaj prijedlog zakona, a ni jedna od tih primjedbi nije usvojena.

Osvrnuo se i na američki sustav u kojem 42 milijuna ljudi nema nikakvu zdravstvenu zaštitu, gdje je potpuna odgovornost za zdravlje na samom pojedincu, nasuprot našoj tradiciji i sustavu koji se temelji na solidarnosti, koji pruža drugačiju kvalitetu zdravstvene zaštite. Takav, pak, model ne može biti jeftin i nigdje u Europi nije jeftin, rekao je.

Osvrnuo se i na status HZZO, rekavši da je on prije svega financijska organizacija koja ugovara s raznim "izvođačima radova" ono što će korisnik, odnosno osiguranik dobiti, te bi o tome trebao govoriti ministar financija više od ministrice zdravstva. Naglasio je da HDZ neće prihvatiti da je dopunsko zdravstveno osiguranje u HZZO-u. Neka se iz HZZO-a izdvoji jedan dio, neka se formira po osnovi Zakona o osiguranju ravnopravno sa drugim osiguravateljima, neka bude u vlasništvu države, ali na istom mjestu ne mogu se voditi osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje, pa da se dogodi da osiguranici iz osnovnog osiguranja podnose gubitke dijela koji se tiče dopunskog osiguranja. Tko se želi baviti osiguranjem neka se formira kao osiguravajuće društvo

kao što su i drugi konkurenti. Zbog svega ovoga treba ozbiljno poraditi na konsenzusu oko ovako važne reforme, ako želimo da ona bude u korist onih osiguranika koji i plaćaju osiguranje, rekao je zastupnik Mateša.

Model slobodnog tržišta i solidarnost

Replicirajući, **Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine)** pojasnio je razlike između američkog i engleskog modela zdravstvenog osiguranja. Američki model slobodnog tržišta kao posljedicu slobodnog izbora (školorati svoju djecu ili osigurati sebe za slučaj bolesti) ima 42 milijuna ljudi bez zdravstvenog osiguranja. Britanski pak model je sasvim različit, i nema tih problema kao američki.

Replicirajući na izlaganje Zlatka Mateše, **Andro Vlahušić (HSLŠ)** naglasio je da se nada da će do drugog čitanja zastupnici uspjeli usuglasiti stavove kako bi stvarno pronašli politički konsenzus oko tog važnog pitanja, ali da svi moraju biti svjesni da će se i u budućnosti zakon mijenjati, s obzirom na iskustva u njegovoj primjeni.

Za to dati monopol HZZO-u?

Karmela Caparin (HDZ) započela je svoje izlaganje kritičkim tonom, rekavši da bi prema predizbornim obećanjima sve reforme, pa tako i reforma zdravstvenog osiguranja, trebala osigurati socijalnu sigurnost i bolji život, a da nakon paketa socijalnih zakona, pa i ovog, nije nimalo optimistična. Spomenula je da nas Međunarodni monetarni fond upozorava da je javna potrošnja još uvijek prevelika, a Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i mirovinski sustav su jedan od najznačajnijih čimbenika rasta javne potrošnje u Hrvatskoj. Postavlja se pitanje kako pokriti gubitke nastale u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje. Očito prelijevanjem sredstava obveznog osiguranja, dopunskog osiguranja, financiranjem na razini županija, te iz Državnog rekla je zastupnica Caparin. Očito je da raskorak između prihoda i rashoda opterećuju zdravstveni sustav i da se to objašnjava prevelikim pravima osiguranika u odnosu na gospodarsku situaciju u zemlji. Sada će se izdvajati za zdravstveno osiguranje u sklopu obveznog osiguranja,

dopunskog osiguranja i doprinosa za ozljede na radu i Ž3rfesionalne bolesti, pri čemu bi HZZO imao monopol. Zastupnica je naglasila da se apsolutno zalaže da dopunsko osiguranje ne bude u okviru HZZO. Može li se uopće Ž3rcijeniti koliko će biti stvarno izdvajanje za zdravstvo po zaposlenom, a zaposlenih ima milijun i 200 tisuća, zašto se ne dozvoli u stvarnoj reformi konkurencija obveznom zdravstvenom osiguranju, kolika premija dopunskog osiguranja, tj. premija za zdravstvene usluge i lijekove, upitala je zastupnica Caparin. Treba naglasiti da pacijent bez dopunskog osiguranja mora plaćati u gotovini za određene zdravstvene usluge.

Pravo na liječenje izravno povezano sa socijalnim statusom i prihodima osiguranika.

Napomenula je da se ovim prijedlogom zakona više ne osigurava ni Ž3avo na opremu novorođenog djeteta, budući da se predlaže premjestiti to u Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži. Ona smatra da se ta Ž3rblematika mora odmah regulirati drugim zakonom.

Osvrnula se na članak 17. i rekla da se njime ukida čitav niz Ž3ava iz zdravstvenog osiguranja, pa proizlazi da je Ž3avo na liječenje izravno povezano sa socijalnim statusom i prihodima osiguranika, što će dovesti do diskriminacije. To je u suprotnosti s Ustavom, gdje je RH definirana kao socijalna država, rekla je zastupnica, te nastavila kako je očigledno da će doći do smanjenja potražnje za zdravstvenim uslugama, samim time do smanjenja prihoda u našim bolnicama i do viška radne snage. Što će biti s viškrm djelatnika u bolnicama, pita se g-da Caparin.

Stupanjem na snagu ovog zakona osiguranici će morati izdvajati za usluge 15, 25, 30, 50, 80 ili 100%, za lijekove 10, 25 i 50%. "Bilo bi mi draže da neke od ovih postotaka vidim u gospodarstvu, a ne u urušavanju socijalnih Ž3ava", napomenula je zastupnica.

Osvrnula se i na odredbu u prijedlogu zakona po kojoj se određuje i novi najniži postotak osnovice za naknadu za vrijeme bolovanja, od 70%, što znači da će mnogi bolesni ići na posao, što će u

konačnosti rezultirati još skupljim liječenjem. Spomenula je i članak 31. te primijetila da će izabranom doktoru zaista biti vrlo teško odrediti trajanje bolovanja sukladno šifri bolesti, te da o tome treba do drugog čitanja dobro razmisliti. Sada će i HZZO određivati visinu naknade za to bolovanje i to po tome koliko stvarno ima novca, a to će ovisiti o stanju sredstava kojima raspolaže za provedbu osnovnog zdravstvenog osiguranja.

Opasnost uru avanja socijalnih prava

Miroslav Furdek (HSS) uvodno je rekao da apsolutno pozdravlja donošenje novog zakona o zdravstvenom osiguranju, te da je bilo krajnje vrijeme da se pristupi njegovom donošenju.

Naglasio je da HZZO raspolaže sa 13 milijardi kuna u svom fondu, što znači da jedna četvrtina proračuna

U zakonu više nema prava na pomoć za opremu novorođenčadi.

RH, kroz doprinose završavaju u tom fondu. "Kao što je poznato postoje velike dubioze u radu Zavoda, znamo da je Vlada iz proračuna dala više od 3 milijarde kuna pomoći kroz različite oblike", rekao je zastupnik Furdek.

Sigurno je da mi kao stanovnici RH ne želimo lošiju zdravstvenu zaštitu koja bi mogla imati nesagledive posljedice po zdravlje svih građana RH i zbog toga dužnu pažnju treba posvetiti ovom zakonu. Naglasio je da treba još više i kvalitetnije poraditi na odredbama zakona koje se tiču mehanizama nadzora i kontrole koju provodi Ministarstvo zdravstva, Vlada RH i Sabor u radu, poslovanju i funkcioniranju HZZO. U zakonu više nema prava na pomoć za opremu novorođenčadi, na novčanu naknadu nezaposlenoj majci i prava na naknadu za pogrebne troškove, s tim da se predlaže da se to uredi nekim novim zakonom. Zastupnik je predložio da se to uredi prije nego ovaj zakon stupi na snagu kako ne bi nastao pravni vakuum.

Dao je primjedbu na odredbu članka 17, te rekao da bi puno jasnije i kvalitetnije u samom zakonu, a i kasnije, u provedbenim aktima trebalo definirati pojam osnovnog osiguranja. A i inače smatra da bi sve

pojmove u zakonu trebalo kvalitetnije definirati. Osobito bi trebalo u svim segmentima pobrojati prava iz osnovnog osiguranja, naravno u podzakonskim aktima, rekao je zastupnik Furdek. Spomenuo je da bi bilo dobro da se bar matičnom Odboru za rad, socijalnu politiku i zdravstvo daju na uvid neki provedbeni dokumenti, da bi zastupnici mogli vidjeti kako će to funkcionirati.

Zastupnik se osvrnuo i na, kako je rekao, monopolistički položaj HZZO, jer HZZO određuje mjere zdravstvene zaštite, cijenu usluga, osigurava osnovno zdravstveno osiguranje, utvrđuje što je dopunsko osiguranje i koliko je ono u apsolutnom iznosu, utvrđuje iznos participacije za dopunsko osiguranje, osigurava dopunsko osiguranje, ugovora s bolnicama i privatnim zdravstvenim djelatnicima pružanje usluga po svojim pravilima, jer nema konkurencije, određuje s Komorom trajanje bolovanja, pa i profesionalne bolesti i ozljede na radu ulaze u sustav HZZO-a. Na kraju svog izlaganja, zastupnik je naglasio da podržava ovaj zakon u prvom čitanju, nadajući se da će sve primjedbe strukovnih udruga, i svih ostalih, do drugog čitanja biti razmotrene.

Načelo solidarnosti u drugi plan

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSP-a, **Tomči Tadić** je iznio načelne primjedbe HSP-a na zakonski prijedlog. Rekao je da bi zakon trebalo donijeti radi osiguranika, radi što bolje zdravstvene zaštite i u prevenciji i u liječenju, te da kroz taj aspekt treba promatrati ovaj prijedlog zakona.

Drugo, Prijedlog zakona treba promatrati kroz financijski aspekt, uostalom, novac i financiranje zdravstva su očito jedini razlog zbog kojeg se pristupilo izradi ovog zakona, rekao je. "Ovaj zakon je nastao pod pritiskom MMF-a i Svjetske banke, koji propovijedaju koncept najsurovijeg liberalnog kapitalizma s konačnim ciljem odustajanja od načela solidarnosti kao temelja obveznog zdravstvenog osiguranja", kritički se osvrnuo Tadić i naglasio da je potrebno biti maksimalno oprezan u ovakvoj zdravstvenoj reformi, vodeći računa o negativnim iskustvima Slovenije. I do sada su uočeni problemi financiranja zdravstva, gotovo da i nema idealnog rješenja za njegovo financiranje, ali se bojimo da se upravo ovakvim rješenjima ne

izgube iz vida temeljni ciljevi zdravstvene zaštite, rekao je zastupnik.

Potreban nam je nacionalni konsenzus o načelima socijalne skrbi, i to stoga jer se bojimo da pri definiranju osnovnog paketa zdravstvenih usluga ne dođe do diskriminacije građana RH po socijalnom statusu, tj. da oni siromašnijeg imovnog stanja ne budu mogli plaćati neke zdravstvene usluge, zaključio je izlaganje Tadić.

U ime predlagatelja

Osvrnuvši se na primjedbe i prijedloge iz rasprave, ministrica zdravstva, **Ana Stavljenić-Rukavina**, kao predstavnica predlagatelja, u završnoj riječi je rekla da je iz rasprave proizišlo niz korisnih sugestija koje će se sasvim sigurno uzeti u obzir prilikom razmatranja do drugog čitanja. Naglasila je da je ovaj zakon prošao rasprave u mnogim institucijama, u mnogim nevladinim udrugama i da je dobro popraćen u javnom tisku. Činjenica je da je u dijelu rasprave bilo nerazumijevanja na neke odredbe zakona, pa je ministrica htjela te odredbe pojasniti.

Ovaj zakon je usmjeren na to da u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja pruži 100% primarnu zdravstvenu zaštitu, da se ukine participacija koja je danas prisutna, da su sva djeca bez obzira kakve bolesti imaju, do osamnaeste godine, oslobođena bilo kakvog plaćanja participacije, bilo za lijekove, liječenje, ili bilo koji oblik zdravstvene zaštite. Novim zakonom uvodimo mješoviti model financiranja zdravstvene zaštite gdje se standardni oblik obveznog zdravstvenog osiguranja osigurava na bazi solidarnosti, a ono iznad toga primjenom ili doplaćanja (gotovina) ili dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Obvezni zdravstveni paket koji se pokriva na bazi solidarnosti obuhvaća osim primarne zdravstvene zaštite

Sva djeca bez obzira kakve bolesti imaju, do osamnaeste godine, oslobođena su bilo kakvog plaćanja.

kao temeljnog oblika zdravstvene zaštite i one rizične grupe bolesti koje pojedinac sasvim sigurno ne bi mogao platiti. To su u prvom redu najteže bolesti, maligne bolesti, to je i

transplantacija koja se pokriva sa 100% i u tom pogledu smo jedna od rijetkih država koja pokriva u 100% iznosu upravo te zahvate kao što su transplantacija i kompletno liječenje malignih bolesti, rekla je ministrica.

Naglasila je da će sve sugestije sasvim sigurno biti ugrađene u zakon koji će doći u drugo čitanje, nada se u kvalitetnijoj formi.

Osvrnula se i na brojna pitanja o ulozi HZZO-a, te dala odgovor na pitanje zašto će biti samo jedno obvezno zdravstveno osiguranje, jedan fond. Rekla je da je praksa koja je proizišla iz primjene više zdravstvenih fondova u tranzicijskim zemljama posebno Češkoj i Poljskoj pokazala da se ne može snositi rizik upravo za ove najteže bolesti, maligne bolesti, transplantacije itd. ukoliko u fond osiguranja ne uplaćuje barem 4 do 5 milijuna osiguranika. Činjenica je da su se neke tranzicijske zemlje vratile na stari sustav i da su uzele kao onu najdonju granicu 5 milijuna osiguranika za koje se osniva fond obveznog zdravstvenog osiguranja, i to je standard koji preporuča Svjetska zdravstvena organizacija.

Stavljenić-Rukavina naglasila je da što se tiče nekih socijalnih prava, npr. prava na opremu za novorođenčad u ovom zakonu su u prijelaznim odredbama rješenja koja omogućuju da se taj dio isplaćuje tako dugo dok se ne donese posebni zakon. Isto vrijedi i za zdravstvenu zaštitu prognanika i izbjeglica koja nisu regulirana ovim zakonom jer su

regulirana posebnim zakonom i u okviru tog posebnog zakona oni ostvaruju svoju zdravstvenu zaštitu.

Pitanje participacije za lijekove, visine participacije itd. bilo je dosta prisutno u raspravi, naglasila je ministrica. "Participacija za lijekove je i danas prisutna, u prvom redu za one lijekove koji imaju paralelne lijekove za koje se participacija ne plaća, a koji jesu standardni oblik liječenja. Pitanje je da li u ovom trenutku ili u nekom drugom korigirati visinu doplaćanja za lijekove najnovijih generacija, što će ovisiti o tome koliko će u Fondu zdravstvenog osiguranja biti novaca", rekla je Stavljenić-Rukavina.

Osvrnula se i na sredstva fonda za nadoknade plaća, te naglasila da je nadoknada plaća porasla 52% u jednoj godini u odnosu na prethodnu, što ne znači da smo 52% više bolesni, jer to nam statistika Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo ne pokazuje, već je činjenica da u tranzicijskim procesima sanacija različitih poduzeća stečajevima itd. ljudi koriste bolovanje kao jedan od oblika dobivanja naknade.

Ministrica se zahvalila svima onima koji su pridonijeli raspravi i pomogli da zakon u slijedećem čitanju bude prihvatljiviji, jasniji i razumljiviji svim onima koji su izrazili određene primjedbe. Također je napomenula da će između dva čitanja ovog zakona Vlada uputiti i Prijedlog zakona o zdravstvenoj djelatnosti koji regulira pitanje zdravstvene djelatnosti u

cjelini i tri prateća zakona koji su na određeni način komplementarni, a to su Zakon o lječništvu, Zakon o ljekarništvu i Zakon o lijekovima.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova donijeli zaključak (64 glasova "za", 25 glasova "protiv" i 2 "suzdržana"), kojim se prihvaća Prijedlog zakona o zdravstvenom osiguranju.

Na prijedlog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo jednoglasno su doneseni slijedeći zaključci:

Prvo, obvezuje se predlagatelj da do rasprave o Konačnom prijedlogu zakona o zdravstvenom osiguranju uputi u saborsku proceduru i Zakon o zdravstvenoj zaštiti u prvom čitanju;

Drugo, obvezuje se predlagatelj da uz Konačni prijedlog zakona dostavi i nacрте svih važnijih podzakonskih akata o kojima neposredno ovisi opseg zdravstvene zaštite osiguranika;

Treće, zadužuje se predlagatelj da u Konačnom prijedlogu zakona jasno definira i obrazloži pojmove, kao što su "osnovno, obvezno, dopunsko i privatno zdravstveno osiguranje";

Četvrto, zadužuje se predlagatelj da precizira što je sadržaj osnovnog zdravstvenog standarda te napravi približne izračune visine pojedinih participacija u plaćanju određenih zdravstvenih usluga, kako je to navedeno u članku 17. Prijedloga zakona.

Đ.K; S.F.

IZVJEĆE O IZVRŐAVANJU DRAVNOG PRORA»UNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE OD 1. SIJE»NJA DO 30. LIPNJA 2001.

Optimizma nikad previ e

Većinom glasova Hrvatski sabor je prihvatio Izvješće o izvršavanju Državnog proračuna za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. godine. Znatn vanjski i unutarnji dug Republike Hrvatske, povećanje troškova za plaće u javnom sektoru te manjak realiziranih investicija, temeljne su odrednice rasprave koja

se vodila oko ovog Izvješća kojeg je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

U prikazivanju Izvješća poslužili smo se uvodnim izlaganjem zamjenika ministra financija, **mr. Damira Kuštraka**.

Ministar je naglasio kako je nedvojbeno zabilježen rast društvenog bruto proizvoda u prvom kvartalu ove godine od 4,2 posto, što je potpuno u skladu s planom, a taj trend se i nastavlja. Postignuti su pozitivni trendovi u gospodarstvu Republike Hrvatske, a to se očituje u oživljavanju industrijske proizvodnje. Rast se bilježi i kod poslovanja

trgovina na malo, a turizam ima 15 posto više noćenja nego lani. Posebno ohrabruje da je došlo do oživljavanja graditeljstva, dok se inflacija polako snizuje i za prvih šest mjeseci ove godine iznosila je svega 2,4 posto. Uz to je došlo do znatnog usporavanja rasta plaća u čitavom gospodarstvu, ali se zato povećalo zapošljavanje. Porez na dohodak je svakako manji nego prošle godine, a razlog tome je povećanje osobnog odbitka, povećanje udjela lokalne samouprave u porezu na dohodak, a promijenjene su i stope tog poreza te iznose 12, 25 i 35 posto. Povećala se stavka koja se odnosi na prihode od poreza na dobit iako je taj porez smanjen sa 35 na 20 posto, što je rezultat boljeg poslovanja trgovačkih društava u 2000. godini. Dobit od poreza na promet nekretnina je veća, jer je veća baza. Ministar financija je istaknuo kako se dobro naplaćuje PDV, ako se uzme u obzir da je ove godine on sveden na nulu za organizirani dolazak turista, a neke olakšice ima znanstvena literatura i nosioci podataka. Pada potrošnja olovnog benzina, što je logično, međutim adekvatno tome ne raste potrošnja bezolovnog benzina i diesela goriva. Pad bilježi i trgovina cigaretama i duhanskim prerađevinama, za što je jednim dijelom kriv šverc iz BiH i Jugoslavije. Što se prihoda od ostalih trošarina tiče, nema nikakvih posebnih poteškoća. Ove godine nije uplaćen niti jedan prihod od privatizacije u Državni proračun, a veći su izdaci od planiranih za zaposlene u pogledu plaća i ostalih naknada. Kada je riječ o obnovi obiteljskih kuća na stradalim područjima, ministar Kuštrak je napomenuo da je izvršenje bilo 72 posto, dakle, plaćalo se promptno. Osvrnuo se i na subvencije poljoprivrednih proizvoda, koje su kaže, izvršene više od 50 posto. Kao pozitivno naveo je i isplatu mirovina koja je redovita svakog desetog ili jedanaestog u mjesecu. Zaključio je kako će iduće godine Vlada predložiti da se na jedinstven račun riznice uplaćuju sredstva doprinosa, čime će se vrlo transparentno vidjeti i potrošnja nečega što se zove konsolidirana središnja država.

RADNA TIJELA

Odbori Hrvatskog sabora za gospodarstvo, razvoj i obnovu te za

financije i Državni proračun predložili su da se prihvati Izvješće o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. godine. Uz to je Odbor za financije i Državni proračun predložio da se obveže Ministarstvo financija kako bi do rasprave o predmetnom Izvješću dostavilo njegov sažetak.

RASPRAVA

Na početku je Izvješće dodatno pojasnio zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak**, a tim izlaganjem smo se poslužili u prikazu Izvješća.

Nije izra en zatraæeni saæetak Izvj e Èa

Potom je u ime Odbora za financije i Državni proračun govorio njegov predsjednik **Jadranko Mijalić**. Istaknuo je kako je Odbor zatražio da Ministarstvo financija izradi sažetak Izvješća o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. te zaključio da Hrvatski sabor ne bi trebao provesti raspravu ukoliko taj sažetak ne bude podijeljen zastupnicima. Potom je ukazao na neke poteškoće s kojima se susreće Državni proračun, kao nedovoljna kontrola u trošenju sredstava koja se daju brodarima bez subvencije ili problem prodaje državne imovine. Na kraju izlaganja iznio je i zaključke Odbora. Predloženo je da Hrvatski sabor prihvati Izvješće te da obveže Ministarstvo financija kako bi dostavilo sažetak podnesenog materijala.

Provođenje rasprave bilo bi kršenje Poslovnika.

Zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak** je pojasnio da je Odbor za financije i Državni proračun iznio stav glede sažetka dan prije održavanja saborske rasprave te taj sažetak još nije napravljen. Međutim, dodao je, to i dalje ostaje obveza Ministarstva financija, zamolivši da se rasprava o Izvješću ipak održi.

Predsjednik Odbora za financije i Državni proračun **Jadranko Mijalić** je smatrao da će doći do povrede Poslovnika ukoliko bi Sabor započeo s raspravom o ovoj točki dnevnog reda. Zamolio je da mišljenje o tome da

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Držim kako nema razloga da se rasprava ne održi, rekao je predsjedatelj **dr. Zdravko Tomac**, te dodao kako je gospodin Mijalić trebao reagirati prilikom stavljanja ove točke na dnevni red.

Ovdje se radi o odluci matičnog odbora i ukoliko se ona ne bi poštivala došlo bi do povrede Poslovnika, zaključio je **Jadranko Mijalić**.

Nepostojanje sažetka nije razlog da se rasprava ne održi, naglasio je predsjedatelj **dr. Zdravko Tomac**.

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL) je pojasnila kako se tu ne radi samo o zahtjevu za dobivanjem sažetka, već i o dobivanju prikaza kretanja punjenja Proračuna i njegova trošenja s obzirom na makroekonomske pokazatelje.

U zaključcima Odbora ne piše da se traže neki dodatni materijali, već samo sažetak, dodao je predsjedatelj **dr. Zdravko Tomac**.

Ovdje se ne radi o traženju dopunskog materijala, jer je Izvješće podneseno Saboru još 30. lipnja i bilo je dosta vremena da takvo nešto bude zatraženo, nego o traženju sažetka koji nije uvjet da se rasprava odgađa, mišljenja je **mr. Mato Arlović (SDP)**.

Jadranko Mijalić je ponovno rekao kako je odluka matičnog odbora bila da se rasprava ne održi ukoliko ne stignu traženi materijali, na što on u skladu s Poslovníkom ima pravo.

Ivan Šuker (HDZ) ispravio je netočni navod da je materijal stigao u Sabor 30. lipnja jer su u Izvješću obrađeni podaci koji su rezultat zbivanja 30. lipnja.

Mr. Mato Arlović se složio s konstatacijom rekavši kako se radi o lapsusu jer je mislio na 30. srpnja. Obratio se još gospodinu Mijaliću te istaknuo kako u zaključcima Odbora za financije i Državni proračun ne stoji da bi se rasprava odgodila.

Nastavak rasprave bio je i prijedlog predsjedatelja **dr. Zdravka Tomca**.

Izvj e Èa je trebalo pojednostaviti

Mišljenje Kluba zastupnika HDZ-a je da je ovaj opsežan materijal trebalo dati ekonomskim analitičarima kako bi ga malo pojednostavili, rekao je u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Ivan Šuker**. Smatra da je teško povezati sve tablice, iako se iz njih može izvuci niz korisnih informacija koje su u velikoj

kontradiktornosti s velikim hvalospjevima o makroekonomskim pokazateljima hrvatskog gospodarstva. Mišljenja je da je rasprava o ovom Izvješću trebala biti nakon rasprave o paketu socijalnih zakona, jer bi na taj način mnogim hrvatskim građanima bilo jasno zašto je vladajuća koalicija bila prinuđena ponuditi takav socijalni paket. Naglasio je da su podaci o deficitu i zaduženju Hrvatske već pomalo alarmantni, budući da ukupno zaduženje iznosi 25 milijardi i 736 milijuna kuna, dok je javni dug veći od 70 milijardi kuna. Interesantnim i opasnim nazvao je strukturu i način naplate PDV-a te pita gdje je vidljiv fiskalni efekt u makroekonomskim pokazateljima od turističke sezone. Što se mjesta naplate PDV-a tiče, rekao je da se u unutarnjem prometu naplati samo 3 milijarde 956 milijuna kuna, a na samoj granici 6 milijardi i 288 milijuna kuna. Drži kako taj podatak potvrđuje činjenicu o rastu uvoza za 27 posto. Upitao je dalje, kako to da se s obzirom na veći broj vozila i pušača koji su boravili u Hrvatskoj tijekom turističke sezone prihod od trošarina nije povećao. Mišljenja je da se veći dio trgovine tim proizvodima odvijao na crno. Čudnim je nazvao to što u Izvješću nije prikazana analiza što za Proračun znači nulta stopa PDV-a. Za rashodovnu stranu je rekao kako neke stvari "bodu u oči". To su, kaže, prekoračenje iznosa za plaće za 745 milijuna kuna te naknade zaposlenicima. Smatra, da ukoliko se zaposlenicima plaćaju prekovremeni sati, nema potrebe za otpuštanjem 25 tisuća zaposlenika, koliko je najavljeno. Osvrnuo se i na smanjenje stope izdvajanja za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te rekao da se time nije postigao željeni rezultat, čime je učinjena direktna šteta Proračunu s više od 2 i pol milijarde kuna. Zamjerio je potom Ministarstvu rada i socijalne skrbi i Vladi što nisu imali projekciju ni simulaciju koliko bi novaca trebalo osigurati za novi Zakon o dječjem doplatku, što je, kaže, vidljivo iz toga koliko je novaca u tu svrhu utrošeno u prvih šest mjeseci ove godine. Ukazao je i na to kako je povećanje zaposlenosti u 5. i 6. mjesecu bila tek posljedica turističke sezone. Zaključio je da se iz svega što je iznio može vidjeti kako navodni makroekonomski pokazatelji ne daju fiskalne rezultate, dok se nad Izvješćem o izvršavanju Državnog

proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. godine treba itekako zamisliti.

Dobre trendove treba nastaviti do zavr etka ove godine

U ime Kluba zastupnika HSLŠ-a govorio je **Jadranko Mijalić (HSLŠ)**. Mišljenja je da prvo polugodište 2001. godine karakterizira nekoliko pozitivnih trendova. Kao prvo naveo je porast bruto društvenog proizvoda za 4,2 posto, a posebno, kaže, ohrabruje podatak o rastu ukupne industrijske proizvodnje od skromnih 5,9 posto. Smatra kako će se do kraja godine nastaviti dosadašnji pozitivni trendovi i u industrijskoj proizvodnji. Spomenuo je potom problem nezaposlenosti, a za koji drži da će još više opterećivati hrvatsko gospodarstvo nakon najavljenih otpuštanja što je produkt sporazuma s MMF-om te je mišljenja da je već krajnje vrijeme da to pitanje bude rasprava na saborskim odborima. Istaknuo je da se drugačija slika dobije promatramo li odnos uvoza i izvoza u dolarima i kunama, što je, kaže, rezultat porasta kunske vrijednosti izvoza od 5,1 posto u prvih šest mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje lani. Ukazao je i na smanjenje udjela poreza na dohodak u ukupno ostvarenim poreznim prihodima, što će, drži, imati dosta negativne efekte na financijsko stanje u lokalnoj samoupravi. Navedeno smanjenje na tragu je politike poreznog rasterećenja gospodarstva koje se očituje u nekim izmjenama sustava poreza na dohodak a time i na visinu ovih prihoda, smatra zastupnik. Osvrnuo se na povećanje prihoda od poreza na dobit koji je povećan za 13,79 posto te je pojasnio da je na to utjecala gospodarska aktivnost tijekom 2000. godine. Kao posljedica te aktivnosti, zastupnik je naveo i 10.614,1 milijun kuna prihoda od PDV-a. Vrlo malo povećanje prihoda od trošarina na naftne derivate i duhanske proizvode u odnosu na lani, objasnio je postojanjem crnog tržišta zbog kojeg bi trebalo pojačati nadzor i kontrolu. Povećanje prihoda od trošarina na uvoz automobila, pojasnio je masovnim korištenjem braniteljskih povlastica prije njihova ukidanja. Za smanjenje udjela prihoda od carina je rekao da će se smanjivati i dalje, zbog smanjenja carinskih stopa uslijed ulaska Hrvatske u WTO i sklapanja

ugovora o slobodnoj trgovini s nekoliko susjednih zemalja. Zaključio je da Klub zastupnika HSLŠ-a prihvaća ovo Izvješće o izvršavanju Državnog proračuna te naglašava kako bi u narednom razdoblju trebalo nastaviti sa smanjenjem javne potrošnje koje se pozitivno odražava na smanjenje poreznog opterećenja i na uravnoteženje Proračuna. Pri tome, kaže, treba posebno paziti na sprječavanje porezne evocijacije te racionalno korištenje subvencija prije svega u brodogradnji i prilikom sanacije PIK-ova. Država treba nastaviti politiku urednog izvršavanja obveza proračunskih korisnika što znatno pridonosi povećanju likvidnosti u zemlji, a jedan od prioriteta je i uredno servisiranje inozemnih dugova, drži zastupnik. Na kraju izlaganja istaknuo je i provođenje reforme zdravstvenog i mirovinskog sustava kao preduvjeta stabilne i održive fiskalne politike, tj. fiskalne politike koja će biti potpora razvoju gospodarstva.

Brojke su neumoljive

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Luka Roić (HSS)** je rekao kako su brojke u ovom Izvješću neumoljive i govore same za sebe, dok ih zastupnici mogu tumačiti na različite načine a ne samo onako kako je nalagala struka. Osvrnuo se na PDV i rekao da je to jedna od mnogih kategorija koja se ostvaruje na predvideni način s

Bez poboljšanja naplate poreza, doprinosa i svih drugih oblika davanja, tj. iznimno visoke kontrole i profesionalnog odnosa prema tom problemu Hrvatska neće uspjeti postići ono što želi u budućnosti.

planiranim trendovima rasta. Što se tiče izdataka za doplatku na djecu, mišljenja je da je on nadmašio sva očekivanja time što su udvostručeni iznosi potrebni za izvršavanje takvih obveza. Smatra da bi se moralo utvrditi imovinski status svakog građana, jer je nepodnošljivo da u našoj državi postoje ljudi koji imaju nekoliko kuća i skupe automobile, a korisnici su dječjeg doplatka i socijalnih primanja. U tome vidi jedini način kako bi se moglo uštedjeti na toj kategoriji izdataka. Drži dalje da je

nepotrebno izdavati iz društvenog bruto proizvoda 4 posto na obranu i 3,2 posto na javnu sigurnost, jer razvijene zemlje u te svrhe troše mnogo manje. Rekao je kako nema dileme da bez poboljšanja naplate poreza, doprinosi i svih drugih oblika davanja, tj. iznimno visoke kontrole i profesionalnog odnosa prema tom problemu Hrvatska neće uspjeti postići ono što želi u budućnosti. Ukoliko bi se smanjili navedeni izdaci te ako bi ukupno iznosili npr. oko 39 posto društvenog bruto proizvoda, onda bi se mogao očekivati gospodarski rast, a i svi ostali pokazatelji bili bi drugačiji, konstatirao je zastupnik. Brine ga, kaže, i podatak što vanjsko-trgovinski deficit iznosi 1,9 milijardi američkih dolara. To drži alarmantnim podatkom, kao i činjenicu da je izvoz porastao svega 1,4, a uvoz 26 posto. Ono što ga ipak veseli je porast društvenog bruto proizvoda za 4,2 posto, porast ukupne industrijske proizvodnje od 5,9 gdje je prerađivačka industrija zabilježila porast od 7,1 posto u prvom polugodištu, porast prometa na malo te povećanje zaposlenosti, pa makar to bio rezultat sezonskih radova. Ti, kao i mnogi drugi podaci u Izvješću, kaže gospodin Roić, govore o tome kako hrvatsko gospodarstvo nesumnjivo ide jednom uzlaznom stepenicom u pravcu kojim svi želimo.

Iz Proračuna se najbolje vidi kako funkcionira država

Proračun je majka svih politika i iz njega se najbolje vidi kako funkcionira država, smatra u ime Kluba zastupnika HSP-a i HKDU-a **Tonči Tadić (HSP)**. Zamjerio je to što se raspravlja o Izvješću koje se odnosi na prvih šest mjeseci ove godine nakon čega je bila turistička sezona i ostvaren je veliki proračunski manjak te su pokazatelji alarmantni. Osvrnuo se na kratkoročno zaduženje države, koje kaže da je u lipnju bilo na rekordnoj visini od 5,6 milijardi kuna, dok je ukupni državni dug bio 66 milijardi kuna, a jamstva u zemlji 62 milijarde kuna. Te brojke, tvrdi zastupnik, doista pokazuju da nešto s državnim financijama nije u redu. Dodao je da zastupnici nisu upoznati sa stanjem stvari u posljednja tri mjeseca, ali pretpostavlja da se nije ništa poboljšalo. Konstatirao je potom kako je uvođenje nulte stope PDV-a za turizma stavilo u nepovoljan položaj

naše hotelijere i domaće turiste. Drži da se turizmu najbolje može pomoći tako da ga se učini konkurentnim u pogledu cijena u odnosu na susjedne zemlje. Kao jedan od razloga manjka iskazanog u Proračunu, naveo je izostanak očekivanih prihoda od privatizacije, te je naglasio kako su uvedeni mnogi eksperimenti kao smanjenje izdvajanja za zdravstveno osiguranje. Time je prekršena Konvencija Međunarodne organizacije rada, budući da je napravljen debalans u izdvajanju za zdravstveno osiguranje zaposlenika, a nije se pridonijelo povećanju zaposlenosti u Hrvatskoj, zaključio je gospodin Tadić. Ukazao je i na smanjenje plaća u javnim službama te rekao da nije postignut željeni efekt uštede od 1,7 milijardi kuna. Rupe u proračunskim fondovima su najveći problem Državnog proračuna, kaže zastupnik dodavši da je Klub zastupnika HSP-a i HKDU-a upozoravao kako je bolje ići na naplatu doprinosa nego pokrivati gubitke iz Proračuna. Zaključio je da iz svih navedenih razloga ne može prihvatiti ovo Izvješće iz kojeg treba izvući poruke u idućoj godini.

Ukoliko je Proračun financijski izraz svih politika vladajuće garniture, njegovo je izvršenje sigurno pokazatelj uspješnosti provođenja brojčano utvrđenih politika.

Ljerka Mintas-Hodak (HDZ) je mišljenja da je Izvješće glomazno, nepregledno i doista nedovoljno obrazloženo što bitno otežava rad zastupnicima. Istaknula je da planirani Proračun za 2001. godinu ipak nije realno postavljen jer njegovo šestomjesečno izvršenje svjedoči kako stavke na prihodovnoj i rashodovnoj strani nisu s njime u skladu. Deficit države raste, prihodi od privatizacije su bitno manji, a trošak za plaće nadmašuje planirana sredstva, konstatira zastupnica. Osvrnula se i na transfere Fondu za mirovinsko osiguranje te rekla da oni stalno rastu, čak i nakon što je integrirana naplata doprinosa za mirovinsko osiguranje. Sve to, kaže, svjedoči o tome da Vlada nije uspjela postići ništa ozbiljno kako bi sanirala i stabilizirala Fond. Drži da ukoliko je Proračun financijski izraz svih politika vladajuće garniture, njegovo je izvršenje sigurno pokazatelj

uspješnosti provođenja brojčano utvrđenih politika. Ukazala je ponovno na plaće u javnom sektoru konstatirajući kako je nevjerojatno da su izdaci za plaće premašili planirana sredstva kad su plaće ove godine smanjene, te je upitala je li to rezultat lošeg planiranja sredstava ili dodatnog zapošljavanja? Smatra da bi ti izdaci morali biti za prekovremene sate, a ukoliko je to tako, nisu logična najavljena otpuštanja, zaključuje gđa Mintas-Hodak. Kritiku je uputila i programu poticanja zapošljavanja za kojeg kaže da nije dobio potporu ni države, a niti međunarodnih kreditnih ustanova. Kao zadnji argument u prikazivanju raskoraka između proklamirane politike Vlade i podataka koji se vide iz Izvješća, navela je minimalna sredstva koja su transferirana Ministarstvu gospodarstva i Ministarstvu malog i srednjeg poduzetništva zbog poticanja izvoza i investiranja.

Podaci iz Proračuna udaljavaju nas od EU

Dario Vukić (HDZ) je svoje izlaganje usmjerio na državne dugove i njihovom utjecaju na nastojanja Hrvatske da postane članicom Europske unije i Europske monetarne unije. Naglasio je kako je vanjski dug 31. 12. 1999. iznosio 46,26 milijardi kuna, a danas je on 66 milijardi te ako mu se dodaju zaduženja nakon 30. lipnja ove godine i garantirane obveze u financijske i činidbene garancije van i unutar Hrvatske, ukupna zaduženost Hrvatske je 90 milijardi kuna. Taj iznos opasno se približava granici od 60 posto bruto društvenog proizvoda što Hrvatsku bitno udaljava od željenog priključivanja Europskoj uniji, zaključio je gospodin Vukić. Osvrnuo se tada na deficit središnje države te rekao da on iznosi 15 milijardi kuna te se približava tome da bude 10 posto društvenog bruto proizvoda, što nas također udaljava od europskih integracija. Ukazao je i na visinu kamata koje Hrvatska otplaćuje u ovoj godini u iznosu od 3,3 milijarde kuna, što je, kaže, milijardu i tristo milijuna kuna više nego što se plaćalo u 2000. godini. Istaknuo je i gubitke mirovinskog fonda koji se povećavaju, a Vlada nije prezentirala ni jedan strateški dokument kako će riješiti taj problem. Dodao je kako je Fond prošle godine dobio iz Proračuna 7 i pol milijardi kuna, ove

godine će dobiti 10 milijardi, a za očekivati je da će slijedeće godine taj iznos biti 13 milijardi kuna. Smatra da sve to govori u prilog konstataciji kako je stanje u hrvatskim državnim financijama šokantno i iziskuje ozbiljne rasprave jer svi, kaže, želimo da Hrvatska ide naprijed, a ne nazad.

Bez investicija nema razvitka Hrvatske, nema proizvodnje, nema zapošljavanja.

Ante Beljo (HDZ) je naglasio da neće govoriti o brojkama, nego o onome što smatra daleko važnije kada je Proračun u pitanju, a to je da svaka država stoji iza svog Proračuna i ovisi o njemu. Rekao je da se Proračun puni davanjima poreznih obveznika koji imaju pravo postaviti pitanje kako se ta sredstva koriste i jesu li korištena za dobro građana te države. Ukazao je tada na tjednik "Novosti", samostalne srpske novine koje su financirane iz sredstava Ureda za nacionalne manjine Republike Hrvatske tj. Proračuna. Naveo je tekstove koji su vrlo negativni spram hrvatskih branitelja, Domovinskog rata i pokojnog predsjednika Tuđmana. Smatra da se o takvim i drugim listovima koje financiraju razne udruge u Hrvatskoj, a koje rade direktno protiv suvereniteta hrvatske države treba itekako povesti računa. Drži da je to dužnost budući da to nisu marginalne stvari pogotovo ako se zna da se danas iz Proračuna financiraju mnoge stvari koje su do sada financirali oni koji su radili ono što Hrvatskoj nije bilo u interesu.

Uvijek govorim o investicijama i građevinarima, jer bez investicija nema razvitka Hrvatske, nema proizvodnje, nema zapošljavanja, rekla je **Marina Matulović-Dropulić (HDZ)**. Smatra da je veliki problem što u Proračunu nisu predviđeni veliki iznosi za investicije, ali je, kaže, još gore što se i ova mala sredstva nisu

utrošila. Ukazala je tada na konkretne podatke utroška od ukupnih investicija koje su predviđene. Tako je, kaže u Ministarstvu financija od 112 milijuna i 800 tisuća kuna utrošeno tek 363 tisuće, u Ministarstvu javnih radova, obnove i graditeljstva svega 10 posto od ukupnih predviđenih investicija, za kredite hrvatskih invalida Domovinskog rata 25 posto, u Ministarstvu za obrt, malo i srednje poduzetništvo od 123 milijuna i 400 tisuća kuna, samo 570 tisuća kuna, dok je nevjerojatnim ocijenila to što od 4 milijuna i 300 tisuća kuna koliko je Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja trebalo dati županijama nije investirano ništa. Nadao se kako početkom 2001. godine zastupnici Hrvatskog sabora neće dobiti Izvješće o izvršenju Državnog proračuna kakav je bio za 2000. gdje mnoge investicije nisu realizirane. To bi bilo pogubno za funkcioniranje naše države i za njen gospodarski razvitak te daljnji razvoj Hrvatske.

Restrikcije ne mogu biti temelj razvoja društva

Restrikcije, koliko god bile nužne i neizbježne, ne mogu biti temelj razvoja jednog društva i države, smatra **Zlatko Mateša (HDZ)**. Mišljenja je ipak da to nije naš temeljni problem, nego ga vidi u tome kako potaknuti stvaranje nove gospodarske strukture. Istaknuo je kako dinamika Proračuna nije dramatično ugrožena te konstatira da tih programa nema ili za njima ne postoje interesi u što sumnja. Založio se za to da Hrvatska koja ima depozite kod komercijalnih banaka, oko 2 milijarde kuna na mjesečnom nivou, te depozite drži pod boljim uvjetima te da čak razmisli i o natječaju kojim bi se odredili ti uvjeti. Predložio je da se vrati mogućnost zaduživanja Republike Hrvatske kod Hrvatske narodne banke od čega će, kaže, imati koristi Proračun a i sama

banke. Mišljenja je da bi u prihode trebalo uvrstiti i prodaju imovine Ministarstva obrane, budući da je ono jedan od najvećih hotelijera u Republici Hrvatskoj i raspolaže sa 7 i pol tisuća ležajeva i imovinom od otprilike 4 milijarde kuna. To je, drži, puno korisnije za naš Proračun nego da ta imovina stoji i propada.

Na završetku rasprave za riječ se javio zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak**. Rekao je da ne želi ulaziti ni u kakve polemike već samo pojasniti neke stvari. Naglasio je da se Ministarstvo financija ne žali što nema mogućnost zaduživanja kod Hrvatske narodne banke iz razloga što za to u normalnom likvidnom i stabilnom financijskom sustavu nema potrebe, budući da se može zaduživati jeftino. Osvrnuo se i na, kako kaže, dramatična izlaganja oko javnog duga. Pojasnio je da se on povećao zbog deficita koji je Hrvatska imala 1999. godine, a iznosio je 7,5 posto društvenog bruto proizvoda i bio najveći u povijesti hrvatske države. Dodao je kako je taj dug lani bio 6,5, a cilj je da ove godine bude 5,3 posto društvenog bruto proizvoda. Zaključio je kako ova metodologija prikazivanja izvršenja Proračuna ne može potpuno jasno prikazati što je sve utrošeno, a što sve plaćeno, osobito kada su u pitanju investicije.

Netočni navod ispravio je **Dario Vukić (HDZ)**. Rekao je da se u svom izlaganju kada je govorio o deficitu od 2,8 milijardi kuna za 1999. godinu, pozvao na podatke koji su bili objavljeni. Taj se podatak može naći u svim financijskim izvješćima i znanstvenim radovima, dodao je zastupnik.

Zastupnici su potom prešli na glasovanje i većinom glasova (63 "za", 25 "protiv" i 2 "suzdržana") prihvatili Izvješće o izvršavanju Državnog proračuna za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2001. godine.

M.S.

PRIJEDLOG ODLUKE O ISKAZIVANJU POVJERENJA POJEDINIM »LANOVIMA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Novi ministri pravosuđa, uprave i lokalne samouprave te europskih integracija

Uvodno je o članovima Vlade govorio predsjednik Vlade Republike Hrvatske **Ivica Račan**. Obrazložio je kako su dvoje ministara dali neopozive ostavke te je za ministricu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave predložio **Ingrid Antičević-Marinović**, dok bi ministar za europske integracije bio **mr. Neven Mimica**. Smatra da su to ljudi koji su svojim dosadašnjim radom pokazali kako će povjerene im zadaće s uspjehom obavljati. Ingrid Antičević-Marinović opisao je kao uspješnu saborsku zastupnicu, a mr. Mimicu pohvalio kao pregovarača s Europskom unijom.

Klub zastupnika Hrvatske demokratske zajednice glasovat će za povjerenje ministru mr. Nevenu Mimici, ali kod gospode Ingrid Antičević-Marinović stvar je malo drugačija, rekao je u ime Kluba **Vladimir Šeks (HDZ)**. Naglasio je da je gospođa Ingrid Antičević-Marinović u različitim raspravama permanentno

optuživala HDZ za razdoblje dok je bio na vlasti. Optužbe su se, kaže, odnosile na to da su opljačkali Hrvatsku, da su ugrozili neovisnost sudbene vlasti, da su svjesno radili na izolaciji naše zemlje kako bi se pojedinci u tom "neredu" bogatili. Smatra da će buduća ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave u obnašanju svoje dužnosti morati surađivati s mnogim lokalnim upravama i samoupravama gdje je na vlasti Hrvatska demokratska zajednica te mu je teško i zamisliti kakva će ta suradnja biti. Zaključio je da shodno iznesenom postoje razlozi koji priječe zastupnike HDZ-a da glasuju za povjerenje budućoj ministrici Ingrid Antičević-Marinović.

Pravo je Hrvatske demokratske zajednice da ne iskaže povjerenje gospođi Antičević-Marinović, ali diskvalifikacije koje je iznio gospodin Šeks nije ničim argumentirao, replicirao je **Romano Meštrović (SDP)**. Drži da je Ingrid Antičević-Marinović

izvanredan odvjetnik i da je isto tako obnašala i svoju dužnost saborskog zastupnika. To što je često isticala da je u zadnjih deset godina opljačkana hrvatska država, zaista i stoji, zaključio je zastupnik.

Na repliku je odgovorio **Vladimir Šeks**. Istaknuo je da nije diskvalificirao gospođu Antičević-Marinović, nego je samo iznio njene vrijednosne stavove i političko stajalište glede Hrvatske demokratske zajednice.

Zastupnici su potom većinom glasova (81 "za" i 23 "protiv") iskazali povjerenje Ingrid Antičević-Marinović kao novoj ministrici pravosuđa, uprave i lokalne samouprave te jednoglasno mr. Nevenu Mimici, novom ministru za europske integracije.

Izabrani ministri tada su prisegnuli da će dužnost člana Vlade savjesno i časno obnašati, poštivati Ustav, zakone i pravni poredak te se zalagati za svekoliki napredak.

M.S.

NOVI MINISTRI

Temeljem prijedloga predsjednika Vlade Republike Hrvatske i iskazivanjem povjerenja Hrvatskog sabora **Ingrid Antičević-Marinović** postala je ministricom pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, a **mr. Neven Mimica** ministrom za europske integracije.

KRATKI ŽIVOTOPISI

Ingrid Antičević-Marinović, rođena 4. siječnja 1957. u Zadru. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Splitu i djelovala kao odvjetnica u Zadru. Zastupnički mandat u Hrvatskom saboru započela je 2000. godine i obnašala je dužnost predsjednice Odbora za zakonodavstvo. Hrvatski sabor joj je na sjednici 28. rujna 2001. iskazao povjerenje kao novoj ministrici za pravosuđe, upravu i lokalnu samoupravu. Članica SDP-a.

Mr. Neven Mimica, novi ministar za europske integracije, rođen je 12. listopada 1953. u Splitu. Diplomirao na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, smjer vanjska trgovina, a obranio magistarski rad "Elementi izvozne strategije u Hrvatskoj". Radio u vanjskoj trgovini, Republičkom komitetu za odnose s inozemstvom, u Ministarstvu vanjskih poslova i kao pomoćnik ministra gospodarstva. Imenovan je glavnim pregovaračem RH za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s EU.

Ž.S.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

DOMOVINSKI RAT

Priznanje statusa zatočenika

Zastupnica **Dubravka Šuica (HDZ)** postavila je zastupničko pitanje temeljem predstave gospodina Berislava Bačića koji je 1991. godine bio voditelj ekipe službe traženja Crvenog križa u Dubrovniku. U predstavi se navodi da su članovi ekipe bili zadržani u okupiranoj Mokošici, na dubrovačkom području kao taoci. Ekipu su sačinjavali: Berislav Bačić, voditelj ekipe i voditelj službe traženja, Pero Katavić (terenski djelatnik službe traženja, Damir Poljanić, iz Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, dr. Đorđe Ciganović, patolog- obducent (napustio R. Hrvatsku 1992.), Mira Đurić, prevoditeljica, Antun Banov, vozač kamiona, Cazim Kuralić i Alija Vugdalić, djelatnici pogrebnog poduzeća. Ekipa Crvenog križa dobila je dozvolu od "Jugovojске" za izvršenje ekshumacije tijela naših branitelja koji su poginuli u Komolcu 12. studenoga 1991. godine. Zastupnica Šuica zatražila je odgovor, **da li se gospodinu Berislavu Bačiću i članovima ekipe može priznati status zatočenika srpskih logora, te što trebaju učiniti da bi im se to priznalo?**

Na navedeno zastupničko pitanje, **Vlada Republike Hrvatske** dala je odgovor u kojem se navodi: "da Ured za zatočene i nestale vodi cjelovitu evidenciju o osobama koje su tijekom Domovinskog rata bile zatočene, te evidenciju osoba za koje je još uvijek u tijeku postupak traženja. Evidentiranje zatočenih ili nestalih osoba, od studenoga 1991. godine do svibnja 1993. godine, vršila je Komisija za postupanje s osobama nestalim u ratnim djelovanjima u Republici Hrvatskoj, a ovaj posao kasnije je preuzela Komisija za zatočene i nestale, čiji je pravni sljednik Ured za zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske.

Tijekom Domovinskog rata evidentirano je 7500 nestalih osoba koje su bile zatočene u neprijateljskim

logorima ili zatvorima. Ured za zatočene ili nestale Vlade Republike Hrvatske izdaje potvrde o statusu zatočenika temeljem iste evidencije, a u svrhu ostvarivanja statusnih i drugih prava. Gospodin Berislav Bačić i ostale osobe navedene u zastupničkom pitanju nisu evidentirane kao osobe koje su bile zatočene. Naknadni upis u evidenciju osoba koje su bile u zatočeništvu vrši se isključivo na temelju potvrde Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane i Međunarodnog odbora Crvenog križa, a na zahtjev zainteresirane stranke. Naime, dio osoba koje su bile zatočene nije uveden u evidenciju; bilo stoga što su bile zatočene i razmijenjene prije studenoga 1991. godine, bilo stoga što se razmjena izvršila na lokalnoj razini te o prethodnom zarobljavanju i razmjeni nije izvještena središnja Komisija. Takvi slučajevi evidentirani su od Ministarstva unutarnjih poslova, odnosno Ministarstva obrane, ako se radilo o pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske. U konkretnom slučaju, navedene osobe upoznate su s postupkom

uvođenja u evidenciju. Imenovane osobe nisu do danas nadležnom Uredu za zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske dostavile potrebne potvrde, te stoga nije moguće izvršiti naknadni upis u evidenciju zatočenih osoba. Ured za zatočene i nestale raspolaže i izvjavom gospodina Bačića iz koje je razvidno da je ovaj tim obavljao ekshumaciju i asanaciju posmrtnih ostataka temeljem dozvole tzv. JNA. Zapovjednik postrojbe tzv. JNA u Mokošici izvjestio je voditelja tima kako će biti zadržani u mjestu preko noći, te kako se trebaju javiti

slijedećeg jutra. Za vrijeme zadržavanja u Mokošici, gospodin Bačić i ostali članovi tima bili su smješteni u skloništu civilne zaštite i nije im poznato jesu li ih za vrijeme zadržavanja čuvali stražari, a slijedećeg jutra dobili su dozvolu za povratak u Dubrovnik, zajedno s posmrtnim ostacima koje su ekshumirali.

Kako je nedvojbeno da se u konkretnom slučaju nije radilo o zarobljavanju, odnosno o boravku u neprijateljskom zatvoru ili logoru, navedene osobe ne mogu se smatrati ratnim zarobljenicima, to jest Ured za zatočene i nestale ne može ih uvesti u evidenciju osoba koje su za vrijeme Domovinskoga rata bile zatočene", navodi se u odgovoru Vlade Republike Hrvatske.

V.Ž.

DRŽAVNA UPRAVA

Izjednačavanje zaposlenika

Zastupnica u Hrvatskom saboru, **Dubravka Šuica** zatražila je odgovor na svezi s prijedlogom **Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo da se ukine članak 19. Zakona o područjima posebne državne skrbi.**

U odgovoru koji je Ministarstvo uputilo navodi se - odredbom članka bilo je omogućeno osobama koje rade u tijelima državne uprave ili javnim službama na područjima posebne državne skrbi, sredstva za čije plaće se osiguravaju sredstva u državnom proračunu ili odgovarajućem izvanproračunskom fondu, da ostvare pravo na uvećanje plaće za 50 odnosno 25 posto ovisno o pripadajućoj skupini, ukoliko su sredstva za tu namjenu bila osigurana u proračunu odnosno fondu. Ova povlastica trebala se ostvarivati neovisno o bivalištu ili boravištu osobe jer je za primjenu odredbe u članku 19. bila osnova zaposlenost u tijelu koje se financira iz državnog proračuna ili odgovarajućeg izvanproračunskog fonda.

Budući da mišljenje nije obvezujuće to je uz nejedinstven stav i mišljenje

tijela u nadležnosti kojih je bila primjena sporne odredbe, rezultiralo različitošću rješenja u praksi.

Prijedlog da se odredba briše proizlazi otuda što su financijska sredstva u Državnom proračunu smanjena a ostvarivanje materijalnih povlastica državnim službenicima i namještenicima zaposlenima u državnim tijelima i javnim službama na područjima posebne državne skrbi, omogućeno je kroz odredbe Zakona o porezu na dohodak.

Naime, kaže se u odgovoru Ministarstva, odredbama novog Zakona o porezu na dohodak propisani su osobni odbici za obveznike poreza na dohodak na područjima posebne državne skrbi i na ravnopravan način obuhvaćeni svi oni koji i borave i rade na područjima posebne državne skrbi.

Međutim, budući da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi povučen iz saborske procedure, to je iz navedenih razloga Vlada RH na sjednici održanoj 26. srpnja 2001. godine donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi kojom je uređeno brisanje članka 19. Zakona.

Dakle, zaključuje se u odgovoru Ministarstva, budući da je ostvarivanje prava na materijalne povlastice zaposlenicima na područjima posebne državne skrbi omogućeno primjenom članka 40. Zakona o porezu na dohodak, to je brisanje članka 19. Zakona, zapravo dovelo do izjednačavanja zaposlenika u državnim tijelima i javnim službama s ostalim zaposlenicima na ovim područjima.

M.P.

GOSPODARSTVO

O novoj Upravi PIK-a Vrbovec

U vezi sa zastupničkim pitanjem zastupnika **Darija Vukića (HDZ)** o **novoj Upravi PIK-a Vrbovec** i, među ostalim, garancijama da će ta Uprava izvući PIK iz problema, odgovor je pripremila **Vlada RH**.

Vlada RH pokrenula je proces konsolidacije određenog dijela društava iz područja agroindustrije u kojem ima značajan vlasnički portfelj te čiji značaj u proizvodnji, direktnom i indirektnom upošljavanju ima šire implikacije za razvitak pojedinog područja te

ukupne grane poljoprivredne i prehrambene industrije.

U isti program uvršteno je i društvo PIK Vrbovec d.d., Vrbovec, pa je o mjerama za njegovu konsolidaciju raspravljala Vlada RH u veljači ove godine, te su o tome donijeti i odgovarajući zaključci o financijskoj konsolidaciji ovoga društva. U tom kontekstu Vlada RH drži neupitnim mjesto i ulogu PIK-a Vrbovec d.d., kako u dijelu njegova značaja za mesnu industriju Hrvatske, tako i za širu regiju u kojoj veže oko 20.000 kooperanata.

U odnosu na trenutno stanje, neosporna je činjenica da su poslovni problemi PIK-a Vrbovec d.d., takvi da zahtijevaju, ne samo pomoć svih vjerovnika, u smanjivanju ukupnih obveza koje znatno premašuju vrijednost temeljnog kapitala, već je potrebna i nazočnost posebno ekipiranog menadžmenta koji će biti u stanju realizirati zaključke o konsolidaciji i voditi društvo u razdoblju nakon konsolidacije, pri čemu je posebno značajno širiti izvozni program koji mora osigurati što potpunije upošljavanje kapaciteta kojima raspolaže društvo.

Uočavajući ukupne probleme, kako na financijsko-poslovnoj razini, tako i na upravljačkoj razini, u društvima u kojima je država, putem Hrvatskog fonda za privatizaciju, vlasnik, Vlada RH je Zaključkom (rujan 2000. godine) obvezala Hrvatski fond za privatizaciju da, u okolnostima neprovođenja utvrđenih planova, pokrene postupak smjene uprava i osigura posebne stručne timove s ciljem provođenja konsolidacije i restrukturiranja, kao podloge za privatizaciju.

Slijedom toga, a uočavajući da se planirani procesi u PIK-u Vrbovec d.d., ne odvijaju planiranom dinamikom i pravim načinom prema navedenom zaključku Vlade RH o konsolidaciji, Hrvatski fond za privatizaciju i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, kao resorno nadležno Ministarstvo, pokrenuli su aktivnosti oko konstituiranja novog Nadzornog odbora, a onda i Uprave društva. Slijedom toga i činjenice da se kao rješenje nisu mogli pronaći strateški partneri za ovo društvo, te nespornost domaćeg vrhunskog menadžmenta da prihvati vođenje društva, angažirano je strano društvo Adria Management, sa sjedištem u New Yorku.

U odnosu na zastupničko pitanje, kojim se traži odgovor na poslovne reference društva, u čijem je vlasništvu, te koje garancije Vlada RH ima da će nova Uprava izvući PIK Vrbovec d.d., iz problema, Vlada RH ističe da je Adria Management angažiran kao krizni menadžment, na godinu dana, uz naknadu za peteročlanu upravu u iznosu od 80.000 USD bruto mjesečno, te naknadnu za uspjeh od 600.000 USD, ukoliko se ostvare postavljeni ciljevi, a posebno proizvodnja i promet društva koji trebaju biti na razini koja uspostavlja profitabilnost i utvrđuje njen daljnji tijek.

Zatim, da je Odluku o angažiranju kompanije Adria Management donijela Skupština društva, sa 97 posto glasova nazočnih na Skupštini uz 3 posto suzdržanih glasova te da je Adria Management društvo kćer u stopostotnom vlasništvu holding kompanije Adri Investment Inc. kojoj su vlasnici principiali koje zastupa na američkom tržištu, a to su: 20 posto Dora Food Inc. (osnivač PIK Vrbovec d.d., Vrbovec); 20 posto Cinchem USA. Inc. (osnivač Cinkarna d.d., Celje); 20 posto Linden Importing Co. Inc. (osnivač Staklarne d.d., Rogaška); 20 posto Iskra USA. Inc. (osnivač Iskromerc d.d., Ljubljana); 20 posto Adria Investment (vlastite trezorske dionice), čime u vlasništvu ovoga društva participiraju fizičke osobe.

U odnosu na reference, Vlada RH ističe da je Adria Investment, odnosno njen menadžment, kompanija koja kroz zastupanje svojih principala ostvaruje izvozom njihovih roba godišnji promet od 60 mil USD na američkom tržištu te promiče i upravlja svim poslovima principala, od poslovno-tržišnih, distribucije do financijskih poslova s ciljem širenja prodaje i optimiziranja troškova marketinga na tržištu USA. Same reference predsjednika Uprave PIK-a Vrbovec d.d., koji i predstavlja društvo Adria management, pored rada na izvoznim poslovima na tržištu USA, leže i u činjenici njegovog angažmana procesima financijske konsolidacije i restrukturiranja holdinga Slovenskih željezara, u okviru kojih se ta tvrtka definitivno konsolidirala i sada je u postupku privatizacije.

Što se tiče garancije za izvršenje poslova Vlada RH ističe da je nedvojbeno da je sadašnja poslovna pozicija društva iznimno složena, te da garancije za uspjeh cijelog projekta teško mogu biti jasno

utvrđene. U odluci o angažiranju kompanije Adria Menagement, pored referenci i iskustva vodećeg tima menadžmenta, odlučnu ulogu je imala i činjenica da je ova kompanija ponudila poslovni plan i plan konsolidacije poslovanja PIK Vrbovec d.d., koji je ocijenjen realnim i ostvarivim, a posebno s gledišta plana izvoza i ponuđenih mogućnosti koje Vlada RH drži iznimno značajnim za daljnju opstojnost PIK-a Vrbovec d.d., te spremnost da svojim ugovornim odnosom sa PIK-om Vrbovec d.d., veže svoju sudbinu kroz pristajanje da se posebna naknada za uspjeh isplaćuje samo na dokazne i mjerljive pokazatelje, čime je spremna i sama snositi dio rizika.

U vezi s pitanjem o nepokretanju stečaja, razumljivo je da su svi formalno pravni uvjeti za stečaj ovog društva postojali sada, ali i u 2000. i 1999., te i u 1998. godini. Uz prethodno navedeno, te zbog činjenice da je Vlada RH od 1997. pomagala ovom društvu, i da je konačno donijela zaključak o konsolidaciji ovoga društva, definitivno je izbjegnuto stečajni rasplet sudbine ovog društva, stoji na kraju odgovora.

Đ.K.

FINANCIJE

Obveze prema Londonskom i Pari kom klubu

Zastupnica **Darinka Orel (HSL)** dostavila je Ministarstvu financija dopunska pitanja u svezi s korištenjem kredita Londonskog i Pariškog kluba. Radi što boljeg uvida u obveze prema klubovima a koje se namiruju iz Državnog proračuna Ministarstvo je dalo kratki sažetak Zakona o Londonskom i Pariškom klubu, te dostavilo priloge s podacima poslovanja s inozemstvom Zagrebačke, Privredne, Riječke i Splitske banke, te Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.

Što se tiče Pariškog kluba prema Usklađenom zapisniku o konsolidaciji duga Republike Hrvatske što su ga predstavnici Republike Hrvatske potpisali s predstavnicima vlada zemalja članica Pariškog kluba 21. ožujka 1995. godine, u Parizu, dug RH, uključuje - a) dugove bivše SFRJ koje su ugovorili i garantirali subjekti iz Republike Hrvatske ("raspoređeni

dug"); - b) 28,49 posto dugova koje je ugovorila ili garantirala bivša SFRJ a koji se ne mogu izravno pripisati niti jednoj od država sljednica ("neraspoređeni dug").

Dugovi koji nisu uključeni u definiciju raspoređenog duga, također se uključuju u tu organizaciju u skladu s odredbama Usklađenog zapisnika ako je krajnji korisnik kredita iz Republike Hrvatske i ukoliko je to bilateralno dogovoreno.

Interni transferi duga unutar bivše SFRJ ne dovode do supstitucije dužnika ili garanta: izvorni dužnici ili garanti ostaju odgovorni u skladu s njihovim izvornim obvezama.

Ukupan dug preuzet Usklađenim zapisnikom od 21. ožujka 1995. godine prema 15 država vjerovnika Pariškog kluba iznosio je 1.086.900.000.

Prema odredbama sklopljenog sporazuma, preuzeti dug po nepodmirenim glavicama i kamatama (isključujući zatezne kamate) reprogramiran je na razdoblje od 14 godina. Zatezne kamate po preuzetom i neraspoređenom dugu dospjelom od 31. srpnja 1994. godine, plaćene su u deset jednakih polugodišnjih obroka. Posljednji obrok isplaćen je 31. siječnja 2001. godine.

Dogovori o reprogramiranju i refinanciranju dugova preuzetih Usklađenim zapisnikom o konsolidaciji duga Republike Hrvatske, postignuti su dvostranim sporazumima sa svakom zemljom vjerovnikom.

Načini i uvjeti podmirivanja obveza koji proističu iz bilateralnih sporazuma Republike Hrvatske s vladama zemalja Pariškog kluba zaključenih sukladno odredbama Usklađenog zapisnika iz 1995. godine uređen je Zakonom o načinu i uvjetima podmirivanja obveza po kreditima i drugim poslovima iz Sporazuma s vladama članicama Pariškog kluba. Ovim su Zakonom također uređeni i odnosi

između Republike Hrvatske i domaćih pravnih osoba.

Prema stavku 3. članka 2. ovog Zakona Republike Hrvatska, obveze po raspoređenom dugu preuzima i reprogramira u svojstvu dužnika ili jamca dok 28,49 posto neraspoređenog duga prema stavku 4. istog članka preuzima u svoje ime i svoj račun.

Republika Hrvatska prema članku 4. Zakona preuzima obveze domaćih pravnih osoba koje su bile do 25. lipnja 1991. godine prijevremeno otplaćene prema Narodnoj banci Jugoslavije (ali ne i u inozemstvo) i prenijete na subjekte izvan Republike Hrvatske. Naknadu sredstava za te obveze Republika Hrvatska potražuje u okviru sukcesije bivše SFRJ.

Člankom 5. stavkom 2. Zakona regulirani su odnosi između Republike Hrvatske i domaćih pravnih osoba kao dužnika, jamaca i krajnjih korisnika ili njihovih pravnih sljednika na način da - ovlaštene banke sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje su dužnici ili jamci prema izvornom ugovoru; domaće pravne osobe za čiji je račun ugovor sklopila banka izvan Republike Hrvatske; domaća pravna osoba čiji dug nije osiguran jamstvom banke iz Republike Hrvatske, izdaju na ukupnu vrijednost svoga duga s pripadajućim kamatama neopozivo bezuvjetno jamstvo, plativo na prvi poziv u korist Republike Hrvatske.

Ovlaštene banke dužnici ili jamci prema inozemstvu po izvornim ugovorima, nove međusobne odnose s krajnjim korisnicima ili njihovim pravnim sljednicima, moraju utvrditi ugovorom.

Ministarstvo financija također za podmirenje preuzetih i osiguranih obveza jamstvima Republike Hrvatske ugovorom utvrđuje odnose s ovlaštenim bankama i domaćim pravnim osobama.

Korisnici kredita i sredstava po drugim poslovima iz izvornih ugovora i njihovi pravni sljednici dužni su podmiriti svoje obveze prema inozemstvu putem svojih poslovnih banaka ovlaštenih za plaćanja prema inozemstvu prema uvjetima i na način uređen novim dvostranim proračunima Republike Hrvatske.

U slučaju da korisnici kredita ili njihovi pravni sljednici nisu u mogućnosti osigurati sredstva za podmirenje obveza u roku dospijeca, obveze je dužna podmiriti banka dužnik ili jamac po izvornom ugovoru

s inozemnim vjerovnikom o kreditu ili po drugom poslu.

Temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske o sanaciji i restrukturiranju Privredne banke Zagreb od 5. prosinca 1996. godine obveze Privredne banke po refinanciranim inozemnim kreditima prenesene su dijelom na Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.

Sporazum s Londonskim klubom označava sporazum predstavnika vlade o preuzimanju dijela duga koji za Republiku Hrvatsku proizlazi iz Novog financijskog sporazuma i Sporazuma o trgovinskoj i depozitnoj olakšici iz 1988. godine.

Novi financijski sporazum koji je 20. rujna 1988. godine sklopila bivša Narodna banka Jugoslavije, određene banke s područja bivše SFRJ i Chemical Investment Bank Limited kao banka agent. Sporazum o trgovinskoj i depozitnoj olakšici je sporazum od 20. ožujka 1988. godine sklopljen između bivše Narodne banke Jugoslavije, određenih banaka te banke Chemical Investment Bank Limited kao banke agenta.

Osnovnim sporazumom s predsjedavajućim Londonskog kluba od 26. travnja 1996. godine utvrđeno je preuzimanje i zamjena duga na način i prema uvjetima koji su sadržani u Informativnom memorandumu od 9. svibnja 1996. godine i Obavijesti o ponudi od 14. lipnja 1996. godine. Republika Hrvatska preuzela je 29,5 posto nedospjele glavnice po Novom financijskom sporazumu i zamijenila ga za državne obveznice Republike Hrvatske (serija A) izdane 31. srpnja 1996. godine u iznosu 857.796.000 USD. Republika Hrvatska je također preuzela 29,5 posto vrijednosti već dospjelih glavnica i kamata po Novom financijskom sporazumu isto kao i 19,7 posto po Sporazumu o trgovinskoj i depozitnoj olakšici. Ovaj dio preuzetog duga zamijenjen je za obveznice Republike Hrvatske (serije B) izdane 31. srpnja 1996. godine u iznosu 604.426.000 USD.

Ukupni dug koji je preuzela Republika Hrvatska prema komercijalnim bankama članicama Londonskog kluba iznosi 1.462.222.000 USD. Obveznice serije A imaju rok otplate od 14 godina s početkom 3,5 godine. Kamatna stopa iznosi šestomjesečni LIBOR na američki dolar uvećan za 0,81 posto. Otplate obveznica serije B obaviti će se u dvadeset polugodišnjih obroka

tijekom 10 godina bez početka. Obveznice serije A i serije B kotiraju na Luksemburškoj burzi.

U odgovoru na pitanje zastupnice Darinke Orel navodi se: budući da je Vlada Republike Hrvatske na temelju članka 11. a u svezi s člancima 12. i 17. Zakona o sanaciji i rekonstruiranju banaka donijela odluku o sanaciji Privredne banke d.d. Zagreb, Splitske banke d.d. Split, Riječke banke d.d. Rijeka i Dubrovačke banke d.d. Dubrovnik kojim je prenijela potraživanja od komitenata navedenih banaka i refinanciranjem inozemnim kreditima na Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, ista se nalazi kod spomenute agencije koja se očitovala dopisom od 12. rujna 2001. godine (dostavljeni prilog).

Što se tiče ostalih obveza s osnova Londonskog i Pariškog kluba koje izvršava državni proračun a koje nisu preuzete kroz sanaciju banaka uvidom u pozivu za plaćanje od poslovnih banaka, vidljivo je koje su to poslovne banke i koji su krajnji korisnici za koje obveze izvršava državni proračun.

Ujedno je to odgovor na pitanje zastupnice o korisnicima kojima je oprošten dug. Točan je navod, stoji u odgovoru da su korisnici Londonskog i Pariškog kluba Atlas Dubrovnik, Metalsint d.d. Oklaj, Cetinska Trilj i Kamen Sirač, ali kao što se već reklo u odgovoru Republika Hrvatska obveze po raspoređenom dugu preuzela je samo kao jamac, i krajnji korisnici kredita dužni su podmiriti sve obveze prema inozemstvu svojih poslovnih banaka.

I na kraju odgovora - Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 29. ožujka 2001. godine donijela je Odluku o otpisu potraživanja proizašlih iz kreditnih odnosa s Pariškim i Londonskim klubom za Metalsint d.d. Oklaj, na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu i narednih godina do podmirenja ukupnih obveza.

M.P.

GRADITELJSTVO

Za to zastoje u gradnji?

Zastupnica u Hrvatskom saboru **Jadranka Katarinčić-Škrlj (HSL)** u pitanju je navela da je prema koncesijskom Ugovoru s Bina-Istrom,

prva faza (A i B) izgradnje Istarskog ipsilona trebala biti u cijelosti završena 2002. godine, ali su radovi obustavljeni.

Zapadni krak Istarskog ipsilona (1.B faza) ne gradi se. Ne provode se ni pripreme radnje koje su u obvezi države (otkup zemljišta, građevinska dozvola).

Javnost do sada nije upoznata s pravim razlozima zastoja u gradnji, a ako su kvalifikacije pojedinih političara o štetnosti ugovora točne, s time javnost treba biti upoznata.

Gradani Istre imaju pravo znati razloge obustave gradnje, posebno zato što se drugi prometni pravci u Republici Hrvatskoj grade (Bosiljevo-Split i Zagreb-Rijeka).

Pitanje glasi - ako jest, u čemu je koncesijski Ugovor štetan i vodi li se računa o šteti i izgubljenoj dobiti zbog kašnjenja, s obzirom na to da su bez jasnog obrazloženja izgubljene već dvije godine, te što se čeka s nastavkom izgradnje zapadnog kraka Istarskog ipsilona (1B faza).

Na pitanje je odgovorila **Vlada Republike Hrvatske** - istočni krak Istarskog ipsilona (1.A faza) dovršen je i pušten u promet krajem 1999.

iznosu od oko 550 mln DEM (ovisno o scenariju naplate cestarine) i tim iznosom bi se refinancirali bankarski krediti korišteni za financiranje 1.A faze i financirala izgradnja 1.B faze; visina subvencije države, prema tim prijedlozima, zadržala bi se na približno jednakoj razini kakva je danas samo za 1.A fazu.

Vlada Republike Hrvatske je, putem Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo, obavijestila Bina Istru da predložena koncepcija financiranja nije prihvatljiva iz sljedećih osnovnih razloga: danim prijedlogom bilo bi potrebno, ne samo za financiranje 1.B faze, već i za refinanciranje 1.A faze, izdati suverena financijska jamstva Republike Hrvatske, što bi dodatno opteretilo jamstveni potencijal države; prijedlog ne prihvaća cijelu 1.B fazu, već samo dionice Nova Vas-Medaki; s obzirom na relativno nisku razinu prometa (sadašnjeg i očekivanog budućeg), neizvjesno je kada bi se moglo pristupiti izgradnji 2. faze (proširenje na punu autocestu), pa time i odrediti konačni realni koncepcijski rok; model financiranja, uz potpuno garantiranje suverenim jamstvima države, u suprotnosti je s prirodom koncesijskih (BOT) ugovora, čija je temeljna svrha da se realiziraju bez eksplicitnih financijskih jamstava države i bez većih opterećivanja državnog proračuna.

Bina-Istri je produljen rok za zatvaranje financijske konstrukcije za 1.B fazu do 17. prosinca 2001. godine.

Ukoliko u tom roku Bina-Istra ne predlaže zadovoljavajuće rješenje financiranja, ostaje mogućnost da 1.A faza ostane u koncesiji na 14 godina a da se daljnja izgradnja Istarskog ipsilona financira modelom Hrvatskih autocesta d.o.o.

Bina-Istra i Bouygues prezentirali su 6. rujna 2001. godine Ministarstvu za javne radove, obnovu i graditeljstvo dopunski model financiranja po osnovnim elementima, jednak prethodno opisanom, ali prema kojem je emisiju obveznica moguće plasirati na financijskom tržištu bez ekspli-

citnih državnih jamstava. Taj model zahtijeva veće kamate na obveznice i veće troškove financiranja.

S druge strane, niti Republika Hrvatska kao koncedent nije do sada ispunila sve svoje obveze preuzete koncesijskim Ugovorom za 1.B fazu, a one su sljedeće: ishoditi lokacijske dozvole (ishodene su za dionice Nova Vas-Višnjan, Višnjan-Baderna i Baderna-Medaki); izvesti zemljište; projektirati i predložiti komunalne instalacije.

Za navedene namjene dosadašnjim državnim proračunima nisu bila osigurana potrebna financijska sredstva.

Osnivanjem društva Hrvatske autoceste d.o.o (HAC) pristupilo se rješavanju tog problema. Za 2001. godinu HAC je predvidio 43,5 mnl kuna koje će biti utrošene na projektiranje izmještaja instalacija i izvlaštenja zemljišta na dionicama od Nove Vasi do Medaka. Planirano je da se do kraja 2001. godine, navedene dionice pripreme za mogući početak izgradnje.

Na temelju do sada prispjelih prijedloga Bina Istre o mogućim načinima zatvaranja financijske konstrukcije za 1.B fazu nakon provedenih analiza, Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo će do polovice mjeseca studenoga ove godine predložiti Vladi Republike Hrvatske rješenje za nastavak izgradnje zapadnog kraka Istarskog ipsilona.

Neovisno o tome koja će solucija biti odabrana (nastavak suradnje s Bina-Istrom ili građenje po modelu HAC-a) s obzirom na nužne pripreme koje su u tijeku (prelaganje instalacija i izvlaštenje zemljišta) realno je očekivati da će radovi na izgradnji zapadnog kraka započeti 2002. godine.

Vlada Republike Hrvatske, navodi se u odgovoru, smatra da su izgradnja dijela zapadnog kraka između Nove Vasi i Višnjana na prijelazu doline Mirne, te dovršenje završnih radova na već izgrađenoj dionici od Buja do Nove Vasi prometni prioriteta.

M.P.

MEĐUDRŽAVNI ODNOSI

Provedba Osimskih sporazuma

Zastupnica **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL)** postavila je pitanje vezano uz **rješavanje imovinsko-**

pravnih pitanja između Republike Hrvatske i Republike Italije.

Na početku odgovora koje je uputilo **Ministarstvo vanjskih poslova** naglašeno je da konstatacija zastupnice o tome da se zaoštavaju odnosi između Hrvatske i Italije ne stoji. Štoviše, napomenuto je da je šef talijanske diplomacije posvetio mnogo pažnje susretu s ministrom Piculom, na kojem je izražena obostrana želja za osnaživanjem bilateralnih odnosa. Što se tiče konkretnog pitanja, Ministarstvo je naglasilo kako Vlada RH ustraje na stajalištu o nepromjenjivosti Osimskih sporazuma. Sporazum je potpisan 1975. godine između Jugoslavije i Italije, a odnosi se na definiranje napuštene imovine građana koji su otišli iz Zone B STT-a. Temeljem sukcesije tog sporazuma Hrvatska je dužna Italiji 35.369.233 USD. Vlada drži da Osimske sporazume ne treba mijenjati budući da su oni najbolji temelj daljnje suradnje između dviju država. 22. svibnja 1997. Vlada RH donijela je odluku da se pristupi realizaciji navedenih sporazuma te je i formalno zatražen naziv talijanske banke i broj računa na koji bi se uplaćivale godišnje rate. Italija je, doduše, odbila prihvatiti uplate u cijelosti u novcu, nego je zatražila naturalnu restituciju, s kojom se naša Vlada nije složila. Stajalište o potrebi vraćanja duga u novcu bit će osnaženo prigodom slijedećih susreta, a hrvatska strana ne isključuje ni mogućnost da se u Istri zajedničkim sredstvima, ali i sredstvima europskih fondova ustanovi zajednički multi-etnički projekt s ciljem promicanja zajedničke europske budućnosti Hrvatske i Italije.

M.S.

MIROVINE

JAT-ovo letačko osoblje i pripadnici biv e JNA

Zastupnik **Stjepan Dehin (HSS)** postavio je pitanje koje se odnosi na problematiku **položaja i statusa umirovljenika letačkog osoblja JAT-a**, a temelji se na zahtjevu JAT-ovih umirovljenika, koji imaju prebivalište na području Republike Hrvatske, a mirovine su ostvarili u Republici Srbiji, da se njihove mirovine izjednače s mirovinama časnika i dočasnika bivše JNA.

Odgovor je uputilo **Ministarstvo rada i socijalne skrbi**. U njemu stoji da je umirovljenicima kao zaposlenicima bivšeg JAT-a isplaćivana mirovina iz Srbije u Hrvatsku te da 1992. godine ona nije smanjena, već je samo preračunata u tadašnje hrvatske dinare. Što se tiče zahtjeva da bi se visina njihovih mirovina izjednačila s mirovinama koju primaju časnici i dočasnici bivše JNA, rečeno je kako do toga ne može doći, budući da oni mirovinu nisu ostvarili prema propisima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osoba. Naglašeno je također da nema zakonske osnove temeljem koje bi se moglo udovoljiti podnesenom zahtjevu, jer Republika Hrvatska ima obvezu isplaćivanja mirovina koje su ostvarene u republikama bivše Jugoslavije do ponovne uspostave platnog prometa s tim državama, nakon čega će one preuzeti obvezu isplata navedenih mirovina. Na kraju odgovora Ministarstvo je dodalo da se eventualne naknade ili dodatke uz mirovinu može urediti isključivo propisom što iziskuje opsežne analize i financijska sredstva - stoji na kraju odgovora.

M.S.

PRAVOSU–E

Zastara kaznenih predmeta

Zastupnica u Hrvatskom saboru, **Vesna Podlipec (SDP) osvrnula se na stanje u pravosuđu u Splitsko-dalmatinskoj županiji**. Navela je da veliki broj kaznenih djela zastarijeva zbog neažurnog rada dijelova pravosudnog sustava. Budući da se očekuje porast novih prijava, zatražila je od Vlade Republike Hrvatske **da odgovori što namjerava poduzeti kako bi se sanirala navedena situacija u pravosuđu**. Ocijenila je da skladno funkcioniranje pravosuđa predstavlja jedan od elemenata pravnog sistema svake države.

Na navedeno zastupničko pitanje Vlada Republike Hrvatske dala je slijedeći odgovor: "Sukladno ovlastima utvrđenim u članku 38. Zakona o sudovima Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave zatražilo je iscrpno izvješće predsjednika županijskih sudova. U nastavku odgovora navodi se da je na teritoriju Republike Hrvatske ustrojen 21 županijski sud kao neposredno viši sud za određen broj općinskih sudova.

U odgovoru je dostavljen i tabelarni prilog koji donosi statističke podatke o broju predmeta u kojima je nastupila zastara u pojedinim općinskim sudovima koji se pak nalaze unutar nadležnosti Županijskih sudova. Iz podnesenih priloga uočljivo je da se najveći broj predmeta koji su zastarjeli nalazi u Općinskom sudu u Zagrebu (763), te u Splitu (352). Uočljivo je istovremeno da veliki broj općinskih sudova koji su smješteni u manjim urbanim centrima nema niti jednog slučaja u kojima je došlo do odbacivanja postupka zbog vremenske zastare. Ukupan broj sudskih predmeta u kojima je nastupila zastara za cijelu Republiku Hrvatsku iznosi 1833. Vlada Republike Hrvatske napomenula je da će Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave poduzeti mjere sukladno ovlastima utvrđenim u Zakonu o sudovima, kako bi se ubuduće brže postupalo u kaznenim predmetima i dao prioritet rješavanju starih predmeta, kako ne bi nastupila zastara u postupku.

Nadležno ministarstvo istovremeno će analizirati razloge zbog kojih je došlo do zastare te pokrenuti stegovne postupke pred Državnim sudbenim vijećem, ako je do zastare došlo zbog subjektivnih razloga, odnosno zbog nesavjesnog rada suca, a razlozi imaju obilježja stegovnog djela. Vlada Republike Hrvatske zadužila je Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave da o poduzetim aktivnostima izvijesti Vladu, kao i da o broju kaznenih predmeta zbog kojih je nastupila zastara izvijesti predsjednika Državnog sudbenog vijeća", navodi se pri kraju pisanog odgovora kojega je potpisao predsjednik Vlade Ivica Račan.

V.Ž.

RADNO PRAVO

Otkaz ugovora o radu uz ponudu drugih poslova

Na zastupničko pitanje **Vesne Škare-Ožbolt (DC)** u vezi s pravima invalida rada u odnosu na određene odredbe Zakona o radu stigao je odgovor Vlade Republike Hrvatske.

Zastupnicu je zanimalo **da li je pravno valjana suglasnost, u slučaju namjeravane odluke o otkazu ugovora o radu radniku sa smanjenom radnom sposobnosti, uz ponudu**

drugih poslova, primеее

odbio ponudu za sklapanje ugovora o radu za obavljanje posla koji odgovara njegovim sposobnostima, u skladu s nalazom i mišljenjem ovlaštene osobe, odnosno tijela.

Polazeći od utvrđenja u stavku 3. članka 78. Zakona o radu, kada se radi o otkazu ugovora o radu invalidu rada iz članka 77. Zakona, ne primjenjuje se odredba članka 148. stavka 3. Zakona, već je poslodavac dužan postupiti po odredbi članka 78. stavka 2. Zakona, to jest zatražiti suglasnost nadležne službe zapošljavanja, ako kod njega nije utemeljeno radničko vijeće, pa slijedom navedenog proizlazi da je poslodavac postupio na zakonit način, zaključuje Vlada u svom odgovoru.

J.Š.

VOJNA SURADNJA

Istina o američkim podmornicama u dubrovačkom akvatoriju

Zastupnica u Hrvatskom saboru **Dubravka Šuica (HDZ)** svoje je pitanje uputila Vladi Republike Hrvatske citirajući vijesti i novinske naslove u kojima se govori o posjetu američkog opskrbnog broda za podmornice USS "Emroy S. Land" iz sastava Šeste flote i nuklearne podmornice USS "Philadelphia", koji su doplovili u devetodnevni posjet Dubrovniku, Četvrtom zbornom području Oružanih snaga Republike Hrvatske i Hrvatskoj ratnoj mornarici te da je druga nuklearna podmornica USS "Jacksonville" trebala uploviti i usidriti se također u akvatorij otoka Lokruma.

Također se navodi da je navedeni brod specijaliziran za sve popravke ratnih brodova te da će se tijekom posjeta Gradu upriličiti druženje s predstavnicima gradskih čelnika, te s predstavnicima vojnih vlasti. U vijestima se reklo da su navedena plovila imala dozvolu hrvatskih vlasti za uplovljavanje u naše teritorijalne vode ali da su greškom došla tako blizu. Zbog takvih grešaka u svijetu izbijaju ratovi, navodi zastupnica u svome pitanju, te nastavlja da je jednako bila neuvjerljiva i napomena da od atomske podmornice nema nikakve opasnosti za okoliš. Primijetila je također da nije bilo riječi o dojmima koji izazivaju "maslinastost" plovni objekti na stanovništvo

istraumatizirano ne tako davnim ratnim događajima i turistima koji su došli provesti odmor u "ekološki raj na zemlji". Zastupnica je bila mišljenja da je negodovanje ministricice turizma bilo hvalevrijedno ali i vrlo zakašnjelo.

U pitanju se navodi - ako i nije istina da taj broj obavlja remont atomskih podmornica, istina je da je pojavljivanje opskrbnog broda američke ratne mornarice i dviju podmornica u akvatorij stare gradske luke u Dubrovniku na početku pune turističke sezone u najmanju ruku neprimjereno. Također postavlja pitanje - zbog čega turistički brod "Costa classica" nije uplovio u staru gradsku luku nego u Gruž.

U svome pitanju zastupnica dalje navodi - ako je točna vijest o remontu nuklearnih podmornica bilo bi lijepo da porezni obveznici o tome budu obaviješteni te odgovore koja je od toga korist.

Također ju je zanimalo - zašto se popravak ne obavlja u Grčkoj koja je članica NATO saveza, - što se događa s otpadom kojeg ima pri remontu; - što se zapravo taloži u dubine dubrovačkog akvatorija jugoistočno do Lokruma; - je li se netko i za koju cijenu usudio prodati naše zdravlje, te - imamo li pravo na točnu i potpunu informaciju.

Na navedena je pitanja **Vlada Republike Hrvatske** dala ovakav odgovor: Ministarstvo obrane je 23. svibnja 2001. godine, zaprimilo zahtjev Ureda vojnog izaslanika Veleposlanstva SAD u Zagrebu za posjetu tri ratna broda (2 podmornice i 1 brod) Dubrovniku u vremenu od 21. lipnja do 1. srpnja 2001. godine, a diplomatska nota Veleposlanstva SAD istog sadržaja upućena je i Ministarstvu vanjskih poslova.

Ministarstvo vanjskih poslova izvijestilo je, diplomatskom notom odgovora, sukladno članku 10. stavku 1. točke 1. Pomorskog zakonika, izdalo odobrenje za uplovljavanje američkih plovila za traženi

period, uz ograničenje da je nuklearne podmornice potrebno sidriti izvan unutrašnjih morskih voda Republike Hrvatske dok se opskrbnom brodu USS "Emroy S. Land" dopušta uplovljavanje i sidrenje u unutrašnjim morskim vodama, te da su, prema Pomorskom zakoniku RH, u teritorijalnom moru obalne države, strane podmornice obvezne ploviti površinom mora te istaći zastavu države kojoj pripadaju.

Posebno se ističe da se prema posjeti američkih ratnih podmornice nije radilo o remontu brodova, niti o tehnološkom otpadu koji bi bio posljedica remonta, već isključivo o posjetu u svrhu provedbe bilateralne vojne suradnje.

Vlada Republike Hrvatske je kao jedan od prioriteta vanjske politike, utvrdila ulazak u Sjeveroatlantski savez, a Republika Hrvatska, kao članica Partnerstva za mir, razvija i tijesnu vojnu suradnju s državama Sjevernoatlantskog saveza.

Sukladno obvezama RH, kao članice Partnerstva za mir, Vlada RH će izraditi i posebna pravila koja će se odnositi na provedbu obveza RH iz Partnerstva za mir, u okviru kojih će se precizno regulirati i pitanja vezana uz uplovljavanje stranih ratnih brodova u naše teritorijalno more, stoji na kraju odgovora koji potpisuje premijer Ivica Račan.

M.P.

Remont i sidrenje izvan unutarnjih voda

Zastupnik **Ante Đapić (HSP)** postavio je zastupničko pitanje u svezi s remontom dviju atomskih podmornica američke ratne mornarice u dubrovačkom akvatoriju, te zbrinjavanja otpada nastalog remontom.

U svom odgovoru **Ministarstvo obrane** Republike Hrvatske navodi: "da je 23. svibnja 2001. godine zaprimilo zahtjev Ureda vojnog izaslanika Veleposlanstva SAD u Zagrebu za posjetom tri ratna broda (dvije podmornice i jedan brod) Dubrovniku, u vremenu od 21. lipnja do 1. srpnja 2001. godine, s najavom sidrenja pored Lokruma, na području ranije korištenom za nosače aviona. Isti zahtjev upućen je Ministarstvu pomorstva, prometa i veza, te na znanje Glavnom stožeru OS RH, Zapovjedništvu HRM, vojnoj policiji, Ministarstvu unutarnjih poslova i

Lučkoj kapetaniji Dubrovačko – neretvanske županije. U zahtjevu se navodi da je diplomatska nota Veleposlanstva SAD u Zagrebu istog sadržaja upućena Ministarstvu vanjskih poslova.

Ministarstvo obrane je dopisom od 7. lipnja izvijestilo Ministarstvo vanjskih poslova da je ministar obrane suglasan s rečenom posjetom, uz uvjet sidrenja dotičnih podmornica izvan unutrašnjih morskih voda Republike Hrvatske. Vezano uz to, pored obveza poštivanja odredbi iz Pomorskog zakonika koji ne dopušta uplovljavanje u unutrašnje morske vode i boravak u lukama Republike Hrvatske određenim kategorijama stranih ratnih brodova, potrebno je obvezno poštivati odredbu kojom se obvezuje strane podmornice da u teritorijalnom moru obalne države plove površinom mora i viju zastave države kojoj pripadaju. Posebno naglašavamo, istaknuto je u nastavku odgovora na navedeno zastupničko pitanje, da se pri posjeti američkih ratnih podmornica nije radilo o remontu brodova, niti o tehnološkom otpadu koji bi bio posljedica remonta, već isključivo o posjetu u svrhu provedbe bilateralne vojne suradnje.

Na kraju je istaknuto da je uloga Ministarstva obrane u navedenom postupku izričito vezana uz suglasnost po pitanju sigurnosnih i vojnih aspekata, te da je za davanje suglasnosti, kao i utvrđivanja okolnosti i ograničenja koja se odnose na provedbu navedenog posjeta nadležno Ministarstvo vanjskih poslova” – stoji u odgovoru.

V.Ž.

ZAŠTITA OKOLIŠA

Podjela nadležnosti

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja odgovorilo je na zastupničko pitanje koje mu je uputio zastupnik u Zastupničkom domu **Anto Đapić (HSP)** u svezi s **boravkom američkih nuklearnih podmornica u Dubrovniku**.

U odgovoru stoji da je, sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ovo Ministarstvo nadležno za pitanje opće politike zaštite okoliša (zrak, tlo, voda, more), a zaštita od ionizirajućeg i neionizirajućeg zračenja je u nadležnosti

Ministarstva zdravstva. Ministarstvo gospodarstva, Uprava za energetiku, Odjel za nuklearnu sigurnost, nadležan je za davanje mišljenja glede nuklearne i radiološke sigurnosti.

Prema tome, nadzor kvalitete morske vode glede radioaktivnosti provodi Ministarstvo zdravstva. Nadalje, Ministarstvo gospodarstva, Uprava za energetiku, Odjel za nuklearnu sigurnost, nadležan je za davanje mišljenja glede nuklearne i radiološke sigurnosti.

Prema tome, nadzor kvalitete morske vode glede radioaktivnosti provodi Ministarstvo zdravstva koje te poslove povjerava ovlaštenim institucijama a to su Institut “Ruder Bošković”, Zagreb, Institut za medicinska istraživanja Zagreb i firma EKOTEH.

U odgovoru se navodi kako Ministarstvo zaštite okoliša, iako nema direktnu nadležnost, smatra da se niti u kojem slučaju ne bi smjelo dopustiti nuklearnim ratnim brodovima sidrenje i približavanje u neposrednoj blizini urbanih i turističkih zona.

M.P.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Sanja Fleischer, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehnc, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 30102-637-2650,

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora